

18

Regyeli Ujság

Noviszád, 1940 augusztus 18, vasárnap

Urednik — Szerkeszti
ANDRÉE DEZSÓ

21. évfolyam 227. szám

Holnap kezdi meg tanácskozását Craiovában a bolgár és román küldöttség

Szófiai vélemény szerint Románia elfogadja Bulgáriának Déldobruzsza visszaadására vonatkozó követelését

Hóry András első jelentése a magyar kormánynak - Teleki miniszterelnök a jelentés vétele után a belügyminiszterrel tárgyalt

Az elmúlt éjjel London környékét bombázták a német repülőgépek

Szófiából jelentik: A román külügyminiszter kabinetfőnöke repülőgépen Szófiába érkezett és azonnal érintkezésbe lépett illetékes bolgár politikai körökkel.

Azt hiszik, hogy Dobruzsza kérdése most már döntő fázisba jutott.

Az Avala-ügynökség a következő bolgár hivatalos jelentést közli:

Filotej román követ pénteken meglátogatta Popov Ivan külügyminisztert és átadta neki a román kormány közlését, amelyben Románia állásfoglalását ismertetik a két kormány között eddig folytatott tárgyalásokkal kapcsolatban. A közlés szerint a román kormány azt javasolja, hogy a két kormány hivatalos kiküldöttjei augusztus hó 19-én Craiovában megbeszélésre jöjjenek össze. Ezt a közlést szombaton éjjel két óraker közötték a bolgár lapokkal is, amelyek azt közléstesszik.

Beavatott helyről úgy tudják, hogy a bolgár kormány megkapta a román kormány meghívását és hogy a bolgár küldöttség elutazik Craiovába, ahol Dobruzsza visszaadásának kérdéséről tárgyalnak. Mivel ismeretes a bolgár kormány álláspontja, amely szerint Bulgáriának vissza kell adni Déldobruzszt az 1912. évi határokig, ami Szilisztria és Balcsik városokat is magában foglalja, feltehető, hogy a román kormány elfogadta a bolgár kormány követelését a bolgár-román területi kérdések rendezésére.

Az augusztus 19-én Craiovában kezdődő román-bolgár tárgyaláson Dél-Dobruzsza visszaadásának technikai kérdését fogják megbeszélni.

Dr. Filov Bogdán miniszterelnöknek tegnap reggel Várnába kellett volna utaznia az ottani nemzetközi kiállítás megnyitására, amelyen Németország, Olaszország, a Szovjet Unió, Görögország és Jugoszlávia is részt vesznek, de utját elhalasztotta. Az a körülmény, hogy a miniszterelnök nem utazik Várnába, hanem a kiállítást Zgorov kereskedelmi miniszter nyitja meg, nagy feltűnést keltett

Szófiában. A fővárosban úgy tudják, hogy dr. Filov a Craiovába utazó román küldöttség összeállítása miatt maradt Szófiában.

A bolgár küldöttség tagjait még nem ismerik. A küldöttség összeállítása a román küldöttség összeállításától függ.

Szófiából jelenti a bolgár távirati iroda:

A román kormány szófiai követe útján azt az előterjesztést tette,

A magyar küldöttség Turn Szeverinben várja a román választ

Turn Szeverinből jelentik: Hóry András titkos tanácsos, rendkívüli követ, a román delegátusokkal tárgyaló magyar küldöttség vezetője pénteken este a Zsófia hajó fedélzetén fogadta az erdélyi magyar és bukaresti külföldi újságírók csoportját, akikkel hosszasan elbeszélgetett.

Hóry követ tegnap délelőtt Náday altábornagy, továbbá a budapesti román követ kíséretében autón kirándulást tett a Turn Szeverintől 50 kilométerre levő Tismana kolostorba, amelyet Bezaráb fejedelem épített még a XV. században. Hóry követ és kísérete a kolostorban ebédelt.

Tegnap éjjelkor érkezett meg Turn Szeverinbe a »Regele Carole« 1470 tonnás luxus jacht, amelyen a román delegáció tagjai, továbbá a tárgyalásokra Turn Szeverinbe érkező külföldi újságírók és a román külügyminisztérium vezető tisztviselői laktak majd.

A pénteki veszteség 89 brit és 31 német repülőgép

A német főhadiszállás tegnapi jelentése a következőképpen hangzik: »Légi haderőnk augusztus 16-án és 17-re virradó éjjel folytatták támadásait a brit sziget ellen és teljes erejüket harcba vetették.

Ez alkalommal sikerrel bombázták az Anglia délkeleti részén és London környékén levő repülőtereket, légelhárító tüzérségi állásokat és a

hogy a bolgár és román kiküldöttek augusztus 19-én, hétfőn találkozzanak Craiovában.

KIK LESZNEK A ROMÁN KÜLDÖTTSEK TAGJAI?

A bukaresti »Curentul« jelentése szerint a román küldöttség tagjai Creceanu volt külügyminiszteriumi államtitkár, Crucesu miniszter és Grigorescu helyettes külügyminiszter lesznek.

Budapestről jelentik: Hóry András pénteken este telefonon tett jelentést Csáky István gróf külügyminiszternek a románokkal lefolytatott első tárgyalásról. Csáky külügyminiszter a telefonérintés vétele után azonnal beszámolt Teleki miniszterelnöknek Hóry jelentéséről.

Teleki Pál gróf miniszterelnök ezután Keresztes-Fischer Ferenc belügyminisztert kérte magához és számos nagy jelentőségű kérdést beszámolt meg vele.

TEMESVÁRRÓL TÁVOZNIOK KELL A NEM ODAVALÓ MAGYAROKNAK

A temesvári prefektus rendelete értelmében az összes székelyeknek vissza kell térniök szülőhelyükre. Ugyancsak felszólította a prefektus mindazokat a magyarokat és zsidókat, akik nem temesvári születésűek, hogy tizenöt napon belül hagyják el Temesvárt és térjenek vissza illetőségi helyükre.

légvédelmi záro léggömböket, továbbá az Anglia középső részén levő hadiipari gyárakat, valamint a Cardiffban, New Porthban és Bristolban levő kikötői berendezéseket. Ezenkívül Wight szigeténél egy angol torpedórombolót süllyesztettek el.

A támadásaink által ért területeken a német vadászgépek áttörték

34. Zágrebi Vásár

Nemzetközi általános nagy mintavásár

1940 augusztus 31-től szeptember 9-ig

Vasutakon ingyenes visszautazás, az adriai gőzhajókon e sósztályu utazás másodosztályu áron, léghajókon 10%-os kedvezmény augusztus 28-tól szeptember 14-ig.

az ellenséges védelmi vonalat és ily módon lehetővé tették bombázó egységeinknek, hogy elérjék a kijelölt célokat.

Az augusztus 16-a és 17-e közötti éjjelen egyes brit repülőgépek német területet bombáztak, ahol bombáik lakott részekre estek, de csak kevés anyagi kárt okoztak. Az angol bombáktól két polgári személy életét veszítette, többen pedig megsebesültek.

Az ellenség vesztesége a pénteki harcok során 89 repülőgép volt, amelyek közül légiharcban 59 zuhant le, 29-et a repülőtereken pusztítottunk el, hetet éjjel lőtt le légelhárító tüzérségünk. Repülőink 22 ellenséges záróléggömböt gyujtottak fel.

Saját gépeink közül 31 nem tért vissza kiindulási helyére.

Német tengeralattjárók néhány felfegyverzett ellenséges kereskedelmi hajót süllyesztettek el, amelyek erősen védett karavánban haladtak. Az elsüllyesztett hajók között van egy 5700 tonnás tartályhajó is. Az elsüllyesztett hajók tonnatartalma összesen 25.700 tonnát tesz ki.

A MAGYAR FÖLDMŰVELÉSI MINISZTER BERLIN UTÁN RÓMÁBA IS ELLÁTOGAT

Budapesti jólinformált körök nagyjelentőségűnek tartják Teleki Mihály gróf földművelési miniszter berlini útját. A földművelési miniszter a német gazdasági élet veetőivel folytat igen fontos tárgyalásokat. Teleki Mihály gróft Hitler vezér és kancellár is kihallgatáson fogadja.

Ugyanezen körök szerint Teleki földművelési miniszter berlini útja után, szeptemberben, de legkésőbb októberben Olaszországba is ellátogat, ahol szintén nagy jelentőségű tárgyalásokat folytat.

Nincs a világon hatalom, amely megakadályozhatná Németországot abban, hogy úgy verje Angliát, ahogyan akarja

Borzalmas erejű volt a németek pénteki támadása Anglia ellen
Egyedül a német léghárító tüzérség 2000 ellenséges repülőgépet lőtt eddig le
Az egész világ közvéleménye figyeli az Anglia feletti légi harcok kimenetelét

A német távirati iroda katonai szakértője a következőket írja: Azok a nagy harcok, amelyek a brit partok közelében a világ közvéleményének legnagyobb érdeklődése mellett folynak Anglia ellen, már messze túlhaladták a kereskedelmi háború jellegét és az Anglia elleni legkomolyabb támadás jellegét öltötték, amelynek hatása borzalmasan halálhozó.

Ezt a legjobban az augusztus 11-e körül lejátszódott események igazolták.

Eszerint az Anglia és Németország között folyó háború jelenlegi helyzete megbírálásánál nem lehet az mérvadó, illetve nem lehet döntő az a körülmény, hogy hány hajót süllyesztettek el, rongáltak meg vagy gyújtottak fel, illetve hány intézményt és épületet romboltak szét a szárazföldön.

Ma a világ közvéleménye még egészen más kérdések és jelenségek figyelembevételével is ítéli meg a helyzetet. Míg a háború kitörésétől számított, eddigi tizenkét hónap alatt a főterhet a szárazföldi hadsereg viselte, addig most azt látjuk, hogy a német haditengerészet a német repülőcsapatokkal karöltve vezeti a legnagyobb stílű és alaposan kitervezett támadásokat a brit tengerészeti erődítmények ellen.

Az augusztus 9.-e és 16.-a közötti harcokról kiadott jelentés szerint az Anglia déli partjain megkezdett támadásokat a legszélesebb körre terjesztették ki. Wight szigetétől és Portsmouthtól egészen Portland hadikikötőjéig az ég elsötétült a német »Stuka« gépekről lehulló bombáktól és minden megrendült a számláhatatlan erős robbanásoktól. A part nagy részét sűrű füst borította, ami a felgyújtott égő anyagtól származott.

Mialatt a német légi erők egy része több száz kilométerre behatolt Anglia belsejébe és bombázta a gyárakat, repülőtereket és hadfelszerelési üzemeket, ugyanakkor Ostendéből más rajok érkeztek, amelyek Anglia keleti partvidékét bombázták Skócia végéig. Más egységek viszont a hajókaravánokat támadták meg a Shetland-szigetek megkerülésével.

Mindez nap-nap után megismétlődött az elmúlt héten. Hogy milyen borzalmas volt ez a támadás, ezt csak úgy ítélhetjük meg teljesen, ha tekintetbe vesszük minden egyes vállalkozás részleteit.

A német felderítő egységek már augusztus 7-én megállapították, hogy a La Manche-csatornában számos kereskedelmi hajó van. A német haditengerészet még az éjjeli támadónaszádokat küldött ezek ellen. A német naszádok, anélkül,

hogy maguk bármilyen veszteséget szenvedtek volna, négy erősen felfegyverzett angol kereskedelmi gőzöst elsüllyesztettek, amelyek közül kettő tartályhajó volt.

Másnap, augusztus 8-án német »Stuka« osztagok több nagy brit hajókaravánt támadtak meg. Ez alkalommal részben elsüllyesztettek, részben pedig súlyosan megromgáltak 28 brit hajót 80.000 tonna tartalommal.

Mindez azonban csak előjátéka volt a későbbieknek. Augusztus 11-én kezdődtek meg megszakítás nélkül a nagystílű támadások. A német vadászgépektől kitűnően védett »Stuka« gépek minden figyelmüket főfeladatukra, a bombázásra fordíthatták, miután Do-

A német léghárító tüzérség eredményes munkája

Meg kell említeni, hogy a német léghárító tüzérség éppen a napokban szedte le az 1500. ellenséges gépet. Ebben a számban azonban csak az önálló légvédelmi ütegek által lelőtt gépek vannak. Ezenkívül azok a léghárító ágyúk, amelyek más csapatfeszítésekhez nyertek beosztást, szintén lelőttek 350 ellenséges gépet, míg a német haditengerészet léghárító ágyúi 150 gépet szedtek le. Ha ezeket a számokat összegezzük, akkor megállapíthatjuk, hogy a német légvédelmi tüzérség egyedül 2.000 ellenséges repülőgépet tett ártalmatlanná. Ezeknek a lelőtt ellenséges gépeknek nagyrésze angol gép volt.

Anglia belső vidékei sokat szenvedtek a hét alatt, amelynek adatait a jelentés felöleli. Elpusztultak a repülőterek, még pedig nemcsak a rajtuk levő berendezések, hanem a repülőterek védelmei is, amelyeket borzalmasan elpusztítottak, éppen úgy, mint a hajózártó műhelyeket, hadianyag és lőszergyárakat, állami intézményeket, mindez érezte a német repülőcsapatok hatalmas lendületét.

Igy először a földről semmisítették meg a brit védelmet, utána pedig a brit vadászrajok egységeit semmisítették meg. Így tették lehetővé a német bombázók részére a szabad utat. Anglia nagy területei csakhamar láng és füst-tengerekké változtak át. Lehet, hogy a csatorna túlsó partján levő irek lassanként majd mégis belátják, mit jelent az, ha valaki könnyelműen visszautasítja a Führer által felajánlott békét.

Nem szabad azonban megfeledkezni arról sem, hogy azonkívül, ami a brit szigeten történik, a tengerentúli vizeken is tovább folyik a kereskedelmi háború. Ennek az

A német légi armada motorjai zugsnak London felett

Newyorkból jelentik: Az amerikai Egyesült Államokban óriási érdeklődéssel kísérik az Anglia feletti légi harcokat.

A péntek esti newyorki lapok legutolsó kiadásai részletes jelentéseket közölnek a London elleni nagy légi támadásról. Az angol forrásból eredő hírek mellett, amelyek mind ritkábbak lesznek,

wernél megsemmisítették a záróléggömb védelmet és szétzúzták a brit léghárító ágyukat meg fény-szórókat. Ezzel nagy mértékben kérdésessé tették a Nagybritannia feletti légtér biztonságát, majd utána harcra bocsájtottak az angol vadászgépekkel. Ezek az angol gépek súlyos veszteségeket szenvedtek. Az elmúlt héten a brit katonai légi csapatok 550 repülőgépet veszítettek.

A repülőgépek nagyrészt légi harcban semmisítették meg, de tekintélyes a repülőtereken, a földön elpusztított gépek száma, valamint azoké is, amelyeket a német légvédelmi tüzérség lőtt le, a balsikerű ellenséges támadások alkalmával.

akciónak ugyancsak nagy eredményei vannak. A német repülők aknákat is dobtak le, amelyekkel elzárták az egyes angol kikötőket. Végül pedig szétzavarták az összes hajókaravánokat, amint csak megjelentek a tengeren.

A német akció által okozott közlekedési nehézségek következtében Angliában már jelentkeznek az élelmiszer és üzemhajtó anyag hiányának első jelei.

Az Anglia elleni háború teljes erővel folyik már, de emellett még csak nem is sejti senki sem, hogy mikor éri el a Nagybritannia elleni támadás tetőpontját.

a lapok részletesen közlik a német jelentéseket, még pedig hatalmas címekkel, mint például »London felett a német légi armada motorjai zugsnak« és ehhez hasonló címek alatt.

Az egyes esti lapok különösen arra mutattak rá, hogy milyen nyugodt önbizalom látszott az e támadásról szóló első előzetes né-

met beszámolóban. A legjobban azt a mondatot emelik ki ebből a jelentésből, amelyben az áll, hogy nincs a világon az a hatalom, amely megakadályozhatná Németországot abban, hogy úgy verje Angliát, ahogy akarja.

Newyorkban különösen arra mutatnak rá, hogy milyen gyorsan kapták meg az ottani lapok és ügynökségek a részletes angol jelentéseket.

Az angol cenzura először sokáig habozott, hogy mely jelentéseket engedje keresztül és melyeket tartsa vissza. A brit cenzura csak este engedte meg, hogy a londoni lapok a német jelentések egy részét is közölhessék.

Az »Associated Press« tudósítása végén ezeket közli:

»Már most valóságos pokolban élünk, valóságos haláltánc és pusztulás ez és emellett nem tudjuk, hogy holnap vagy holnapután nem lesz-e ez még rosszabb.«

Ez a nagy sajtóügynökség katonai és légi szakértőinek véleményét is közli és ezek a német repülők pénteken London ellen végrehajtott támadását az ez év június 3-án a párisi repülőter elleni támadással hasonlítják össze.

AZ ANGOLOK FELADJAK BRIT-SZOMÁLI

Rómából jelentik: A Stefani-ügynökség tegnap délután kiadott közlés szerint Brit-Szomáliában megtört az angolok ellenállása. Az olaszok áttörték a drótkadályokkal és különböző más akadályokkal védett erős brit állásokat és a fáradt angolokat öldökök. Az angolok most egy sokkal gyengébb állásba vonultak vissza, melyben már nemsokára tarthatják magukat.

Berbera kikötőjében egy angol hadihajó jelent meg, hogy fedezze azokat a hajókat, amelyek Brit-Szomáli fővárosából akarják elszállítani a megvert angol hadsereg romjait és a hadianyagot.

Szomáli elvesztésével már az angolok is számítanak és ezzel az olasz gyarmati hadsereg Kassalánál és Keniában aratott fényes győzelmei után még újabb sikert vív ki, az angolok pedig a dűnkircheni és calaisi expedíciós hadsereg hazaszállítása után most még egy megvert expedíciós hadsereget szállítanak el veresége színhelyéről.

A jó egyesületi vezetés, a népművelés. Előadásokat ingyen küld a Közművelődési Tanács.

**NAGY VÁLASZTEK
NŐI SELYEM
FEHÉRNEKÉBEN**

TELJES VÉGELADÁS!!!

Ing, harisnya és más kötöttárú — Használja ki az alkalmat, míg a árúkészlet tart

»LAFAJET«, Noviszád, Kralja Petra II. ul. 2.

**SAJAT ERDEKEBEN
SIEMEN VÁSÁROLNI!**

Rendkívül kiélesedett az olasz-görög viszony

**Az olasz sajtó szerint az angolok sülyesztették el a görög cirkálót
Repülőgéptámadás görög hajó ellen**

Rómából jelentik: A Stefani-ügynökség tegnap rendkívül éles hangú cikket közölt Daut Hodzsa albán irredenta vezér meggyilkolása ügyében. Figyelmeztette a görög kormányt mindazokra a következményekre, amelyek ebből eredhetnek.

Az olasz sajtó és közvélemény igen erélyes hangon tárgyalja az albán-görög ügyet, amely ma olasz-görög ügyé fejlődött és követelik az albánok területi követeléseinek teljesítését.

Athéni jelentés szerint ott nagy aggodalommal látják az események ilyen kialakulását.

Daut Hodzsa albán irredenta vezér meggyilkolásának következményeit egyelőre még nem lehet belátni. Az olasz sajtó és közvélemény olyan erélyes hangon tárgyalja a görög kormány felelősségét a gyilkosságban, ami előre sejtetni engedti, hogy a gyilkosságnak komoly következményei lehetnek.

Az olasz sajtó ugyanakkor a meghatározottabban tiltakozik az angol részről érkező hírek ellen, amelyek tudni vélik, hogy a Helle görög cirkálót olasz tengeralttjáró sülyesztette volna el. A milánói Corriera della Sera »Churchill kísért« cím alatt cikket közöl, amelyben azt írja, hogy a kis görög cirkáló elsülyesztése szemmel láthatóan angol cselekedet volt. Ezt határozottan áruháznak lehet minősíteni és ugyanaz a cinizmus szülte, amely a háború elején az »Athénia« torpedózásához vezetett vagy amihez a francia flottának Mers el Kebirben történt megtámadását lehet hasonlítani. Kétségtelen intrikáról van szó, amelyet a brit politikának az utolsó években használt aljas ravaszsága használt ki. Ennek az intrikának az volt a célja, hogy az Olaszország és Görögország között jelenleg fennálló ellentéteket még jobban kiélezze.

A lap rámutat arra, hogy a Helle megtorpedózásának híre Athénbe még nem is érkezett meg, amikor a brit sajtó már közölte azaz, hogy olasz tengeralttjáró követte el.

A Corriere della Sera kérdi, hogy mi érdeke fűződhet Olaszországnak ahhoz, hogy ezt a kis görög cirkálót megsemmisítse, melynek Olaszország szempontjából semmi jelentősége sem volt. Ellenkezőleg, az angolok érdeke az, hogy spekuláljanak a görög-olasz feszültséggel. Ez egészen nyilvánvaló. És amikor Anglia valamely

tervét meg akarja valósítani, akkor nem néz sem szövetségésre, sem leghűségesebb barátaira, hanem tervét minden skrupulus nélkül megvalósítja, amint ezt Franciaország példája is mutatja és amit most Görögországnak is be akar bizonyítani. Most azonban sokkal veszélyesebb a játék, mert nem egy játszma befejezéséről, hanem új játszma megnyitásáról van szó.

A Corriere della Sera szerint most azt akarta Anglia elérni, hogy Olaszországot rossz megvilágításba helyezze és hogy még inkább megrontsa az Olaszország és Görögország közötti viszonyt.

A GÖRÖG KORMÁNY VISSZARENDELTE ÖSSZES HAJÓIT

Athénből jelentik: A görög kormány rendeletet adott ki a nyílt-tengereken levő összes hajóknak, hogy azonnal térjenek vissza hazájuk kikötőibe.

A kormány azért adta ki ezt a rendeletet, mert elejét akarja ven-

ni minden olyan esetleges eseménynek, ami a semlegesség megszűnésének veszélyét hordhatja magában.

TITOKZATOS TÁMADÁS EGY GÖRÖG HAJÓ ELLEN

A Reuter-ügynökség athéni jelentése szerint Kréta szigetétől 15 kilométerre ismeretlen repülőgép bombát dobott a Vrintosz nevű görög hajóra, amelyen 800 munkás utazott. A bombák a hajó közelében estek a tengerbe, de egyes szilánkok eltalálták a gőzöst.

Ugyancsak a Reuter-ügynökség szerint arra a hajóra, amely a Helle cirkáló sebesültjeit vitte, ismeretlen repülőgépről bombát dobtak.

A Stefani-ügynökség a Reuter-ügynökség e jelentéséhez azt a megjegyzést fűzi, hogy itt ismét angol játék van, éppen úgy, mint a Helle görög cirkáló elsülyesztésénél. Hivatalosan is cáfolja a Stefani, hogy az olaszok bármikor is megtámadtak volna görög hajót.

Amerika kilencven évre bérbeveszi Anglia nyugatindiai szigeteit

Washingtonból jelentik: Roosevelt elnök nyilatkozatot tett, hogy az Egyesült Államok és Anglia között tárgyalások folynak annak érdekében, hogy Nagybritannia több tengerészeti és légi támaszpontot adjon át az Egyesült Államoknak, mert ezekre a Panama-csatorna védelme szempontjából van szüksége.

Roosevelt, aki ezt a nyilatkozatot a sajtó képviselői előtt tette, több ízben felhívta figyelmüket arra, hogy ezt semmiesetre se hozzák összefüggésbe azzal a spekulációval, amelynek az a célja, hogy amerikai rombolókat Nagybritanniának juttasson. Roosevelt elnök kijelentette, hogy az Egyesült Államok kormánya a kanadai kormánnyal is tárgyal majd a nyugati félgömb védelme érdekében.

Roosevelt elnök a sajtókonferencián azt is bejelentette, hogy az Egyesült Államok hadügyminisztériumának engedélye alapján két tábornok megfigyelőként Angliába utazik. A két tábornok már Angliában is van — mondta nyilatkozata további során Roosevelt elnök. Egyikük Strong tábornok, az amerikai nagyvezérkar főnökének hadsegéde.

Ottavai jelentés szerint Mackenzie King kanadai miniszterelnök Rooseveltéhez hasonló kijelentést tett és közölte, hogy az Egyesült Államok és Kanada között tárgyalások foly-

nak a nyugati féltéke védelme érdekében.

Az amerikai sajtó szerint az Egyesült Államok Jamaica, Trinidad és a Bahamai szigetek bérbevételéről fog tárgyalni Nagybritanniával. Régebbi terv szerint ugyanis ezeket a szigeteket az Egyesült Államok kilencven évre bérbevenné Angliától.

Az olasz lapok foglalkoznak azzal a nyilatkozattal, amit Roosevelt elnök tett a Nagybritanniával folyó tárgyalásokról, a nyugatindiai brit szigeteket létesítő amerikai flotta és légitámaszpontok ügyében. Ezt a hírt brit oldalról is megerősítették, ugyanakkor azonban megcáfolták azt, hogy ennek ellenében Amerika ötven rombolót bocsájtana Nagybritannia rendelkezésére.

Az olasz sajtó, amikor ezt a cáfolatot tudomásul veszi, hangoztatja, hogy Anglia teljesen ingyenesen bocsátja az Egyesült Államok rendelkezésére Amerikában levő területi és stratégiai állásait.

A KANADAI MINISZTER-ELNÖK ROOSEVELTTEL FOG TALÁLKOZNI

Washingtonból jelentik: Roosevelt elnök, aki a Newyork állam területén folyó hadgyakorlatok színhelyére utazott, kijelentette, hogy az Egyesült Államok és Kanada között folyó tárgyalások »tényleg a nyugati

féltéke védelmét szolgálják».

Roosevelt hozzáfűzte még nyilatkozatához, hogy Mackenzie King kanadai miniszterelnök este Ogdensburgba utazik, ahol Roosevelttel találkozik.

A noviszádi árvíz sújtotta lakosság építési segélye

Az Adamovics-telepi árvíz károsultak nevében Tolnay János felkereste dr. Petrovics Milos városelnököt és előterjesztette, hogy a telep árvíz-sújtotta lakossága már hónapok óta szenved és várja a hatósági támogatást. Minden nap mulasztása csak fokozza testi és lelki szenvedéseiket. Itt volna már az ideje, hogy a rombadült házak felépüljenek. Vannak, kik tető alá hozták házaikat, de több hitelt nem kapva nem tudják azt befejezni. Vannak, kik beszerezték építőanyagukat, de nincs pénzük, hogy a mestereket fizessék. Vannak, kik lefoglalták az építőanyagot, de nincs anyagi erejük ahhoz, hogy azt leszállítsák. Ezek részére

az állam által kiutalt 8 millióból gyorssegélyt kér. Közölte, hogy a károsultak több, mint felének nincs pénze, sem hitele, sem elegendő anyaga, hogy építhessen, ezek részére hajlékuk felépítését sürgeti.

Dr. Petrovics Milos városelnök közölte, hogy a 8 millió mikénti felosztása nem az ő, hanem a bányász ügykörébe tartozik és azon anyagot kell vásárolni. A város azon határozata, hogy kölcsönt nyújt, 2-3 napon belül remélhetőleg jóváhagyást nyer és így az árvíz-sújtotta telepi lakosság a város képviselő-testülete által megszavazott két és félmillió dinárból

hosszulejáratu kamatmentes kölcsönt kap a városi bank utján.

Az állami segély gyors kiosztása érdekében dr. Milutinovics Obrád városelnök, Plávsics ny. műszaki tanácsos és Tolnay János kihallgatást kértek a bántól, ahol Gasparini Gyorgye, a bányai technikai osztály vezetője jelenlétében a fenti előterjesztést Plávsics Nikola ismertette. Beható vita után a segélyezés mikéntjének elintézése a hétfőre összehívandó bizottság döntése elé kerül. A pénzbeli támogatással kapcsolatban az anyagbeszerzéssel csak meggyorsítaná a telep ujjaépítését és remény lenne arra, hogy a tél beállta előtt mindenki fedél alá kerülne. A hosszadalmas hivatalos eljárás a megoldást késlelteti, — pedig most már gyors intézkedésre van szükség, mert a tél közeleg.

HALLÓ!

A braziliai kormány rendelete értelmében a tengerparton tilos az ingatlanok eladása. A jelenlegi tulajdonosok a szövetségi kormány engedélyével félévben belül még vehetnek új ingatlanokat. A jövőben a tengerparton csak braziliaiak birtokolhatnak ingatlanokat.

Salzburgban már megkezdtek az előkészületeket Teofrastus Paracelsusnak, a 400. év előtt meghalt híres német orvosnak emlékére rendezendő ünnepségekre. Paracelsus 1541 szeptember 24-én halt meg Salzburgban. Az ünnepélyt rendező bizottság nagyjában már kidolgozta az ünnepség egész sorrendjét, amely szeptember 20-tól 28-ig terjed. Az ünnepség alkalmával orvosi kiállítást, előadásokat stb.-it rendeznek.

Franco tábornok, spanyol államfő tegnap reggel elhagyta Madridot és Pazo Meirasha utazott, ahol családja tartózkodik.

A német lapok közlik két német repülőnek, egy káplárnak és egy tizedesnek vállomását arról, hogyan bántak velük francia fogságban. A foglyokat azonnal elfogatásuk után verték, leköpték és lábbal taposták. A polgári egyének, akik mellettük elmentek, kövekkel dobálták őket. Az a francia tiszt, aki kihallgatta őket, a súlyosan sérült káplárt ököllal sujtotta arcba. A kihallgatás után a katonákat öreik puskatussal verték. A foglyokat Nancyban a fegyintézetben tartották, a legsúlyosabb gonosztevők celláiban. További kihallgatásai alkalmával a francia tisztek revolverek csöveit a foglyok halántékának szegezték és így faggtatták őket.

A »Ramocro« spanyol tankhajót és két spanyol kereskedelmi hajót pénteken brit hadihajók megállították és kényszerítették őket, hogy Gibraltár kikötőjébe hajózzanak.

Svájci körökben azt mondják, hogy az a mód, amint a britek Svájc semlegességét megsértették, mutatja a legjobban azt az ellentétet, ami az angol államférfiak szavai és a tettek között van, amikor a kis népek jogainak tiszteletben tartását hirdetik.

A kanadai Montrealban levő »Mack Geale« egyetem meghívta a nemzetközi munkaügyi hivatalt, hogy a háboru tartama alatt helyezze át székhelyét Montrealba. A nemzetközi munkaügyi hivatal elfogadta ezt a meghívást.

A bolgár minisztertanács pénteken este fél 9 óráig minisztertanácsot tartott, amely után hivatalos jelentést adtak ki, hogy a kormány jóváhagyta a Bulgária és Szlovákia között megkötött kereskedelmi szerződést, amit a napokban kötött meg a két állam Szófiában tárgyaló vegyes bizottsága.

Az ir honvédelmi miniszter egy határmenti városban beszédet mondott és ennek során kijelentette, hogy eddig 180.000 ir jelentkezett a honvédelmi csapatok sorába. A honvédelmi miniszter kijelentette, hogy Irország mindenki ellen harcolni fog, aki megtámadja. A honvédelmi miniszter szemrehányást tett Londonnak azokért az igazságtalanságokért, amelyeket eddig Irországgal szemben elkövettek.

Bristol szálloda Budapest, Dunaparton

Előkelő családi szálloda, olcsó árakkal. Egy ágyas szoba 6 P-től, két ágyas szoba már 12 P-től. — Kifőtűnő étterem és kávéház. — Előzékeny kiszolgálás. — Lapunk olvasóinak 20% engedmény.

Ócskavasat, tollat, rongyot...

Menekülés az alkohol rabságából

A nyilvánosság segítségével akar megszabadulni szenvedélyétől egy noviszádi megrögzött alkoholist, aki kilenc esztendőt töltött a fegyházban, mert ivott

A minap a reggeli postával kaptuk a következő levelet:

Kérem a m. t. Reggeli Ujság szerkesztőségét az alanti cikket lehetőleg javítás nélkül a vasárnapi számba beletenni. Köszönettel

Herdi József
tollas és ócskavas házaló

A rövid, de határozott hangú felhívás után a cikk a következőképpen szólt:

AZ ALKOHOL RABJAI

Néhány sorom van csak leírni tapasztalataim után, hogy meggyőztem magamat és azokat, akik hozzám hasonlóak. Remélem, hogy azok a kedves olvasóim akiket ez a néhány sorom érint, meg fognak nekem bocsájtani. Multam nagyon sötét. Embertőlésen kívül mindenféle büncselekményt elkövettem — és mindezt az alkohol hatása alatt. Van egy jó magyar közmondás: A részeg emberre az Isten is vigyáz. Ez igaz, de az a baj, hogy a részeg nem vigyáz magára. Mert amilyen jó hajlam jőzönul, olyan rossz részegen. A részeg egyik percben nevet, dalol, a másikban pedig veszekedik, verekedik, tör-zuz, utána utcai botrány, rendőrség, büntetés, nyomor, családi botrány, gyilkosság, bánat, öngyilkosság, elválás, özvegyesség, árvaság... — Meggyőződésem, hogy nem sokkaliban lakik az ördög, hanem az alkoholban. Borzadok, ha egykorri rendes, jólkereső embereket látok a kocsmában üldögélni, akik velem együtt az alkohol rabjai lettek. Én magamnak önbírája vagyok és ezt az ítéletet hoztam: Inkább öngyilkos leszek: semmint hogy szeszes italt ismét számba vegyek. Kérem mindazok bocsánatát, akiket megsértettem, vagy anyagilag megkárosítottam.

Herdi József

HOGYAN LESZ ALKOHOLISTA AZ EMBER

Ritka az alkoholista, aki ilyen világosan látja saját hibáját és azt a nyilvánossággal közölni is meri. Ezért felkerestük Herdi Józsefet, hogy bővebb felvilágosításokat kérjünk tőle. Középszerű, sovány ember, feje simára nyírva. Élénk, mozgékony, természetű, mint ahogy üzletemberhez illik.

— Miért nem közölte már a Reggeli Ujság a cikkemet? — kérdezi szemrehányóan. — Ha megjelent volna a cikk, már nem innék egy csepp szeszes italt sem. Megnyugtató, hogy hozzuk, de előbb tudni akarjuk: hogyan szokott rá az alkoholra és miképpen vitte bűnre.

— A háboru után szoktam rá, huszonnégy éves koromban. A háboru alatt egyáltalán nem ittam. Néha sörrel kínáltak meg, de az sem ízlett, keserű volt a számban.

A háboru után azonban annyifélelesleges időm volt, hogy unalmamban rászoktam a borra.

Mikor a harctérről hazajöttem, nem tudtam mihez kezdeni. A munkátlanlanságot megszoktam, régi mesterségemet, a cipészetet elfelejtettem. Így hát — mint már említettem — ittam, ivás közben összeismerkedtem rossz cimborákkal. Az ital hajtott a rosszra, az ital üzött, hogy könnyűszerrel sok pénzt szerezzek. Huszonnégyen voltunk a bandába, sok helyre betörtünk, rá is fizettünk alaposan...

VASBAN ARATNI, KAPÁLNI

Herdi József nem tagadja multjának ezt a részét sem — mert hiszen Noviszádon ugys mindenki ismeri — de mégsem szívesen beszél róla. Esetük annak idején nagy szenzáció volt.

Kilenc évet ült, megszenvedett érte.

most már régóta becsületes mesterséget üz: tollat és ócskavasat szed. — Árulja el nekünk, hogyan lehet kilenc esztendőt kibírni a fegyházban.

— Ugy ahogy itt ülünk — válaszolja egyszerűen Elmulik ott is az idő...

Megint tiltakozik az ellen, hogy bünyözésével és bünyödésével kapcsolatos élményeiről faggassuk. De annyit mégis elmond, hogy a mitrovicai fegyházban olykor borzalmas szenvedéseket állt ki.

— Megbáncsolvam kaszáltam és kapáltam... Csuda, hogy eleventen visszajöttem... Ha kés került volna kezembe, magamat téptem volna szét. Ott gyűlölte meg a bort meg a pálinkát, mert annak tulajdonította minden baját. Meggyűlölte lélekben, de

teste továbbra is szemjubezta és azóta sem tudott megválni tőle.

Most végképpen azon van, hogy örökre abbahagyja az ivást.

KUTYÁBÓL NEM LESZ SZALONNA, DE...

— Ezt tessék megírni — gesztikulál élénken —, hogy: kutyából nem lesz szalonna,

de könnyelmű ember megjavulhat,

ha szilárd az elhatározása. Ezt akarom én megmutatni. Elég volt már a kinokból, teljesen komoly ember akarok lenni.

— Most mennyit iszik naponta?

— Átlagban számítva

negyven-ötven kisüveg rumot.

De ehhez tudni kell, hogy hajnali négy órakor kelek és este hétig mindig dolgozom, tehát ez az alkoholeménység megoszlik a hosszú munkaidő alatt. Mégis meg akarok szabadulni tőle.

Tisztességes kereskedő vagyok, házaló, a szakmámban elismernek és megbecsülnék: egész ember akarok lenni.

Cigarettazik is, de arról nem akar leszokni. Az nem viszi bűnbe.

ZENESZERZŐ

Büszkeséggel meséli, hogy rendkívüli könnyedséggel ír verseket és szerez rá muzsikát. A mesterségére vonatkozó saját szerzeményű nótával szedi a tollat és az ócskavasat, meg a rongyot. Az ő nótáját ismerik az egész városban, ha az utcán hallják, mindenki tudja, hogy ő jár arra. Munkájában megbecsülik úgy az eladók, mint a nagykereskedők, mert becsületesen dolgozik. Tollszedő nótáját, amely így kezdődik:

Ócskavasat, tollat, rongyot...

kartársai is vigan fujják, de közel sem olyan jói, mint ő.

De nemcsak mesterségbeli indulót szerzett, hanem más »civil« nótákat is. Játszi könnyedséggel fordít magyar nótákat szerbre és viszont. Kupléket ír.

Ajánlottuk, hogy csapjon fel operettszerzőnek, de azt válaszolta, hogy olyan bolondságot nem csinál... Elég, ha az alkoholtól megszabadul, nem akar újabb szenvedélybe esni...

HA EZ A CIKK MEGJELENIK...

Végül kijelenti:

— Attól a perctől kezdve, ahogyan ezt a rólam szóló cikket elolvastam a Reggeli Ujságban

nem iszom többé szeszesitalt.

Ezzel az ünnepélyes nyilvános fogadalommal akerok nyomást gyakorolni saját magamra, hogy megmaradjak elhatározásom mellett.

Figyelmeztettük, hogy ez nagy szó. Mert a Reggeli Ujságot Noviszádon mindenütt olvassák és a fogadalom betartását nagyon sokan ellenőrzik majd. És lesznek sokan, akik jelentik a szerkesztőségnek, ha inni látják. Különösen az Aleksza Sánticsa utca lakói közül, amely utcában Herdi lakik.

— Ezt mind tudom — felelte. — Éppen ezért választottam ezt az utat az alkoholtól való menekülésre. Nem bánom, ellenőrizzen a város minden lakósa.

Hát tessék. Most megkezdődik a nyilvános kísérlet. Nagyon nehéz kísérlet: vajon képes-e a gyarló embert természet annyira megzaboláznia saját magát, hogy megszabaduljon legnagyobb szenvedélyétől?

Mi magunk — 3szintén szólva — kételkedünk. De hátha... talán még is sikerül Mindenesetre a sokat vétekezett és sokat szenvedett: Herdi Józsefnek sok szerencsét!

Tóth Bagi István

„A nemzeti öntudat kiemelése, a lélek vallásos gondozása kötelességünk...”

**Szép ünnepség keretében szentelte fel zászlaját
a becsei Kisgazdakör**

Elérkezik majd az ideje, hogy összegezzük és méltassuk a munkát, melyet városaink és községeink a jugoszláviai magyar kisebbség kulturális és gazdasági fejlődése érdekében kifejtettek. Ebben a kimutatásban Sztáribecse igen-igen előkelő helyre kívánkozik. A becsei magyar egyesületek munkája példás, fő jellemzője a szaktudás, alaposág, áldozatkészség. Természetes, hogy az egyesületek munkája a vezetőség hozzáértésétől függ, s ebben a tekintetben Becse valóban irigylésre méltó. A becsei magyar társadalmi egyesület nyilvános szereplését alapos és komoly előkészületek előzik meg. Így azután a becsei magyar előadások, ünnepségek mindig kitűnően sikerülnek, a külső fény mellett belső tartalommal és dicsekszenek, sohasem lépik túl a jóízűs határait, ami — sajnos — másutt nem minden rendezésről állapítható meg.

A becsei Kisgazdakör zászlószentelő ünnepsége is a hozzáértő, komoly előkészítés, az értékes siker jegyében zajlott le.

Csütörtökön kettős ünnepet ült Sztáribecse katolikus magyarsága, mert ugyanakkor tartotta szokásos bucsuját a belvárosi Nagyboldogasszony templom. A zászlószentelés ünnepélyén testületileg vettek részt az összes sztáribecsei magyar egyesületek, míg a vidéki egyesületek közül többen kiküldöttelkel képviseltették magukat.

Reggel 9 óra körül gyülekeztek az ünnepelő egyesület és a vendégegyesületek tagjai a Kisgazdakör Kraly Petra ucai székházában. Három negyed tíz órakor menetté alakulva a belvárosi templomba vonultak a nagymisére és a zászlószentelésre a fuvószenekar hangjai mellett. A menetben az Alsóvárosi Keresztes Ifjúsági Egyesület, a Polgári Magyar Dalkör, a Katolikus Iparos Legényegylet, a Földműves Ifjúsági Egyesület, a Belvárosi Katolikus Kör, ennek újfalusi fiókja tagjai zászlók alatt vonultak fel. A becsei hívek és a vidéki bucsusok sorfalai között haladó menet imponáns látványt nyújtott.

A Szentbeszéd és a nagymise után Petrányi Ferenc apátplébános, kerületi esperes gyönyörű beszédet tartott a zászlószentelés jelentőségéről. Beszédében többek között ezeket mondta:

— A sztáribecsei Kisgazdakör zászlót szentel. Valamikor Nagy Konstantin császár csináltatott új zászlókat, úgy, hogy

a pogány jelvények helyébe tette a keresztet.

Egy biztosítékot kapott, hogy ezzel győzni fog — úgy is lett. S attól kezdve a pogány hit és erkölcs, a pogány anyagi kultúra fölé kerekedett a kereszt jele, a kereszt tanítása, a keresztény erkölcs és a keresztény világnézet.

— Hogy magyar testvéreink tömörülnek a zászló alá — tudjuk is, látjuk is. Hogy gazdaemberek fogják követni a zászlót, látjuk a zászlót díszítő buza-kalászlóról is. Hogy ésszel és erős kézzel dolgozni akaró emberek sorakoznak a zászló mögé, azt kiolvassuk a zászlóra himzett jelszóból. Hogy keresztény emberek akarják követni a zászlót, látjuk a keresztől. A Nagyboldogasszony gyönyörű képéről és a templomi felszentelésből. Amikor most az Isten Szentegyházában fölavatjuk és megszenteljük a zászlót, kérjük és kívánjuk, hogy a tagok a keresztény gondolkodásukból soha titkot ne csináljanak, hogy álljanak mindig a keresztény erkölcs alapján, de családjukat is a keresztény erényekre neveljék.

Az áhitattal fogadott beszéd után az apátplébános felszentelte a zászlót.

Ezután az ünneplők újra menetté alakultak és elvonultak a dr. Galambos-ház udvarába, az ünneplő egyesület vezetősége, a zászlóanyák, a vendég egyesületek képviselői a tágas verandán foglaltak helyet.

A diszkozyűlést dr. Galambos Ferenc elnök nyitotta meg, üdvözölte a zászlóanyákat, a diszkozyűlés többi tagjait és a hatóság képviselőit megjelent Budisin Trivó szolgabíró, majd többek között ezeket mondta:

— Egyesületünknek ezen a magasztos ünnepén, Isten házából jövet öszszegyűltünk, hogy diszkozyűlésen adjunk alkalmat a testvéregyesületeknek a zászlónk előtti tisztelgésre. Mellőztük a hivatalos formásokat, családias jelleggel adtuk öszszjevetelünknek. Az egyesületek célja:

elérni mindazt együtt, amit tömörülés nélkül elérni nem tudunk.

— Egyesületünk büszke arra, hogy felhasznált minden alkalmat tagjai valláserkölcsi színvonalának emelésére. A mai ünnepség bizonyítéka annak, hogy Isten áldását fohászos szívvel kértük és kerestük. Boldogasszony anyánk könyörögj érettünk — így imádkoztunk, ez van a zászlónkra is írva. Maradjon meg ez a fohász lelkünkben, jöjjön fel lelkünkre mindakkor, mikor a zászlót magunk fölé emelve imába kezdünk.

— Ésszel, de erős kézzel — mondja a zászló másik felirata.

Életünk minden percében eszünkre kell hallgatnunk. Az ész sokszor kevesebbet követel, mint a szív. Ezért mondja feliratunk, hogy erős kézzel. Erős legyen a kezünk, amikor munkába állunk, erős, amikor a testvéri kezét megfogjuk és erős, amikor az ellen támadását elhárítjuk.

— Zászlónk nagylelkű adakozója dr. Gombos Dezső földbirtokos vallásos szíve sugallatára adta nekünk a zászló azt az oldalát, amelyen a Boldogasszony anyánk van ábrázolva, életapasztalata pedig buzdít a másik jelszóval minket erősebb munkára. Amidőn a szép zászlót neki ezuton is megköszönjük, fogadjuk meg, hogy a jelszavakat szívünkben hordjuk és hálánkat le is rójuk iránta, ha fogadalmunkhoz hívek maradunk.

— A kisebbségi magyar egyesületek csak alapszabályokban vannak szétzórva, de egy nagy testvéri érzés épületében együttműködnek.

A nemzeti öntudat kiemelése, a lélek vallásos gondozása kötelességünk.

Ezt bátran hangoztatjuk és sehol le nem tagadjuk. Mérlegeljük mindenütt, hogy többet ér-e minden viszonylatban egy nemzeti öntudattal érző és ténykedő kisebbségi polgár, mint a nemzetközi tévutakon ténfegő.

Dr. Galambos Ferenc beszédét nagy óvációval fogadták a diszkozyűlés tagjai. Papp József zászlótartó intézett ezután rövid beszédet az elnökhöz és többek között a következőket mondta:

— Nagy öröm s még nagyobb megtiszteltetés, rám és zászlótartó társamra, hogy erre a szép tisztségre egyesületünk világitó fáklyája, a szép zászló reánk lett bízva. Igérjük, hogy örömmel és mindig szeretettel megőrizzük. Fáradságot nem ismerve, hű hordozói leszünk, mert tudjuk, hogy ez a mi egyesületünknek vezérszílaga, tehát ha ég fel emelve visszük, bátran követheti minden tagja.

Az új zászló nehéz fehérselyem anyag-

Az esküvő

alkalmából a fiatalasszony kívánságát — hogy új otthonát színes holmikkal díszítse — könnyen kielégíthetjük a színpompás indanthrenfestésű ajándékokkal. Izléses mintájú, derűs színű asztalterítők, tarka vagy stilszerű párnák nem mindennapi ajándékok és szép színeikkel tartós örömet szereznek, mert az indanthrenfestésű anyagok felülmúlhatatlanul moshatóak, színtartók és időjárásnak ellentállóak.

ből készült, az egyik oldalán 1927-1940 Ésszel, de erős kézzel felírással, a másik oldalán a Nagyboldogasszony gyönyörű himzésű képe látható. »Boldogasszony anyánk, könyörögj érettünk« szöveggel. A nagy zászló szalagon id. Rajsl Józsefné, Hain Imréné, Sági Lajosné, Buzogány Péterné, Balázs Péterné, Palotás Istvánné, Rumincsik Jánosné, Cseszák Károlyné, Kádas Ferencné zászlóanyák nevei olvashatók. Nagyon szép a Buttás Jánosné és Sörös Dávidné által adományozott zászló szalag is.

A zászló átvétele után a zenekar eljátszotta az egyesület indulóját, majd a gazdaifjúság énekelte el azt.

Utána Jáger Pöszike Petrányi Ferenc apátplébánosnak ez alkalomra írt A zászló című köszöntőjét adta elő, nagy hatást kelteve.

A köszöntő elhangzása után a testvér egyesületek üdvözölték az ünnepelő kört. Petrányi Ferenc apátplébános a belvárosi katolikus egyesületek üdvözlését tolmácsolta gyönyörű szavakkal. Dr. Balassa Pál a Magyar Népkör nevében fejezte ki jókívánatait s együttműködésre s kitartásra buzdította az egyesület tagjait. Csizofski István alsóvárosi plébános az Alsóvárosi Katolikus Kör üdvözlését tolmácsolva, hangsúlyozta, hogy a gazdakör ünnepe az egész társadalom ünnepe is, mert a gazdatársadalom az az öserő, amelyből a többi társadalmi réteg kiegészíti magát.

Üdvözölő beszédet mondtak még: Szmik Gyula a Polgári Magyar Dalkör elnöke, aki egyuttal átnyújtotta a Dalkör szalag ajándékát, továbbá dr. Zelenay Miklós, a Gazdakör, dr. Sifflis Imre az egyetértés Olvasókör, Szmik Gyuláné a Jótékony Magyar Nőegylet, Brankovics Lajos az alsóvárosi Keresztes Ifjúsági Egyesület, Komáromi György a Belvárosi Katolikus Olvasókör nevében.

Az üdvözölő beszédek után dr. Galambos Ferenc elnök köszönetet mondott a megjelenésért s a diszkozyűlést bezárta. Az egyesület vezetősége dél-

ben társasbédet rendezett a vendégek és a tagok tisztelőire a kör otthon nagytermében. Este 8 órai kezdettel nívós számokból álló műsoros előadást rendeztek az egyesületi otthon nagy-aermében.

A műsor első száma gyanánt Szabó Ibike—Lőrinc László, Kiss Pöszike—Kádár József, Jáger Böszöke—Szabó Zoltán, Sindélyes Juliska—Szabó József, Vágó Mariska—Zorád József, Porteleky Rozika—Szabó András népviseleti ruhában

magyar táncokat mutattak be.

A számokat a közönség hangos óhajára meg kellett ismételnök. A Finom kis Fegyház című egyfelvonásosban Rajsl Pál, mint fegyenc nagyszerű alakítást nyújtott. Nagyon jól oldották meg szerepüket: Buzogány István (fogházfelügyelő), Magyar Etus (börtönőrné), Ricz Sándor (börtönőr), Farkas Sándor Elmegyek az életekből... Amióta láttam a te rózsapiros szád... című dalokat adta elő nagy tetszés mellett.

A Fegyverszűnet című bohózatban Ricz Sándor (főhadnagy), Gortva Kató (nagyságos asszony), Rajsl Sándor (puccer) remekeltek. A bohózat sikeréhez hozzájárultak még: Magyar Etus (kisasszony), Rabóczkai József (puccer), Kisuccai Antal (diák), Gálfi Ferenc (ezredes).

Papp József »De sok égő piros rózs...«, »El szeretném lopni téled...« című énekekkel aratott megérdemelt sikert.

A »Bodriból férfi lesz« című komédiában Rajsl Pál, mint Bodri, aratott újabb megérdemelt sikert. Nagyon jók voltak még: Kisuccai Antal (Kenéz), Ricz Sándor (főorvos), Ördög József (asszisztens), Ördög Annuska (ápolónő), Gál Ferenc (Galamb), Kocsis Piroska (Galambné), Rabóczkai József (riporter). Az előadást sok hozzáértéssel Papp József rendezte, a táncokat Füvess Lajosné tanította be, a tánc- és énekszámokat Gábor János és zenekara kísérte simulékonyan.

Az előadás után reggeligtartó táncmulatság következett.

Irányított gazdálkodásra tér át Jugoszlávia a közgazdasági élet egész vonalán

A magántőke jogainak fűszelvénybentartása mellett elsősorban a fogyasztók és az ország érdekeit tartják szem előtt a rendeletek kiadásánál - A kormány tagjainak blédi tanácskozásán fontos döntéseket hoztak - Az elfogadott határozatokat fokozatosan léptetik életbe

A kormány tagjai több napig tanácskoztak Blédben, és a megbeszélések eredményei rövidesen érkezők is lesznek elsősorban a közgazdasági életben. Blédben ugyanis főleg közgazdasági és szociális kérdéseket vitattak meg, a politikai kérdések — legalább az eddigi jelentések szerint — háttérbe szorultak.

A gazdasági természetű intézkedések elsősorban a mai súlyos nemzetközi helyzet következményei.

A háború, az ostromzár, az ennek következtében mind fenyegetőbbé váló nyersanyaghiány, olyan intézkedéseket követel, amelyek ha nem is jelentik a mai gazdasági rend teljes felszámolását, mégis az eddiginél sokkal nagyobb befolyást biztosítanak az államnak a termelésre, mégpedig éppen a termelés zavartalan menetének biztosítása érdekében.

A kormány a már eddig kiadott, vagy rövidesen kiadandó rendeletekkel meg akarja akadályozni a megvázkódásokat, amelyek esetleg bekövetkezhetnének, ha nem igyekeznék megelőzni a szükséges intézkedésekkel. A kormány intézkedéseinek egyedüli célja helyes utra terelni azt, ami eddig eltért ettől.

A kormány új gazdasági rendje — amint azt illetékes helyről közölték a Politika szerkesztőjével — tisztelben tartja a magántőkét.

Szemmel tartja azonban azt is, hogy a magántőke nemcsak tulajdonosának rátermettsége folytán létesült, amikor ügyesen kihasználta a konjunkturális időket, hanem a fogyasztó által hozott áldozatok révén is.

Ezért a gazdasági élet irányítói elsősorban az állami összesség érdekeit tartják szem előtt. Teljesen ki kell zárni azt a lehetőséget, hogy az uralmon levő osztály kihasználja azokat, akiknek nincsen befolyása a hatalomra. Éppen ezért nem kell félre magyarázni, ha

a kormány olyan intézkedéseket hoz, amelyek az állam összességének jogait és érdekeit szem előtt tartva, szigorú ellenőrzéssel esetleg mélyebben nyúl be a magántőke üzleteibe, mint ahogy annak kellemes lenne, és irányítja a termelést úgy, amint az a közérdeknek legjobban megfelel.

Mindezt azért teszi, hogy a termelői kellő ellenértéket kapjon munkájáért, de ugyanakkor a fogyasztó se szenvedjen kárt.

Ilyen intézkedéseket a kormány már a múltban is eszközölt, de azok vagy észrevétlenek maradtak vagy még nem alkalmazták őket. Ilyen intézkedés például a drágaság elleni rendelet és a spekulánsok kényszer-munkára való ítélése, amit még nem hajtanak végre. A kormány most újabb rendeleteket ad ki, amelyeket fokozatosan végre is hajtanak.

A DRÁGASÁG LETÖRÉSE

A közvéleményt elsősorban a drágaság letörésének kérdése érdekli. A kormány most tanulmányozza a belföldi fogyasztó piac helyzetét és a hozandó intézkedéseknek esetleges kihatását.

Lehetséges, hogy Jugoszláviában is úgy alakul a helyzet, hogy a fogyasztói javakat racionálisan kell majd felosztani. Ezzel a felosztással lehet a leghatásosabban védekezni az élelmiszerek hiánya és drágaság ellen.

A kormány foganatosítandó új intézkedései között a legfontosabb a Narodna Banka átszervezése lesz. A bankjegykibocsájtó intézetek mindegyikét vagy államiak, vagy pedig a liberális kapitalista rendnek megfelelően részvénytársaságok.

A két álláspont között azonban közeputat is lehet találni és ezt fogják alkalmazni Jugoszláviában a nemzeti bank átszervezésénél.

Hangoztatják, hogy míg Jugoszláviában a bankjegyforgalom 12 milliárd dinárt tesz ki, addig a Narodna Banka alaptőkéje mindössze 180 millió dinár.

Ezzel kapcsolatosan még más pénzügyi természetű rendelkezéseket is hoz majd a kormány, amelyek szintén az ország és a nagytömeg érdekeit lesznek hivatva szolgálni.

Az eddiginél sokkal nagyobb vonalú közmunkákat is tervez a kormány, aminek a költségeit újabb belföldi kölcsönökkel fedezik.

A közmunkánál elsősorban a mocsaras területek lecsapolását végzik el és így újabb nagy földterületeket nyernek majd agrárreform céljaira. A Morava és Száva folyók szabályozása révén is hatalmas földterületek szabadulnának fel. Ugyancsak tervehették a vízben szegény területek vízellátásának biztosítását is.

Több mint félmillió dinárt osztott ki eddig a noviszádi Házépítő szövetkezet

A közönség további támogatásával a betétállomány elért az egymillió dinárt

A noviszádi Házépítő és Önségélyező Szövetkezet — mint már többször jelentettük — a rendelkezésére álló többszáz ezer dinárt a noviszádi árvízkirosvultak rendelkezésére bocsátotta, hogy az Adamovics-telepen végre megindulhasson az egyre késedelmeskedő építkezés. Sajnos, az igénylők egyharmada sem juthatott szövetkezeti támogatáshoz, egyrészt, mert a noviszádi telepen sokmillió kárt okozott az árvíz, másrészt pedig, mivel

még sokan nem iratkoztak be a Szövetkezetbe, s akik beiratkoztak, azok sem fizették még be valamennyien a jegyzett össze-

A passzív területeken a sziloszokon kívül gabonarakatárakat is építenek, hogy elegendő gabonaműt lehessen elhelyezni a passzív területek élelmezésének biztosítására.

Elkészült az egységes liszt őrléséről szóló rendelet és a legközelebbi időn belül életbe léptetik. Hasonló rendeletet adnak ki az olajgyártás kérdésében is. Az ilyen, az ország lakosságának ellátása szempontjából oly fontos vállalatokba állami ellenőrző közegeket fognak küldeni.

Az állami biztos minden egyes vállalat nyersanyagkészlete felett a legszigorúbb felügyeletet gyakorolja. A vállalat tulajdonosa tehát a termelési költségek és tisztességes haszon ellenében lesz kénytelen termelni.

A termelésről és forgalomról szóló rendelet kiadása a napokban várható.

Jugoszlávia behozatala eddig csaknem ellenőrzés nélkül bonyolódott le. Eddig csak a deviza országokból jövő behozatalt ellenőrizték, mivel azonban a jugoszláv külkereskedelem legnagyobb részét kliring országokkal bonyolította le, szükségessé válik a kliring országokból jövő behozatal ellenőrzése is. Ezért

a külkereskedelmi igazgatóság széleskörű felhatalmazást kap és az ő tudta és engedélye nélkül semmit sem lehet behozni.

Az igazgatóságnak tudnia kell, hogy milyen árut, mennyit és honnan hozzák be Jugoszláviába.

A szociális reformok kérdését is tanulmányozták a blédi tanácskozások során, erre vonatkozóan azonban még semmiféle döntést nem hoztak. Ezek megvalósítására csak később kerül sor, valószínűleg akkor, ha a tervezett gazdasági intézkedéseket már életbeléptették.

Az Adria Gyöngye KASTELI RIVIERA

Grand-Hotel-Penzion „DANKA” Kaštel Stari, Dalmácia

Pompás fekvésű, gyönyörű vidék, csodálatos kilátással a kasteli öbölre, Szplit, Trogir és Szolin közelében, ahol szőlő védett helyen buján tenyészik a dalmáciai növényzet. A Grand Hotel-Penzion „Danka” közvetlenül a tengerpartján fekszik, amelyet saját strandjával együtt tenyőpark övez. Az újonnan épült szállodát minden komforttal felszerelték. Fürdőszobák, folyó víz, villany, Elsőrendű konyha. Saját terméssel kitűnő borok. Vitorlázás, halászat, tánc, hangversenyek, zongora és rádió szórakoztatják a vendégeket. Autógarázs. A tengeri fürdő díjtalan.

Napi teljes ellátás 60.- dinár
Csoporthoznak hosszabb tartózkodás esetén nagyobb árcsökkentés. — **Tíz éven át új gyermekek felvételét szívesen.**

Kastel Stari állomáson minden vonat megáll. Szplit, Trogir és Szolin felé óránként van helyi hajó, autóbussz és vonat összekötés. Közelebbi felvilágosítással a Putnik iroda és a szálloda igazgatósága szolgál.

Tulajdonos KOVACEV MARIN

Jegyzések:

Belépési díjak a felvett tagok után	Din.	3,300.—
386 szöv. tag 1,602 részjeggyel á 100	„	160,200.—
kamatmentes betétként jegyezve	„	427,285.50
átmeneti tételek jegyezve	„	209,903.25
Összesen máig jegy.	„	800,688.75

Alapos tehát a remény, hogy a Szövetkezet vagyona rövidesen elérli az egymillió dinárt,

ami már számottevő összeg, különösen, ha a jegyzett összegeket a tagok hamarosan be is fizetik.

Jelentettük azt is, hogy a HÖSz rendszerezette az ugynevezett heti betétek fizetését. A betétek fizetése és általában a Szövetkezettel kapcsolatos hivatalos ügyek elintézésére az igazgatóság határozata értelmében

minden héten szerdán és szombaton délután 4-től 6 óráig tart pénztári üzletnapot a Szövetkezet.

Ez a megállapítás a nyári és őszi hónapokra vonatkozik. Télen ugyan csak szerdán és szombaton lesz üzletnap, de délután 5—6 óra között.

«(★★★)»

KIVONTÁK A FORGALOMBÓL A RÉGI KÉTDINÁROS ÉS ÖTVENPÁRÁS ÉRCPÉNZT

Csöppet se bánom, hogy a forgalomból a régi aprópénzeket kivonták.

Hiszen ez apró, s mégis súlyos érekk Zsebemet tulon-tul eddig se nyomták. De az már éppen sehogy sincsen rendjén.

S ezért szó nélkül hagynom lehetetlen. Hogy, mi még most is forga'omban van. Ezerdínáros egy sincs a zsebemben.

FANYAE TÓBIÁS

Balul végződött a szubotical í szíviselő Noviszádról Szubotícára rendezett autós kirándulása

Két kávéházi énekesnővel indult el, útközben a sofőr elvette a leülését, végül pedig elhúnt a pénze...

Rejtélyes lopási ügyben indított vizsgálatot a szuboticali rendőrség.

Kutuzov Pál szuboticali magántisztviselő, szerdán, augusztus 14-én este nagyjösszegű pénzzel a zsebében Noviszádra utazott, ahol hivatalos ügyet kellett volna elintéznie. Kutuzov este elment Szimics Szimó »Mali Central« nevű vendéglőjébe és ott megismerkedett Sztjánics Anka és Tóth Julianna énekesnőkkel. Hamarosan jóbarátságba került velük és

meghívta őket szuboticali kirándulásra.

A lányok azonnal beleegyeztek a kalandba. Kutuzov megfogadta Bajics Zsivko noviszádról sofőrt, hogy gépkocsiján Szubotícára vigye őket. Fel is ültek a gépkocsira és akadály nélkül értek el a szuboticali határba. Ott a sofőrnek aggálya támadt, hogy az ittas magántisztviselő talán nem is rendelkezik annyi pénzzel, hogy őt kifizesse. Ezért követelni kezdte a pénzt.

Kutuzov kijelentette, hogy nincs pénze.

A sofőr erre elvette a tisztviselő felülését és kabátját. Annyit mégis megtett, hogy utasait bevitte a városba és a főútcán lerakta őket.

Kutuzov a két lányt a Grand Hotelbe vitte és ott szállt meg velük. Reggel, amikor felébredt megdöbbenéssel látta, hogy

a két lány eltűnt és velük együtt nyomavesztett 19.000 dinár készpénzének is,

amely — úgy emlékezett — az este még pénztárcájában volt.

Feljelentést tett a rendőrségen, amely megindította a nyomozást. A rendőrség azt is kutatja, hogy vajjon Kutuzov a Grand Hotelbe is vitt pénzt, vagy pedig pénze már előbb eltűnt. Nem tartják kizártnak, hogy a vigkedélyű tisztviselő a pénzt még Noviszádon elmulasztotta.

Az Apafinban elfogott rendőrgyilkost elszállították Karlovácra

A gonosztevő a szombori kórházban meglagadta a vallomását

Szomborból jelentik: Szabó Károly gyilkost és betörőt, az ország egyik legveszedelmesebb gonosztevőjét néhány nappal ezelőtt Szomborban izgalmas üldözés után elfogták és mivel üldözés közben megsebesült, beszállították a szombori kórházba.

Szabó Károly a kórházban cinikusan viselkedett, a kihallgatását végző rendőrtiszt kérdéseire válaszolni sem akart.

Mivel Szabó Károly legutóbb a horvátországi Karlovácson menekülés közben agyonlőtt egy rendőrt,

most a karlováci törvényszék kérte ki. A gonosztevő a kórházban néhány nap alatt annyira helyrejött, hogy az orvosok megengedték az elszállítását. A gyilkosért három rendőr jött és azok kísérték Karlovácra, ahol az emberölésért és sok más gonosztettéért számot kell adnia a bíróságnak.

Született 297, meghalt 336

Petrovgrád felévi népesedési statisztikája

A petrovgrádi állami anyakönyvi hivatalban most készültek el az 1940 év első 6 hónapja adatainak feldolgozásával. Az adatok szerint született 297 gyermek, meghaltak 336-an és házasságot kötött 160 pár.

A 297 gyermek közül fiú 162, leány 135, tehát a fiú ujszülöttek száma 27-tel mulja felül a leányokét. A törvénytelen, vagyis házasságonkívül született ujszülöttek száma 35, és pedig 17 leány és 18 fiú. Az ujszülöttek megoszlása vallás szerint a következő: pravoszláv 127, katolikus 154, protestáns 14, izraelita 1, más vallású 1. Az ujszülöttek szüleinek anyanyelvét véve tekintetbe, a statisztika a következő adatokat sorolja fel: szerb-horvát 121 apa és 125 anya, más szláv nyelvű 10 apa és 10 anya, magyar 75 apa és 96 anya, német 65 apa és 71 anya, román 2 apa és 4 anya, egyéb nemzetiségű 3 apa és 9 anya.

A meghaltak közül 180 férfi, 156 nő.

Vallás szerinti megoszlásuk: pravoszláv 144, katolikus 157, protestáns 24, izraelita 11, nyanyelv szerint szerb-horvát 147, más szláv 10, ma-

gyar 90, német 85, román 2 és cigány 2. A nők átlag magasabb életkort érnek meg. A legtöbb férfi 40—59 éves korában halt meg, a legtöbb nő pedig 60—79 éves korában. A nyolcvan éven felüli meghaltak között 26 nő és csak fele annyi, 13 férfi van. A gyermekhalandóság nagyobb a fiú gyermekeknél, mint a leányoknál.

Egyéves életkorig 24 fiú és 14 leány halt meg.

Házasságot kötött 160 pár. A legtöbb 20—29 éves korban.

A völégény két ízben 70 éven felül volt, két menyasszony életkora pedig meghaladta a 60 évet,

19 éven alul 8 férfi és 56 nő kötött házasságot. A házasságra lépők vallásszerinti megoszlása a következő: pravoszláv 57 férfi és 53 nő, katolikus 90 férfi és 101 nő, protestáns 5 férfi és 5 nő, izraelita 7 férfi és 2 nő. Nemzetiség szerint így oszlanak meg: szerb-horvát 54 férfi és 52 nő, más szláv nemzetiségű 4 férfi és 3 nő, magyar 50 férfi és 60 nő, ami azt bizonyítja, hogy a magyar lányok kapósak, német 51 férfi és 44 nő, román 1 férfi.

Küzdelem a szabadkőművesek ellen

A zagrebi rendőrség házkutatást tartott a szabadkőműves páholyokban

Zagreből jelentik: A zagrebi rendőrség a horvát bán rendelete alapján valamennyi zagrebi szabadkőműves páholyt bezárta. A szabadkőműves páholyokban házkutatást tartottak és a szervezet va'amennyi iratát, valamint szertartás-jelvényeit lefoglalták.

A lefoglalt tárgyakat a báni hivatalba vitték.

Az oszjéki szabadkőműves páholyokat szintén bezárták. Az

oszjéki lapok a napokban közlik az oszjéki páholyok tagjainak névsorát.

A Hrvatszki Dnevnik ezzel kapcsolatban élesen támadja a szabadkőműveseket, akiket a nép ellenségeinek nevez.

A Jugorasz munkásszervezet lapja, a Jugoszlavenszki Radnik szintén elítéli a szabadkőművesek munkásságát és követeli, hogy további erélyes rendszabályokat alkalmazzanak ellenük.

Az északbácskai telepítés teljes mértékben sikerült

Dr. Kijurina Bránkó bán nyilatkozik északbácskai körutjáról

Szubotícáról jelentik: Dr. Kijurina Bránkó dunai bán, csütörtökön és pénteken körutazást tett a Bácskában, amelynek során a telepeseket látogatta meg és pénteken délelőtt Palicsra érkezett, ahol Paunovics Vojislav szuboticali rendőrtörnök, Putnik Kornél háttérrendőrségi főnök és Jovanovics Milán helyettes szolgabíró ebédet adott tiszteletére. Ez alkalommal a bán fogadta a sajtó képviselőit és nyilatkozott utazásának a céljáról.

Örömmel kel megállapítanom — mondotta nyilatkozatában a bán, — hogy az északbácskai telepítés teljes mértékben teljesítette a feladatát és beváltotta a hozzáfűzött reményeket. Utazásom során többek között Tomiszlavac, Bácski Szokolac, Bácskatopola, Karagyorgyevó, Pavlovó, Nyegosevó, Milosevó és Velebit telepeken kívül Mali Beograd és Horgos környéki telepéseket tekintettem meg és mindeütt nagy fejlődést tapasztaltam.

Mindenütt sok a gyerek, a telepeken mindent szövetkezet útján intéznek, traktorjuk, csepőgépjük van, egészségügyi állomással rendelkeznek, szóval minden tekintetben megerősödtek és már felvet-

ték a versenyt az öslakókkal, sőt néhány tekintetben fölül is múlták őket.

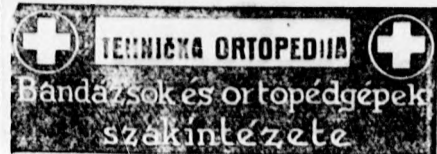
A szaporulat egyes telepeken olyan nagy, hogy az iskolák már kicsinynek bizonyultak, úgyhogy újakra kell gondoskodni.

A báni hivatal már réggben egészségügyi állomásokat állított fel ezeken a telepeken. Az állomásokon egy orvos és egy bába részére van hely és a lehető legmodernebbül vannak felszerelve.

Főleg ennek köszönhető, hogy a gyermekhalandóságot sikerült a normálisra szorítani és betegség ugyszólván alig fordul elő a telepeken. Egyedül a tuberkulózis az, amely nagyobb mértékben elharpódzott és ennek a leküzdéséről külön fog a báni hivatal gondoskodni.

Tekintettel arra, hogy a telepések részéről sok a panasz a rossz utakra, a 250 mil iós báni köleséből ezeknek az utaknak a javítására is fordítanak bizonyos összeget és így lehetővé tesszük, hogy terményeiket jobb áron értékesítsék.

Körutazásom során Szubotícát azért

NOVISZÁD, PETRA ZRINJSKOG ULICA 1 (a postával szemben)

érinttettem — mondotta a továbbiakban a bán, — hogy

a város politikai helyzetéről informáljanak és hogy megszervezzem a szegények téli fa és élelmiszer elátását.

— Remélem, hogy a város politikai helyzetét összmegelegedésre hamarosan sikerül rendezni, — mondott végül dr. Kijurina Bránkó bán, majd megegyezés örömet fejezte ki, hogy a kolonizáció olyan pompásan sikerült ezen a vidéken, hogy

a szaporodás folytán a szétosztott föld ismét kevésnek bizonyult és igen sok igénylőnek újabb földeket kell kiosztani.

A bán ezután még kedélyesen elbeszélgetett az újságírókkal, majd kíséretével elhagyta Palicsot.

Gyilkosság a bajsai búcsún

Topoláról jelentik: A bajsai búcsú után Kubics Istvánné vendéglőjében rendezett mulatságon megdöbbenő bűntény történt. Topricki István 28 éves borbély, szabadságos katona összeveszett Borsodi József gazdalogénnnyel. A verekedésbe beleavatkozott Borsodi József Mihály nevű bátyja is, aki

Toprickit revolverrel halántékon lötte.

Toprickit súlyos állapotban szállították be a szuboticali katonai kórházba, ahol tegnap, szombaton meghalt. Kohn Alekszandar bajsai csendőrmester a gyilkost a Bajsza közelében lévő ugynevezett Angyalbándi völgyben elfogta és beszállította Szubotícára.

BRIT-SZOMÁLIBAN TETŐFOKRA EMELKEDETT A HARC

A tegnapi olasz hivatalos jelentés szerint Brit-Szomáli elfoglalásáért folyó véres csata ötödik napján a küzdelem tetőfokát érte el. Az ellenség az egész vonalon hátrál az előnyomuló olasz csapatok elől.

Repülőink Alexandria kikötőjét egy óra hosszat bombázták. Egy gépünk nem tért vissza utjáról.

Egy másik gépünk a Vörös-tenger felett végzett felderítő utjáról nem tért vissza.

— Az államvédelmi bíróság ítélete. Beogradból jelenti az Avara: Az államvédelmi bíróság augusztus 16-án a közbiztonsági törvény alapján Iváncsics Anton podbrdoi (Olaszország) születésű mészáros három évre, Kravanya Ferdinánd brveci (Olaszország) születésű jeszenicai munkást négy évre és Knez Alojz villachi (Németország) születésű sofőrt ötévi fegyházra ítélte.

HIREK

MAGYAR SZÜLŐK, MAGYAR ISKOLÁBA IRASSÁTKOZ GYERMEKEITEKET!

LASSAN KIDERÜL

Tegnap az egész országban felhős, esős idő uralkodott. A hőmérséklet északon csökkent, délen emelkedett.

Legalacsonyabb hőmérséklet Plevljen 8 fok, legmagasabb hőmérséklet Mosztár 31 fok.

Várható időjárás: Fokozatosan kiderül, a hőmérséklet nem változik.

GYÁSZISTENTISZTELET SZENTELEKY KORNÉL HALÁLÁNAK ÉVFORDULÓJÁN. Csütörtökön, 22-én a sztáriszváci római katolikus templomban, a hét éve elhunyt Szenteleky Kornél lelkiudvéért gyászistentisztelet lesz. A szertartást Plank Ferenc plébános, Szenteleky Leó káptalanvezető, az istentisztelet után a vajdasági magyarság nagy halottjainak sírjához elzarándokolnak irántársai és barátai, hogy kegyeletüket lerójják a korán elhunyt költő emlékének.

Feledékeny tulajdonosok kerestek. A noviszádi vasutállomás főnöke értesítette a városi előljáróságot, hogy a Noviszádra befutó vonatokon kalapokat, esernyőket, kosarakat, aktatáskákat és egyéb tárgyakat találtak, amelyek a vasuti raktárban átvehetőek.

Bencz Mihály és Hegedüs József ma délelőtt 11.30 órakor a bacsokogradisti római katolikus templomban házasságot kötnek

Bucu a noviszádi Szent Rókus templomban. A noviszádi rókusai hívők az idén is nagy kegyelettel ülték meg templomjuk védszentjének, Szent Rókusnak napját. A zsufolásig megtöltött templomban délelőtt 9 órakor kezdődött az ünnepség, amelyet Lotterer Péter gondolatokban mélyen szántó szentbeszéde vezetett be. Utána a templom körül körmenet volt, amelyet Svraka Ferenc esperes-plébános vezetett. Várba Jenő telpi vikárius és Lerch Imre kórházi lelkész segédletével. Körmenet után ünnepi nagymise volt, amelyet ugyancsak Svraka Ferenc esperes-plébános tartott segédlettel. Az ünnep fényét nagyban emelte Gáspár Imre szentrókusai kántor éneke, aki régi magyar egyházi énekeivel a hívők szívét-lelkét magával ragadta.

Szent István napi istentisztelet Beogradban. A beográdi magyar királyi követség közli, hogy augusztus 20-án Szent István napján, d. e. 10 órakor ünnepélyes istentisztelet lesz a Krumszka-utcai római katolikus templomban. Ezen a napon a követség utlevélvezetője zárva marad.

Nagy választék a legújabb butorokból a vrbázi Gayer butorgyárban.

Német diákünnepség Noviszádon. A Kulturbund akadémiái osztálya Noviszádon német diákünnepséget rendez, amely tegnap, szombaton kezdődött meg. A német akadémikusok koszorút helyeztek el Szavojay Jenő hercegnek Petrovaradin közepében lévő emlékművére, este pedig a Habagban előadást tartottak. Ma, vasárnap délelőtt a Habagban nagygyűlés lesz.

A népjóléti segédminiszter Petrovgrádon. Petrovgrádról jelentik: A petrovgrádi orvosklub meghívására pénteken Petrovgrádra látogatott el dr. Sztójánovics szociálpolitikai és népegészségügyi segédminiszter dr. Dumics minisztériumi főinspektor társaságában és megtekintették Petrovgrád egészségügyi, valamint szociális intézményeit. Először a báni kórházba látogattak el, majd a városi főorvosi hivatalban és a népegészségügyi otthonban tettek látogatást, majd megtekintették a gyermekmenhelyt és a munkásbiztosító rendelőjét. A segédminiszter különösen a gyermekmenhely ügyei iránt érdeklődött és amikor megtudta, hogy a vezetőség a menhelyet csak a legnagyobb áldozatkészséggel tudja fenntartani és a menhely jövedelmei nagy részét az alkalmi segélyek teszik ki, megígérte, hogy a minisztérium nagyobb mértékű támogatásában részesíti. Este az orvosklub tagjai bankettet rendeztek a vendégek tiszteletére.

Szoboda Baba, Baimok

Dr. Nojcek Géza, Szubotica
házasságot kötöttek
Minden külön értesítés helyett

Birkahiány miatt két hustalan napot kérnek a szuboticei mészárosok. Szuboticáról jelentik: A szuboticei mészárosok a szuboticei ipartestület és az iparkamara útján beadvánnyal fordultak az illetékes minisztériumhoz, hogy Szubotican az eddigi három hustalan nap helyett csak két hustalan napot tartsanak. Kérésüket a szuboticei mészárosok azzal indokolják, hogy Szubotica környékén nagyon kevés a birka és bárány, úgyhogy ezeknek a husával nem tudják ellátni a közönséget, viszont levágásra való más állat pedig sok van.

Harmincanál több pályázó jelentkezett a magyar tanítóképző első évfolyamára. Mint már többször jeleztük, a közoktatásügyi kormány engedélyezte a magyar tanítóképző első évfolyamának megnyitását. Az első osztályba már eddig is több mint harminc pályázó jelentkezett, tehát az első évfolyam megnyitása biztosítottnak látszik. A jelentkezők száma megközelítette a hatvanat, azonban sokan nem feleltek meg az előírt feltételeknek, s így jelentkezésüket nem fogadhatták el.

Női kabátok, fűzők, melltartók, kesztyűk és harisnyák szaküzlete: Fischer J. és Fia, Novi Sad, Trg Oslohdjenja 2.

Elfogott kukoricatolvajok. Szuboticáról jelentik: A szentai rendőrség letartóztatta és a szuboticei törvényszék fogházába szállította Trencsényi Géza, Dvorackó Ferenc, Dvorackó János és Bálint József csantaviri földműveseket, akik ez év áprilisában Patócs Gyula tornyosi gazdálkodótól 30 mázsa kukoricát loptak. A gyanúsítottak a csendőrségen azzal védekeztek, hogy a kukoricát ifjabb Patócs Gyula tudtával és beleegyezésével vitték el a tanyáról.

Szubotican véget ért a törvényszéki szünet. Szuboticáról jelentik: Szubotican pénteken véget ért a törvényszéki szünet és a törvényszéken, valamint a járásbírószágon megkezdtek a tárgyalásokat.

Káplánvizsgák a bácskai egyházközségben. Szuboticáról jelentik: A bácskai egyházközségben augusztus 25, 26. és 27-én tartják meg a káplánvizsgákat. Utána lelkiagyakorlat lesz.

Belefulladt a Karasicába. Szomborból jelentik: Fritz Pavao 18 éves jagodnyáki legény pénteken kiment a Karasica folyóra fürödni. Mély vízbe ment, nem tudott uszni és vízbe fullt.

Hipnózissal szerzett pénzt a cigányasszony. A szuboticei rendőrség letartóztatta Dimovics Vilica 43 éves szuboticei cigányasszonyt, aki ellen Tumbász Mátyás szuboticei gazdálkodó feljelentést tett, hogy a feleségétől kicsalt nagyszegű pénzt és különféle értéktárgyakat. A cigányasszony Tumbásznét összesen 13.000 dinárral károsította meg. Tumbászné állítása szerint a cigányasszony hipnotizálta és úgy bírta rá, hogy a pénzt és az értéktárgyakat átadja.

Halálai gázolás. Bacsukulin Katica kikindai földművesasszony tegnap a mezőről kocsin ment be a városba. Eközben a városban Kraszin Milos gazdálkodó udvarán tűz támadt, kigyulladt és elhamvadt egy szalmakazal. A tűzre nagy tömeg gyűlt össze az utcán. Amikor Bacsukulin a kocsiával arrafelé ment, lova a tömegetől megvadult és Beleszics Mária 5 éves kislányt halálra gázolta. A zeljárás megindult.

A fürdés áldozata. Petrovics Radojka 7 éves bocsári leány pénteken a vasutállomás mellett lévő vízzel telt nagy gödrökben fürdött. Mély vízbe került, elsüllyedt és odaveszett.

Dr. Császár Viktor belgyógyász katonai gyakorlatról visszaérkezett és ismét rendel. Noviszád, Kralya Petra II. 34.

Lopások Noviszádon. A noviszádi rendőrség őrizetbe vette Csonka László martonosi születésű noviszádi munkást, aki a vasutállomásról deszkákat lopott és tettenérték. — Horvát István novibecsei születésű, állandó tartózkodási hely nélküli munkás, Noviszádon házról-házra járt és ágyneműket kínált eladásra. A rendőrség gyanút fogott, Horvátot előállították és miután semmivel nem tudta igazolni, hogy az eladásra kínált tárgyak a saját tulajdona, őrizetbe vették. Az a gyanu, hogy az ágyneműket lopta. — Őrizetbe vették Velyánovics Szilvó kicevői születésű munkanélkülit is, aki ellen az a gyanu merült fel, hogy Rákics Szevén noviszádi bérkocsistól lótarakót lopott el. — Nadzevszki Vaszilije kereskedelmi utazó tegnap megjelent Kengyel Pál kamenicai gyveskereskedésében és egyes árucikkeket ladásra kínált. Ez alatt észrevétlenül a zsebébe akart csusztatni nagyobb mennyiségű bélyegget, amit a pulton talált. Nemcsak bélyegget, hanem zsebnaptárokat, cukorkát és más apróságot is akart lopni. Kengyel Pál a lopást észrevette, értesítette a rendőrséget, amely az utazót letartóztatta. — Szpászics Vukadin vasutas, jelentette a rendőrségen, hogy udvaráról ismeretlen tettes ellopott egy 500 dinár értékű üstöt.

Tíz dinár helyett huszonöt para. Az új nikkel tízdinárosok némileg hasonlítanak a régi huszonötparásokhoz. Ezt a hasonlóságot Odabasics Gyura noviszádi munkakerülő fel akarta használni arra, hogy csalásokat kövessen el. Bement több üzletbe és tíz dináros helyett mindenütt huszonöt parásokkal fizetett, majd mikor figyelmeztették tévedésére, felháborodottan tiltakozott az ellen, hogy 10 dinár helyett csak 25 parát adott. Mivel a kísérlet többször megismétlődött, a rendőrség család megletartóztatta.

Közlekedési baleset Noviszádon. Pénteken este könnyen végzetessé válható közlekedési baleset történt Noviszádon az Aleksza Santicsa-utca elején. Egy személygépkocsi felszaladt a járdára és elütötte Róth Henrik és Proharov Vaszilije munkásokat. Mindketten kisebb sérüléseket szenvedtek. A rendőrgazgatóság erőyes intézkedéseket tett a könnyelmű autó- és motorvezetők ellen. Azoktól, akik több közlekedési balesetet idéznek elő, elveszik a hajtási engedélyt.

„barnít” a nap, de már nem „éget”

Trivics Milos noviszádi mozis bérlő a szuboticei városi moziszínházat

Szuboticáról jelentik: A szuboticei városelnök — mint a Reggeli Ujság már megírta — árlejtést írt a szuboticei Városi Mozi bérlőre, tekintettel arra, hogy az eddigi bérlőnek a Philips cégnek a szerződése ez év augusztusában lejárt.

Az árlejtés határideje most lejárt és a beérkezett ajánlatokat szombaton délelőtt bontotta fel dr. Evetovics Matija kulturatanácsnok. Az árlejtésre összesen három ajánlat érkezett be. Burcharadt Iván 246.000 dinár bért Novakovic Mijó szuboticei festő 200.000 dinárt, míg

Trivics Miso a noviszádi Odeon, Apol ó-mozik igazgatója 350.000 dinár évi bért ajánlott fel a városnak.

A város Trivics Miso ajánlatát fogadta el, aki 350.000 dinár évi béren kívül kötelezte magát, hogy évente 150.000 dinárt fordít a mozi investálására.

Trivics Miso ajánlatát ezután a városi képviselőtestület elé terjesztik, mert csak annak van joga a négyéves szerződést perfektuálni.

... Igon, de az **Talol** terpentines

Letartóztattak egy angyalcsináló szuboticei asszonyt. Szuboticáról jelentik: A szuboticei rendőrség letartóztatta a szuboticei törvényszék fogházába szállította Kosáros Zsófia szuboticei asszonyt, aki Vukovics Lajosné szuboticei asszonyon ötven dinárért tiltott műtétet hajtott végre. Vukovics Lajosné is beszállították a szuboticei közkórházba. Állapota rendkívül súlyos.

A szuboticei rendőrség körözévelet adott ki egy szuboticei al-teltilgyáros ellen. Szuboticáról jelentik: A szuboticei rendőrség körözévelet adott ki Klein Arnold ötvenéves szuboticei ügynök ellen, aki több helyen textiltelgyárosnak adta ki magát és kisebb-nagyobb összegeket vett fel azzal, hogy majd árut szállít. Többek között 500 dinárt vett fel dr. Vilhelm Árpád dorozslói orvostól. A rendőrség keresi Klein Arnoldot.

A noviszádi pékek sztrájkka fenyegetőznek, ha nem engedik meg a kenyér árának emelését. Jelentették, már, hogy a noviszádi ipartestület pékszakosztálya kérte a városi előljáróságot, hogy engedje meg a kenyér árának emelését. A városi előljáróság ehhez nem járult hozzá. A pékek most ismét kérték az áremelés engedélyezését és azzal fenyegetőztek, hogyha ez nem történik meg, beszüntetik a munkát. A város vezetősége ennek ellenére sem adta meg a kért engedélyt. Mivel a pékek kérelméhez hozzájárultak a malmosok is, tegnap dr. Petrovics Milos városelnök vezetésével a város, a pékek és a malmosok egy küldöttsége utazott Beogradba, hogy az árlelenőrző intézetnél tisztázza az áremelés kérdését.

Meghalt a szuboticei bicikligázolás áldozata. Néhány nappal ezelőtt — mint jelentettük — egy ismeretlen biciklista elütötte Manadaries Bózsó hajdukovói tanító feleségét, akit súlyos agyrázkódással szállították a szuboticei közkórházba. Mandarics Bózsóné sérülése olyan súlyos volt, hogy anélkül, hogy visszanyerte volna eszméletét, a kórházban meghalt.

VRBÁSI HIREK. Csütörtökön éjjel a rendőrség a cukorgyárral szembeni földeken tetten érte Jovánovics Ráda sztárvrbási és Treisz Füöp szőlőkbeli fiukat, amint egy kocsi mintegy száz cső kukoricával, herével és muharszénával tetejére raktak. Az elfogottak bevallották, hogy szüleik, akik fuvarosok, vették rá őket arra, hogy jószágaik takarmányozására ilymódon szerezzék be az ételmet. A lopást már egy hónapja üzték s minden második-harmadik este el-elvittek valahonnan takarmányt. A helyet nappal kímélték ki és rendszeresen este tíz óra tájban hajtották oda a kocsival felrakodni. Az eljárás úgy a gyerekek, mint a szüleik ellen megindult. — Bauer Katica sztárvrbási leány csütörtök reggel öngyilkossági szándékkal megmérgezte magát. Állapota nem életveszélyes. — A községi előjáróság közli a lakossággal, hogy a leghatározottabban kűldjék el azokat, akik koldulnak, kéregetnek, gyűjtenek, képeket és könyveket árusítanak, ha nem tudják felmutatni a községi előjáróság erre vonatkozó engedélyét.

A halálvölgy fitka

Öt éves kutatás után az Egyesült Államok földmivelségi minisztériumának szakértői végre megoldották a híres Halálvölgy titkát. A Halálvölgy Colorado államban van a St. Isabel rengetegben, 128 hektáron fekszik.

A halál leselkedik arra, aki ide beteszi a lábát. A Halálvölgyben a fű is mérges, a földből pedig mérges gázok törnek elő. 1931 szeptemberében egy pásztor a Halálvölgyön keresztül terelte nyáját, 200 juhából másnap reggelre csak három maradt meg. Néhány héttel később egy másik pásztor pihent meg a halálvölgyben: 157 juha közül 71 elpusztult.

Azóta a pásztorok és a vadászok messze elkerülik a Halálvölgyet, annál is inkább, mert a kormány külön figyelmet fordított ki, hogy mindenkit távol tartson ettől a veszélyes vidéktől. Az Egyesült Államok földmivelségi minisztériuma kutatni kezdte, mi az oka annak, hogy a másut mindegyütt ártalmatlan füvek a Halálvölgyében tele vannak méreggel.

Most végre a washingtoni laboratóriumban megállapították, hogy a Halálvölgy földjében szelénium van, amely nagy mértékben mérges. A szelénium felszívódik a Halálvölgy növényeibe s így az állat, amely ebből eszik, elpusztul.

Félszáz utazás Budapestre és visszafelé, egy a jugoszláv, mint pedig a nagy vasutakon az Őszi Vásár alkalmából. Ingyenes magyar vízumokat a beográdi magyar követség és a zágrébi magyar főkonzulátus adnak ki azoknak, akik jugoszláv utlevéllel rendelkeznek. Ez alkalommal kezelési díj címén 34 dinár, vásárigazolvány fejében 60 dinár és visszaküldési portó küldendő be. Kedvezményes beutazás 1940 augusztus 26-tól szeptember 16-ig, visszautazás 1940 szeptember 5-től szeptember 26-ig eszközölhető. A tartózkodási engedélyt Budapestben ingyenesen adják ki, indokolt esetekben hosszabb időre is.

Órajavítás — Hubert, Kr. Petra II. 26.

Kifogták a Tisza noviknezeváci áldozatának holttestét. Tomin Nikola noviknezeváci félkegyelmű, vasárnap délután ittas fővel kiment a Tiszára fürödni és énekelve nekivágott a víznek, hogy átússzon a túloldalra, azonban alig ért a víz közepére, hirtelen elmerült a víz alá. A fürdőzők azonnal keresésére indultak, de nem találták meg. Csütörtökön reggel a víz felvetette holttestét és a révszekek kifogták.

KANIZSAI HIREK. A tanoncskolában a beiratásokat augusztus 31-ig végzik. — Az előjáróság felhívta az 1921-ben született ifjakat, hogy legkésőbb augusztus 20-ig jelentkezzenek a katonai ügyosztályon. — A kanizsai országos vásárt augusztus 25-én tartják meg, amelyre vérszentes helyről mindenféle házi állat felhajtható.

A LOCHITSI (ROGASKA) ÁSVÁNYVÍZ JÓVÁHATÁSA SZÉKRÉNYEDÉSNEK. **„Kérem, és kelemenesen hat a DONA!”** A vizet hidegen kell inni. **„Kérem, és kelemenesen hat a DONA!”** A vizet hidegen kell inni. **„Kérem, és kelemenesen hat a DONA!”** A vizet hidegen kell inni.

Betörőüldözés Beograd utcáin. A beográdi rendőrség pénteken délután izgalmas körülmények között fogta el Davidovics Szretkyó 23 éves többszörösen büntetett betörőt. Davidovics Szretkyó nemrégiben Noviszádon is lopott és emiatt egyideig a noviszádi rendőrség, illetőleg a törvényszék foglya volt. A noviszádi fogházból a napokban bocsájtották el. Alig került szabadlábára, Beogradba utazott és ott újabb lopásokat követett el. Pénteken délután egy detektiv az utcán felismerte. Davidovics futásnak eredt, a detektiv utána. Izgalmas hajszá következett a legforgalmasabb utcákon keresztül. Végül is a járőrök segítségével sikerült elfogni az elvetemült fiatalembert.

Haakon norvég király 68 esztendősen. Londonból jelentik: 68-ik születésnapját a londoni Buckingham-palotában ünnepelte Haakon norvég király. A londoni norvégiek selyem nemzeti zászlót ajándékoztak ebből az alkalomból a királynak. A zászlót női küldöttség adta át. Roosevelt elnök üdvözlőtáviratot küldött a jubiláló norvég királynak.

Tánciskola! NEMES
Hotel Szoboda
Ma, vasárnap este
VENDÉGEST
Kittűnő zene!

Ma reggel később indulnak a villamosok. Ma, vasárnap, reggel a végállomásokról később indulnak a villamosok, mivel a fókábekeket javítják. A szokásos reggeli 4 óra 20 perc helyett 6 óra 38 perckor indulnak az első kocsik a végállomásokról.

Ma este 9 órakor a noviszádi Református Olvasóköri

Zimberi-Zombori szépasszony

Erdélyi Mihály 3 felvonásos operettje.

Szekicsi legények veresége Maliigysonon. Felzer Konrad és Tausz Krizsán szekicsi legények csütörtökön Maliigysonon jártak és a Csernik-féle vendéglőben alaposan felöntötték a garatra. Estefelé indultak haza. Az utcán összeeszesztek Kiss István maliigysói legénnyel és egymást összevissza verték. Földesdi János rendőr választotta szét őket, közben Kiss téglával fejbevégtá Felzert. A sebesülteket dr. Tóth Árvai Márk részesítette első segélyben. Amikor a szekicsi legények a rendőrségi kihallgatás után hazafelé indultak, az uton egy csapat maliigysói legény megtámadta és súlyosan összeverte őket. A hatósági eljárás a többszörös verekezés ügyében megindult.

„Galanterija Ruža”
Közel a város minden pontjához
Cara Lazara 1 szám alatt
(az örmény temp'om me lett)
Férfi és női divatárak. Szolid és jól szortírozott füzele.
Olcsó árak! Udvarias kiszolgálás!

Betérés az adai plébánián. Péntekre virradó éjszaka betörő járt az adai katolikus plébánián. Nickl Jenő hitoktató szobájába hatolt be, a zörögésre a hitoktató felébredt és világosságot gyújtott, mire a betörő egy pár cipőt magához vett és elmenekült.

Trattner Kálmán állatorvos katonai szolgálatáról visszatérve, vállalja mindennemű állatok oltását és gyógykezelését. Noviszád, Dubrovacska 9. Telefon: 23-96 vagy 40-62 (trafik).

Állandó műkiállítás Noviszádon. Régóta észlelt hiányt pótol a noviszádi Kralya Alekszandar-utca 22 számú ház üzlethelyiségében megnyitott műkereskedés, amely a Lengyel-féle képtárlatból alakult. Értékes művészi festmények mellett mindenféle műtárgyakat mutatnak itt be az érdeklődő közönségnek. Finom porcellánok, régiségek, szőnyegek és más olyan tárgyak állanak a közönség rendelkezésére, amelyeket eddig nem tudott egy helyen beszerezni. Ebben áll az intézmény jelentősége is és remélhető, hogy a műértő közönség kellően értékeli is majd azt a fáradozást is, amit az érdeklődőknek műtárgyakkal való előlátása érdekében kifejt.

Villamos jégszekrények a garancia mellett javít: Gelb, Noviszád, Kralja Petra II. 23.

BÁCSOPOLAI HIREK. Az állami posta főnöki hivatala kéri a lakosságot, hogy a postára adott levelezőlappokat, leveleket és mindenfajta egyéb postai küldeményeket pontos és olvasható címmel lássa el, hogy a kézbesítés akadálytalan lehessen, mert a postások áthelyezésével gyakran előállhat olyan helyzet, hogy a községben teljesen idegen kézbesítő a küldeményeket nem tudja kézbesíteni. — A római katolikus hitközségi ülés határozata alapján, a hitközségi előjáróság elrendelte a Kálvária domb és a rajta épült kápolna teljes tatarozását. A beérkezett ajánlatok közül az előjáróság a bádogos munkával Benesik István bádogosmestert, a kőműves munkával pedig, mint legelőbb ajánlattevőt Vojtér munkát megajánló munkálatok 8...
dulnak

Minden nőnek kötelessége, naponta kis adag természetes „FERENC JÓZSEF” keserűvizet használnia. rendszeres székletéről gondoskodni. A valódi FERENC JÓZSEF víz hatása enyhe és kellemes, gyors és biztos. Reg. S. br. 30474/35.

Halálos balesetet szenvedett egy vrbási iparos. Papp József novivrbási motorerővel dolgozó favágó és morzsoló az idén többekkel közösen cséplőgépet vásárolt. Gépével Katatics kulai gazdálkodó tanyáján csütörtökön befejezte a munkát s innen akarta a községbe bevontatni. Az elindulást késleltette az a körülmény, hogy a dob tulajdosan közel volt a lokomobilhoz, ezért előbb akáckaróval szabályozni akarták a kettőközötti távolságot. Amikor a karó összetört, egy hasáb fát illesztettek a lokomobil és a dob közé. A gépész, abban a hiszemben, hogy már elkészültek a munkával, gőzt adott. Ebben a pillanatban Papp felemelkedett, hogy jelt adjon a várakozásra gépészének, azonban a dob nagy erővel nekiütődött a lokomobilnak s a közbeszorult Papp fejét széttroncsolta. Papp nyomban meghalt, míg Wanek nevű munkása, aki a faillesztgetésnél neki segédkezett, még idejében lebukolt a cséplőgép alá s semmi baja nem történt. A fiatal, törekvő, józan, magyar iparos és egyben tüzoltó, tragikus halála nagy részvétet keltett. Temetésén csaknem teljes számban megjelentek tüzoltótársai is.

Minden vasárnap térzene lesz a noviszádi Dunaparkban. A hadseregparancsnok rendelkezése ezentul minden vasárnap délelőtt 11—12 óra között a noviszádi Dunaparkban levő zenepavillonban a katonazene fog hangversenyezni.

Dr. Fenyő Gyöző (Noviszád, Zselezniczka 13) szabadságáról hazaérkezett és újból rendel.

BÁCSPETROVOSZELŐI HIREK. Pénteken reggel Lázics Jován járási állatorvos, dr. Vahovics Milénko sztáribecsei állatorvos, Vinovgradov Szergej járási gazdasági felügyelő és Bozsik Rudolf községi állatorvos, felülvizsgálták az állatállományt s elrendelték a helyi hatóságok további ellenőrzését a megbetegedő állatok fölött. Nem találtak semmi különösebb bajt s így megengedték azt is, hogy az augusztus 25-én tartandó vásárra, vérszentes helyről mindenféle állatot felhajthatnak. — A képviselőtestület gazdasági bizottsága nyilvános árverésen kiadja 3 évi hasznóbérbe a vasuti vendéglőt. Az árverést szeptember 26-án tartják meg. — A szerb hitközség kiadja augusztus 18—20—21-én nyilvános árverésen az iskolaalap földeket, a plébánia földet s a szállást. — Pénteken a 170 kilón felüli hizókat 12 dinárért vásárolható külföldi szállításra.

„JENNY” Noviszád uj
őli és férfi fehérnemű szalonja
Izjeses, elegans, megbízható munkát nyújt.
Modern előnyömda. Kézimunka anyagok, asznr, endli, plissz, pombátíruzs.
CARA LAZARA 1.
Tulajdonos: **FELTER JOVANKA**

Aramszünet Noviszádon. A noviszádi villanytelep igazgatósága közli, hogy ma, vasárnap aramszünet lesz a következő utcákban: Hajnali 4 órától 7-ig a Kralya Petra I., a Kralya Alekszandra és a Sumadzicska tér környékén, hajnali 4 órától 9-ig pedig a Tamerini, Rumenkai uton és a Kralya Petra II. utcán.

ZENE FILM SZÍNHÁZ MŰVELŐDÉS MŰVÉSZET IRODALOM

A Zimberizombori szépasszony mai noviszádi előadása

A noviszádi Református Olvasókör szinbizottsága Erdélyi Mihály nagysikerű táncos daljátékát eredetileg szabadtéren akarta megrendezni, a kör kertjében. Sajnos a tulkorán bekövetkezett őszi időjárás ezt a tervet keresztülhuzta. Ezért a szinbizottság a nagyteremben adta elő a színművet. Ha azonban az idő kiderül, úgy semmi sem állja majd az útját, hogy a közönség a kertben élvezze végig ezt a derűtadó és hangulatkelző daljátékot. Természetesen a rossz időjárás sem a színészek, sem a rendezők kedvét nem szegte, mert változatlan szeretettel minden tudásuk és érzésük beleadásával készülődnek a vasárnap esti előadásra.

A szinbizottság értesíti a noviszádi közönséget, hogy jegyek egész nap a kör helyiségében válthatók. Ajánlatos azonban már a kora délelőtti órákban a jegyet megváltani, mert a tegnapi tapasztalata szerint délig minden jegy elfogyott.

Tanfolyamokat rendez a noviszádi Katolikus Kör ifjúsága

A noviszádi Katolikus Kör ifjúsági szakosztálya pénteken este ülést tartott, amelyen nagy vonakodással lefektették az őszi és téli műsört.

Ennek a műsornak egyik közérdekű pontja a komoly, díjtalan tanfolyamok rendezése a következő tárgyakból:

magyar helyesírás, magyar irodalomtörténet, magyar történelem, kereskedelmi könyvelés, kereskedelmi számtan és kereskedelmi földrajz.

Előadókul a legjobb szakembereket kéri fel ezekre a tanfolyamokra, amelyeken nemcsak a Katolikus Kör ifjúsága, hanem bármely más egyesületbe tartozó érdeklődő is résztvehet.

A tanfolyamok szeptember 1-től december végéig tartanak, minden hétfőn, szerdán és pénteken 1/2 8-tól 9 óráig. Jelentkezni lehet a Katolikus Körben, az ifjúsági szakosztály ügyvezető elnökénél.

Tizenötéztendő a laszlovi Önkéntes Tűzoltó Testület. A laszlovi Önkéntes Tűzoltó Testület jövő vasárnap, augusztus 25-én ünnepli fennállásának tizenötéztendő évfordulóját, aratóünnepséggel egybekötve. Az ünnepségek iránt nemcsak Laszlovon, de az ország más magyarlakta vidékén is nagy érdeklődés nyilvánul.

Megkezdődött a budai Bethlemi Barlang építése

Karácsonyra az éjjeli szentmisét már ott akarja tartani P. Majsai Mór O. F. M. szentföldi biztos, aki büszke bácskai származására

(Budapest, augusztus.) — A csendes Hűvösvölgyben, eldugva a világ zajától, kint a Heinrich István-uton áll egy szerény kis hajlék, a Ferencesek hajléka. Ebből a szerény kis hajlékból olyan kezdeményezés indult el, mely a világ katolikusait örömmel töltötte el. P. Majsai Mór, aki egyébként ma is büszke egyszerű származására és fölötte büszke bácskai mivoltára, hiszen Péterrévén született és ma is ott élnek szeretettel, gondolt egy merészet és elhatározta, hogy

a Bethlehemi Barlangot, ahol az Ur Jézus született, eredetiben felépítteti Budapesten.

Bizony nagyon merész elhatározás és sajnálkozva mosolyogtak azok, akik az első lépéseknél figyelték ezt a lehetetlennek látszó munkát. Azonban P. Majsai Mórnak nem azért ringott Péterrévén a bölcsője, hogy az eléje tornyosuló, szinte legyűrhetetlen akadályoktól visszariadt volna. Nekiment bátran a küzdelemnek, dolgozott, harcolt, kért, követelt és ma elérte azt, hogy

a Bethlehemi Barlang építésének alapköveit a múlt vasárnap rakta le P. Zadravecz István tábori püspök.

Ezzel P. Majsai Mór harcának egyik fejezete lezárult és boldogan, szinte minden követ külön megsimogatva ellenőrzi a hűvösvölgyi építkezést, amit az ő fanatikus hite és hibetelen munkabírása hozott életre.

Felkerestük a szent helyet, mely földbeásva, tökéletes mása és milliméter pontossággal úgy építve, mint a Bethlehemi Barlang áll készülőben. Aszkétaszzerű arc, nagycsontkeretes szemüveggel, alatta örökkön mosolygó szemekkel néz ránk s mi bemutatkozás nélkül is tudjuk, kivel állunk szemben. P. Majsai Mór, akit odhaza Péterrévén Jánosnak hívtak, ráz kezét velünk jó bácskaiasan és odaadó készséggel vezet végig az építkezésen, a muzeumon és a kis kápolnájukon. Közben beszélgetve megismerünk egy küzdelemben, munkában és lemondásban gazdag életet, amely előtt csak egy szent cél lebegett: haza hozni magyar földbe az Üdvözítő szüföldje és szent helyei ereklyéit.

— Főtisztelendő Atyám, milyen gondolat vezérelte ebben a nagy munkában?

— Több ízben jártam kint a Szentföldön és ott mindig az járt az eszemben, milyen kevés embernek adatik meg az a lélekemelő érzés, hogy Jézus Krisztus Urunk születési helyét láthassa és imát mondhasson el a jeruzsálemi barlangban. Hogy azok, akikhez legközelebb áll Isten: a szegény emberek nem juthatnak el hozzá és nem könnyebbülhet meg nekik a láttán. Ott éreztem azt, hogy haza kell hozni, hozzáférhetővé minden szegény ember számára. Megátán itt biztonságosabb helyen is lenne: a katolicizmus országútjának közepébe esünk.

Budapest megközelíthető a világ valamennyi országából könnyen és itt a legszebb és legbiztosabb helye lesz.

A katolikus történelemnek igen szép fejezetei vannak — folytatja P. Majsai Mór — és az egyik legszebbke ez: Isten akarja! Hangzott el a jelszó 1095-ben II. Orbán pápa ajkáról és szent lekesedés tüze gyulladt fel a keresztények szívében: Visszaszerezzük a palesztinai szent helyeket! A keresztények hősi harcai körülbeül kétszáz évig tartottak, de a pártoskodás és más emberi gyarlóságok megakadályozták, hogy az Ur Jézus szentséges életével és halálával megszentelt helyek véglegesen keresztény uralom alá kerüljenek. Ez a mi mozgalmunk azonban így is meghozta áldásait. A Sentsir lovagjait pedig a barnaruhás Sentsir őrei: a Ferencesek váltották fel. Kard helyett imával, erő helyett áldozatos szeretettel, külső fény helyett alázatos lemondással és folytonos vértanúsággal védelmezték Palesztina szent helyeit. Amit elveszített a széthuzás, azt fokozatosan megszerezte a bölcs előrelátás, fegyelem és szervezett munka.

Ma 70 szentély tartozik hozzájuk!

Amint a középkorban a Szentföld szeretetében ujjalt meg és egyesült Európa: úgy ma is akkor remélhetjük az egyének és a társadalom evangéliumi megújodását, ha az áldott Szentföld lelke egyesít bennünket és életünket a szentkereszt jegyébe álitjuk bele!... A mi igaz jelszavunk: A Keresztben Az Údv! Ahol hiányzik az áldozatosság szelleme, ott sem az egyén, sem az állam nem boldogul. A ré-

gi magyar dicsőség érdekében és ősi hagyományaink folytatásaképpen indítottuk meg hazánkban a szentföldi mozgalmat, hogy belőle kedves magyar testvéreink a fentemlített lelki javakat meríthessék... A Szentföld nagy művét negyven pápa 60 bullával és irattal ajánlja és sürgeti! Ezért kellett megmozgatni az emberek lelkiismeretét, ezért harcoltunk, hogy sikerüljön tervünk és Istennek adózunk hálával sikerült: a Szentföldet eredetiben felépítjük, hozzáférhetővé mindenki számára.

Karácsonykor már benne tartjuk istentiszteleteinket s most már várjuk a zarándokokat a világ minden tájáról és Bácskából is, hogy a lelki megkönnyebbüléssel vigyenek magukkal egy újabb szép eméket szerette a nagyvilágba: Magyarország lelki gazdagságát.

Bihari Sándor

Menyecskebál Noviszádon. A noviszádi külső Katolikus Olvasókör szombaton, augusztus 24-én Epres-uccai otthonában menyecskebált rendez, amelyen különféle attrakciókkal szórakoztatják a vendégeket.

A kulai Cecília kirándulása. A kulai Cecília 80 tagja kitűnően sikerült kirándulást rendezett az egyházi birtokra, ahol Hahn József, a birtok bérloje és felesége magyaros vendég szeretettel fogadta. A kiránduláson résztvett Raié Károly plébános is, rajta kívül a kirándulást Soltész Ferenc káplán, Vighart Ilonka és Schmidt Ferenc karnagy rendezte.

Beiratkozás a noviszádi leány továbbképző szakiskolába. A noviszádi továbbképző leány szakiskolában a beiratásokat augusztus hó 23-tól szeptember 1-ig végzik naponta délután 5-től 7 óráig a Nikolajevszka portán levő iskolában. A beiratáshoz szükséges keresztlevél, iskolai bizonyítvány, inas-szerződés és orvosi bizonyítvány.

A Gyurkovics lányok előadása Csantavíren. A csantavíri műkedvelők Nagyboldogasszony napján a Dankó-féle vendéglő színpadán előadták Herczeg Ferenc »Gyurkovics lányok« című vígjátékát. Az előadás nagyszámu közönség előtt kitűnően sikerült. Valamennyi szereplő igen tehetségesnek bizonyult, alakításukat a közönség sok tapsal köszönte meg.

Apróságok

A német cenzura betiltotta a »Jede Frau hat ein Geheimnis« című keskenyfilmet, amelyet az egyik hangos keskenyfilmgyártó készített az úgynevezett »amatörmozisok« számára.

Mai sport-tükör

**AUGUSZTUS
18
VASÁRNAP**

SZUBOTICAI ALSZÖVETSÉG

Szubotica első osztály: a SzAND pályán délelőtt Bohémia—Zriny-szki, utána SzMTC—Dulcisz, a Bácska-pályán délután Sport—Bunyevac, Novivrbáson Vrbázi SC—SzAND és Csantaviren CsAK—Rádnicski (Szubotica).

Szubotica B) osztály: SzMTC—TANK
Ifjúsági bajnokság: Sport—Bunyevac és Zriny-szki—Bohémia

★

SZERB LIGA

Noviszád: a Karagyorgye-pályán 16.15 órakor Vojvodina—Jugoszlávia (Jabuka). Előmérkőzés NAK—Rádnicski barátságos.

Beograd: Jedinstvo — ZsAK (Szubotica)
Szkoplye: Gragyanszki—BSK
Borovo: Bata SK—Jugoszlávia (Beograd)

★

HORVÁT LIGA

Szplit: Szpliti SK—Szlávia (Oszijek)

★

LIGAMINÓSÍTÓK

Beograd: BASZK—Szkoplyei SK, Szerb Liga
Varazdin: Szlávia—Zseleznicvár (Zagreb), Horvát Liga

★

BARÁTSÁGOS MÉRKÖZÉSEK

Noviszád: a Trgovacski-pályán reggel 8 órakor Livnicsár—Dunav, utána Szlávia—ZsAK, a Livnicsár-serlegért

Petrovaradin: Jelasics—NFK, a Livnicsár-serlegért
Szubotica: Bácska—Ferencváros nemzetközi mérkőzés

Debelyácsa: Spárta — Szrpszki Macs (Beograd), barátságos

Apatin: Apatini SK—Szrpszki Mileitici SK, barátságos

Kula: JSK—Crvenkaí SC, a Milovancev-serlegért

Báctopola: JAK—Noviszádi AK, barátságos

Bezdán: BSE—Szombori AK, barátságos

★

Budapest: Beszkárt—MAVAG, minősítő az NB-be jutásért

«(IIII)»»»

Futball-eredmények

Csantavir: ZsAK (Szubotica) vegyes—CsAK 2:1 (1:1), barátságos, játévezető Tapavicski. A szépségmu közönségnek érdekes mérkőzésben volt része, bár mindkét csapat tartalékosan állt fel. Góllövők: Patócs (CsAK), Béli és Rankovics (ZsAK). A szuboticaí csapat egyik gólját tizenegyesből érte el, míg a hazai csapat egy tizenegyeset nem tudott értékesíteni.

A Ferencváros Szubotican

Kapunyitás a Szerb Ligában

Középeurópának s talán az egész kontinensnek legnépszerűbb futbalcsapata a Ferencváros. A pesti zöldfehérek rendszerint hatalmas győzelmekkel teszik emlékeztetésé vendégszereplésüket, bármelyik táját is járják a világnak; de szép játékkal és sportszerű viselkedésükkel még ott is teljes sikert aratnak, ahol esetleg kikapnak, ami ritkán fordul elő.

A Ferencvárosnak nem kell hírverés, a Ferencváros pusztá neve ezreket fog ma kicsalni a szuboticaí Bácska-pályára nemcsak Szubotica, hanem a közeli és távolabbi vidékről egyaránt.

A vendéglátó Bácska viszont nem megvetendő ellenfél s így a közönség nemcsak a zöldfehéreket fogja munkában látni, hanem végignézheti két jó csapat nagyszerűnek ígérkező küzdelmét.

A Ferencváros a következő legjobb együttesével áll ki Szubotican: Csikós — Polgár, dr. Szoyka — Pósa, Sárosi III, Lázár — Kalocsay dr., Sárosi dr., Finta, Kiszeley, Gyetvai. (Tartalék: Kiss).

A Bácska—Ferencváros mérkőzést alighanem Sport—Bunyevac elsőosztályú bajnoki mérkőzés vezeti be.

★

A Szerb Ligában ma kezdődik az őszi forduló s Noviszádnak mindjárt az első menetben érdekes mérkőzés jut: a Vojvodina látja vendégül a jabukai Jugoszláviát.

A bánati bajnok ujonc a ligában, de a ligaminósítókban elért eredményeivel máris nagy tekintéllyre tett szert. Bizonyos, hogy a noviszádi csapatnak nem lesz könnyű dolga s ha győz, csak a ligában szerzett nagyobb rutinjával meg a hazai pálya előnyével szerzi meg a 2 bajnoki pontot.

A Vojvodina—Jugoszlávia mérkőzés délután negyedöt órakor kezdődik a Karagyorgye-pályán, NAK—Rádnicski barátságos előmérkőzéssel. A Vojvodina összeállítás: Platz — Majtány, Popescu — Haasz, Pozsega (Zsifkovics), Bozsics — Mader — Rogics, Mihajlovics és Welker.

Vadászat

A Dunabánsági Vadászegyletek Szövetségének hivatalos közleményei — Rovavezető: Csornai Richárd

A bánai hatóság erdészeti osztálya július hó végén a következő rendeletet adta ki:

Az illetékes köröktől kapott értesülések alapján megállapítást nyert, hogy a hosszantartó és rendkívül hideg téli időjárás, továbbá a magas vízállás következtében a hasznos apróvadak főleg a nyulak száma katasztrófálisan megfogyatkozott, úgyhogy a csökkenés néhol a 80—90 százalékot is elérte. A megfogyatkozott hasznos apróvadnak fokozottabb védelme miatt

ELRENDELEM:

1. Tilos mindennemű körvadászat és oly társasvadászat is, melyen több mint 3 vadász vesz részt.
2. Nyulra vadászni ebben a szezonban csak október 16-tól december 31-ig lehet mégpedig úgy, hogy egy vadász hetenként legfeljebb 2 nyulat ejthet el.
3. Fogolyra vadászni szeptember 1-től december 15-ig (bezárólag) lehet.
4. Ez a rendelet az egész dunabánság területére vonatkozik, de csak a most következő vadászati idény tartamára érvényes.

AZ ÖSSZES SZÖVETSÉGI EGYLETEKNEK, A KISAJÁTIOTT VADÁSZTERÜLETEK BÉRLŐINEK ÉS A SZÖVETSÉG KÖRZETÉBE TARTOZÓ ÖSSZES VADÁSZTERÜLETEK BÉRLŐINEK

A dunai bán ez év július 19-én 2860. III/7. szám alatt a következő határozatot hozta:

»Hatáskörömbé tartozó organumoktól kapott jelentések alapján a bánsg területén a zord téli időjárás következtében nagymennyiségű vad pusztult el különösen az, úgyhogy e nemes vadállomány lényegesen megfogyott és fenyeget annak a veszélynek a lehetősége, hogy teljesen ki is pusztulna, ha rendszertelen vadászattal a vadállományt minimumra csökkentenék és teljesen kipusztítanák. E vad védelmének érdekében és a vadászati módokat szabályozásával, ahogy azt a többi bánsgok, az állami és kisajátított vadászterületekkel tették.

ELRENDELEM:

hogy az őzek védelme és okszerű tenyésztése biztosítva legyen, — a bánai

hatóságok különleges engedélye nélkül 5 esztendőn keresztül, tehát 1944 esztendő végéig a bérelt területek és

a dunabánság minden részében az említett nemesvadra a ti átom életbe lépjen.

Az őzek vadászatára azok tenyésztése szempontjából, betegségük vagy nemük aránytalansága miatt a bánai hatóság a vadászterületek nagyságáról katasztrális holdakban kifejezve, az említett vad számának hozzávetőleges mennyiségéről, a nemek számarányáról és a vad egészségi állapotáról. b) A szomszéd vadászterületek tulajdonosának beleegyezése, amelyben hozzájárulását adja az említett vadon is értesíti tagjait, nehogy a rendelet ellen vétsejenek és törvényes következményeit viselni kényszerüljenek.

A bánai hivatal erdészeti osztályának fenti szövegezését a dunai bán teljes egészében magáévá tette és elrendelte azonnali életbeléptetését, amelyről a vadászszövetség ezután is értesíti tagjait, nehogy a rendelet ellen vétsejenek és törvényes következményeit viselni kényszerüljenek.

JÖVŐ VASÁRNAP AVATJÁK FEL A SZÖVETSÉG ÚJ SZÉKHÁZÁT

E hó 24-én, szombaton este 8 órakor a szövetség székházában a vadászok értekezletet tartanak, amelyen fontos és időszertű kérdésekről tárgyalnak. Ezen az értekezleten, valamint a másnap délelőtt 11 órakor megtartandó új szövetségi székház felavatási ünnepségén minél nagyobb számban jelenjenek meg a dunabánság vadászai annál is inkább, mert ez a székházavatás mindannyiunk rég várt ünnepélyét jelenti.

Rónai E, Noviszád. A madárhang, melyet esténként hallani szokott: »tjuu, csakis Fűles kuvik-ének, gondolom! A másik hang megfajtése nehezebb, az bizonyos, hogy cankókról van szó és pedig Réti cankókról (Tringa glareola) vagy Billegető cankókról (Tringa hypoleuca). Különösen ősszel kóborolnak nagyobb csapatokban és mindég hallatják hangukat, mely szép és ezüstösen csengő. A cankók a természet kedves teremtményei. A szalonkának rokona, ők is vonuló madarak, szeptember végén hagyják el vidékünket. (Csornai R.)

Ma értekezletet tartanak a topolai vadászok. A topolai Szövetségi Vadász-társaság, ma, vasárnap délelőtt tartja rendes vadászidényelőtti tagértekezletét, melyen határozni fognak az idel vadásznapokról is. Ez alkalommal foglalkozik az ülés a vadak és különösen a rendkívül hideg téltől legtöbbet szenvedett nyulak fokozottabb védelmével is, mellyel kapcsolatban még a megengedettnél is jobban megszorítják majd a vadászati jogokat. A szárnyas vadak lövése tekintetében nem lesznek különösebb intézkedések, mert ezek meglehetősen jól telettek át.

VASUTI KEDVEZMÉNY A PALICSI TENISZVERSENY RÉSZTVEVŐINEK

A Palicsi SK, mint már jelentettük, augusztus 23—25 között nemzetközi teniszversenyt rendez, amelynek védnökségét dr. Kijurina Branko dunai bán vállalta. A versenyen a Szerb, Horvát és Szlovén Tenisz Szövetségek legjobb játékosai indulnak, egymint: Puncsec, Mitics, Pallada, Scheffer, Branovics, Szermeru, Radovanovics, Bogdanovics, Bojovics, Riztics, Kumanudi, a hölgyversenyzők közül Jovanovics, Dobrovics, Lázics, Mitics, Mandics stb. A rendezőség ezenkívül nagyszámu külföldi teniszező indulására is számolt.

Az Államvasutak igazgatósága a verseny résztvevőinek 50 százalékos vasuti kedvezményt engedélyezett olyképpen, hogy a Palicsra megváltott jegy a K 13 igazolvánnyal díjtalan visszautazásra jogosít.

A versenyre Bozsa Milics, Lawn Tennis Club, Szubotica-Palics címre lehet benevezni.

Rövid sport hírek

Bezdánban ma délután a Szombori AK vendégszerepel. A BSE összeállítása a következő lesz: Kovács — Kiss, Horváth II — Fejes, Vukovics II, Reiner — Ruff (Jeszenszki), Odri I, Horváth III, Vukovics III és Odri II. Tartalék: Nyárai és Hordósi.

Három tartalékkal utazott el a BSK Szkoplyéba, a Gragyanszki elleni ligamérkőzésre. A beogradí kékfehérek összeállítás az lesz: Mijatovics — Sztoilkovics, Dubac — Mano'a, Dragicsevics, Popovics — Glisovics, Lechner, Bozsovics, Szpaszojevics és Nikolics.

Dubrovnikban ma este Jug—Iliria bajnoki verseny lesz az adriai uszó- és vízilabda bajnokság keretében.

A beogradí Jugoszlávia Borovon a Bata SK ellen így áll fel: Lovrics — Angyelkovics, Lukics — Atanackovics, Gyorgyevics, Csirics — Tirnanics, Szávic, Drenovac, Gyájics és Sztevkov.

Cs. R.

KÖZGAZDASÁG

**Emelkedett Budapest vezelő pénzünté-
zeteinek első félévi betétállománya**

**A magyar-bolgár árucseré egészséges fejlődése — A magyar-
országi aratási eredmények**

— Magyarországi gazdasági levél —

(Budapest, augusztus 17.) — Augusztus 20-án teszik ismét köz-
zé a budapesti pénzüntézetek fél-
évi mérlegét a Budapesti Közlöny-
ben. A múlt év óta jelenik meg
igy a hivatalos lapban a fővárosi
bankok és takarékpénztárak egye-
sített mérlege, a TÉBE által meg-
állapított egységes mérlegrendszer
alapján.

Alkalmunk nyílt arra, hogy
ezt a közléteendő mérleget meg-
tekintsük. Megállapíthattuk, hogy
a ma dúló európai háború és a
magyar államháztartásra, valamint
a gazdasági életre hárult külön-
leges megterhelések ellenére is, az
1940 első félévi mérleg egysége-
sen további javulást mutat, főleg
két mérlegtétel tekintetében:

**emelkedett az üzleti mérleg és
jelentékenyen növekedett a
betétállomány.**

Az üzleti eredmények emelkedése
általában nagy meglepetés. A gaz-
dasági élet hozzáértő figyelői ugy-
is itélték meg a helyzetet, hogy a
hitelszervezetek kereseti lehetősé-
gei az európai háború folytán
csökkentek. A tőzsdei üzlet ugyan-
is erősen stagnál, mert hiszen a
tartott, jó árfolyamok ma minde-
nütt valóban csak a bizalom kife-
jezői. Nem a kereset növekedésé-
ből alakultak ki. A devizaüzlet na-
gyon megcsappant. Ez is háborús
jelenség. A kivitel nagyobbarányu
finanszírozása és a vállalatok fo-
kozott foglalkoztatásával járó üz-
leti forgalom viszont növelte a
pénzüntézetek kereseti lehetősége-
it. A budapesti hitelélet lebonyo-
lói általában hivatásuk magasá-
tán álltak és új hitelek folyósításá-
val élénkítették a gazdasági élet-
tet.

A betétállomány általános és
jelentős emelkedése a további
meglepetés. Egyedül
**a Magyar Általános Hitelbank-
nál kilenc millió pengővel
növekedett.**

Ez a gazdasági élet fejlődését,
nyugalmát és feltétlen biztonság-
érzetét igazolja. A magyar gazda-
sági élet hű visszatükrözőinek, a
budapesti nagybankoknak közlé-
teendő mérlegei ennek a megin-
gathatatlan bizalomnak igazolása.

★

A most befejezett magyar-
bolgár kereskedelmi tárgyalások-
kal kapcsolatban érdekes megem-
líteni, hogy Bulgáriának Magyar-
országból való behozatala általá-
ban javuló emelkedést mutat. Leg-
magasabb értékét 1938-ban érte
el, azonban 1939-re váratlanul visz-
szaesett. Oka ennek az 1939 év
külkereskedelmi szempontból egy-
általán nem kedvező európai ese-
mények. Bulgária általában ipari
cikkeket és vasfélékszitményeket
vásárol Magyarországtól. Az
1939. évi bevitelének főbb cikkei
(ezer lévában) vasgerenda, vasáru
4.628, vasrud 4.116, vascső 2.688,
vasvagon 4.470, mezőgazdasá-
gi gépek 7126, orvosságok 5395,

villanylámpa 2199, maláta 2487,
vegyi cikkek 1628 ezer léva. Eze-
ket az árukat Bulgáriában egyál-
talan nem állítják elő. Egyre in-
kább Magyarország fedezi ezt a
szükségletét, bár figyelemreméltó,
hogy 1938-ban már érkezett Bul-
gáriába az első jugoszláv vasge-
renda és vascső, a zenicai »Ju-
gocselik« küldeményeként. Bulgá-
ria 1939-ben a következő fonto-
sabb árukat küldte Magyarorszá-
nak (ezer lévában): dohány
109.092, olajpogácsa 5043, birka-
bőr 2.212, vasásvány 2974 ezer
léva, majd valami állati bél és bél-
nemű, mezőgazdasági magvak stb.
Látjuk tehát, hogy

**Bulgária elsősorban dohányt
szállít Magyarországnak.**

Igen érdekes tünet, hogy 1939-ben
megpróbálkozott a kész cigarettá
küldésével is, amiből majdnem fél-
millió léva értéket vett a Magyar
Dohányjövődék. (1938-ban ugyan-
annyit.) Bulgária elsősorban do-
hányleveleket küld, négyötöd rész-
ben elsőrendű, egyötöd részben
pedig másodrendű minőségben.
Figyelemreméltó azonban, hogy
bár összességében Magyarország
Bulgáriától dohányt vásárol, még-
is egész dohányexportjának ér-
téke csak 4.4 százalékat szállítja
Magyarországra. Az utóbbi hat
év magyar-bolgár külkereskedel-
mi kapcsolatának mérlege: majd-
nem négy millió léva Magyaror-
szág javára.

★

Magyarországon most már min-
denütt — beleértve Kárpátalját is
— befejezték a buza, a rozs és az
árpa aratását. A zab aratásának
befejezése a napokban várható. A
kalászosok hordási és cséplési
munkálatai is most már gyorsabb
mederben közelednek befejezésük-
ig.

*** (IIII) ***

**Egyre nagyobb arányokban bontakozik ki
a horvátbánsági ipar elköltözése**

**A földművelés legszembeötlőbb okairól — A ju-
goszláv gyáripar Kelet felé tart!**

— Kiküldött munkatársunktól —

(Zagreb, augusztus 15) Alig mu-
lik el nap, hogy a jugoszláv napi-
sajtóban ne bukkanna fel hír ar-
ról, hogy Horvát Bánság területén
működő nagyipari és nagykeres-
kedelmi vállalat üzemét az ország
keleti és dékeleti részébe teszi át.
Ugyancsak s különösképpen az
utóbbi időben azzal az érdekes tü-
nettel is találkozunk, hogy Jugos-
zláviának olyan nagyjelentőségű
és vezető iparvállalatai, amelyek
a Horvát Bánság területén már
hosszu évtizedek óta komoly mun-
kát fejtenek ki, do'gos munkáske-
zek ezreinek adnak kenyeret és az
ország belső ellátásán kívül a ki-
vitelben is értékes szerepük van,
terjeszkedési programjukat már
nem a meglévő üzem keretein be-
lül valósítják meg, hanem

felé. Néhány vidéken a buza várt
termésátlagának csökkenése kö-
vetkezett be. A kapásnövényekből
jó termésre számítanak.

A buza aratásáról érkezett pa-
naszokat most vizsgálta felül a
földművelésügyi minisztérium ter-
mésellenőrző csoportja. Megállapi-
tást nyert, hogy a keresztek át-
voltak ázva és a mag helyenkint
csirázni kezdett. A hordás és az
asztagolás körül fogathiány volt,
de ahol lehetett, ott a katonai pa-
rancsnokságok nélkülözhető lovai-
kat átengedték. A cséplési erede-
mények várakozáson alul marad-
tak. A rozsból, mint most végleg
megállapítható, közepesen aluli a
termés, míg az őszi árpa gyengé-
nek ígérkezik. A tavaszi árpa el-
lenben már jobb. A zabból min-
denütt jó közepes termést kaptak.
A tengerivetések igen szépek s na-
gyon jó termésre van kilátás,
ugyanígy burgonyából is. A cu-
korrépa országszerte szépen fej-
lődött. A főtermények végleges,
illetve utolsó termésbecslését, ami
után már csak a tényleges erede-
mény közlésére kerül sor, az alati
táblázat mutatja (ezer mázsa):

	Becs- lés	1939-i termés
Buza	22.452	30.782
Rozs	7.680	8.637
Őszi árpa	719	1.444
Tavaszi árpa	6.397	6.451
Zab	4.809	3.659
Burgonya	34.411	22.930

Látjuk tehát, hogy az új ter-
més becslése szerint a zab és a
burgonya várható eredménye jobb
lesz a tavalyinál.

A kerti vetemények közül a ké-
sei fajták a kedvező időben jól
fejlődtek, de most már több me-
legget kívánnának. A rétek és lege-
lők dusan fejlődtek. A dinnye jó
és száraz, meleg, napsütéses idő
további jó termést adhatna.

A gyümölcsstermés általában kö-
zepesnek mondható. A szőlőkre
az utóbbi hetek időjárása határo-
zottan kedvezőtlen. A fűrtperno-
szpóra országszerte terjed, oly-
annyira, hogy sok helyütt e'éri a
70 százalékos is. Felépített a liszt-
harmat. Ezért többhelyütt abba-
hagyták a védekezési munkálato-
kat úgy, hogy a szőlők elgyomo-
sodtak.

mert hiszen a feldolgozandó nyers
anyagok hozadékán kívül, renge-
teg munkabértől esik el a Horvát
Bánság kétkéz-munkássága s a
különböző adók, illetékek, szociá-
lis terhek kimaradása hovatovább
a külön horvát költségvetésnek
komoly gondja lesz.

Ennek a nagyfontosságú tünet-
nek megvizsgálására, sikerült a
következőket megtudni:

— Bármennyire károsnak látszik
a horvát nagyiparból kivonuló
üzemek evándorlása s üzleti érde-
keiket a Bánság érdekeivel való
szembehelyezése, a gazdasági élet-
nek komoly ismerői és alapos viz-
sgálói minden elfogultság nélkül
megállapíthatják, hogy

**a horvát nagyipar legtöbb ter-
mékének legfontosabb piaca
Jugoszlávia déli és délkeleti
részei.**

Mindazok az iparágazatok, amely-
lyek a Horvát Bánságban képi-
selve vannak, többé-kevésbé fellel-
hetők Szlovéniában is. A szlové-
niai ipari üzemek a tulmagas vas-
utí díjszabás miatt, főleg a szlovén
szükségleteket látják el, sőt ter-
mékeik a szomszédos horvát, illet-
ve tengerparti kerületekbe is el-
juthatnak. Az ország többi bánsá-
gának területeire már kevésbé. A
Horvát Bánság iparvállalatai tehát
jelentősebb konkurrenciá nélkül
uralják az országrészeket, mert
hiszen sem a szerbiai, sem a vaj-
dasági ipar nem olyan fejlett,
hogy ipari szükségleteit maga fe-
dezhethetné.

A mai európai háború követ-
keztében, a jugoszláv gazdasági
életben új irányzat van kifejlődö-
ben. Ez az irányzat elsősorban a
délkelet-európai és a balkán álla-
mok gazdasági termékeinek köl-
csönös kicserélődésében és egymás
fokozottabb ellátásában szinte va-
lóságos autarkiában mutatkozik.
A jugoszláv ipari termelésnek, de
elsősorban a textiliparnak egyre
fontosabb piaca Törökország,
hovatovább a Szovjet és

**a nyerspamut ellátást is a jö-
vőben inkább a világ keleti
részéből fedezi majd Jugosz-
lávia.**

Ezt a szempontot figyelembevéve,
megállapítható, hogy Keletről jö-
vő elsőrendű ipari nyerstermékek
— pamut, kőolaj stb. — közelebb
feksznek az országnak azon ré-
széhez, amelyekben az iparosod-
ásnak érdekes és hasznos fejlö-
déséhez érkezünk.

Megállapítható az is, hogy az
ipari fejlődésnek ez újabb állomá-
sain a munkabérek és a megélhe-
tési viszonyok olcsóbbak, mint
például a Horvát Bánság ipari
központjaiban. A leendő iparte-
lek elsősorban agrárjellegű vidé-
keken telepednek meg, ahol a la-
kosság patriárhális életmódjával
olcsó élelmiszerek kerülnek a pia-
cokra és a szakmunkást nem
nyomják ezeknek a vidékeknek
olcsó ipari munkásai, mert ilyenek
ott alig vannak.

Hovatovább a fejlett jugoszláv
gyáripar felkészül a kivitelre is.
Legtermészetesebb piacai a szom-
szédos balkáni államok, a Közél-
Kelet és Levante. Az ország déli
és délkeleti részeiből ezek a pia-
cok könnyebben elérhetők, mert
közelebb fekszenek.

Ezen természetes adottságok-
hoz hozzájárul azonban a felis-
merhető valóság is, hogy
a Horvát Bánság területén a

A nagy-
sülnek a
például
lett ke-
hatóság-
vesen lá-
azokat
részesíti
kapnak,
cső épít-
utal ki.
iparváll-
ban szá-
dik, m-
ahol az
autonóm
egyre n-
donitan
mosítás
elindító
gazdasá-
és a K-
nyira
cióját i-
A ga-
az ipar-
külső t-
tökével
áknak
az ipa-
jövödel-
megre-
látna.
a legt-
van és
azokho-
tul az
szünne-
runkat
re erő-
is, az
kezik.
nyuga-
zóség-
ban, k-
a k-
és c-
ipa-

Erely-
nincs
oda t-
delme-
nyers-
lett a
köny-
jár.
nagy-
— ez
termé-
déli
most

szaté-
A no-
is fi-
maza-
latró-
suka-
Hiva-
máb-
rend-
teles-
taik-
után-
mar-
ügy-
D-
süle-
nov-
sze-
szá-

közveti terhek, illetékek stb. magásabbak.

A nagyipari vállalatok nem részesülnek annyi kedvezményben, mint például az ipariág még nem fejlett keleti részen. A szerbiai helyhatóságok s a Dunabánság is szívesen látja az ipari vállalatokat és azokat különböző kedvezményben részesíti. Sokhelyütt ingyentelket kapnak, sőt a Moravabánság olcsó építőanyagot (fát, követ stb.) utal ki. Ezeket a vidékeket az iparvállalatokkal szemben általában szabadelvűbb felfogás uralkodik, mint a Horvát Bánságban, ahol az államosításnak illetve az autonóm gazdasági befolyásnak egyre nagyobb jelentőséget tulajdonítanak. A Narodna Banka államosításának kérdését, illetve az ezt elindító sajtó kampányt a horvát gazdaságpolitika kezdeményezte és a Küikereskedelmi Intézet annyira hangsúlyozott decentralizációját is Zagreb sürgeti.

A gazdasági élet, de elsősorban az ipari termelés, nem szereti a külső befolyás érvényesülését és a tőkével szemben fellépő tendenciáknak lankadatlan fokozását. Ma az ipari termelés amúgy sem oly jövedelmező, hogy a folytonos megrendszabályozásokat szívesen látna. Nagyok a szociális terhek, a legtöbb cikk ára maximuma van és a munkabérek is elérkeztek azokhoz a határokhoz, amelyeknél az ipari tevékenység már megszűnne jövedelmező lenni. Ha körünket az állami beavatkozás egyre erőteljesebb lendülete jellemzi is, az ipari termelés ez ellen védekezik. Oda tart, ahol nagyobb nyugalomra, nagyobb jövedelmezőségre számíthat. Bizonyos azonban, hogy

a közterhek egységesítésével és egységes iparpolitikával az iparvállalatok költőzködését meg lehetne állítani.

Erélyes rendszabályokra azonban nincs szükség. Az ipari termelés oda telepedik, ahol az a legjövendelműbbnek látszik s ahol olcsó nyersanyag, olcsó munkabér mellett a készáru elhelyezhetősége is könnyebb és kisebb költséggel jár. A tulindusztrializált horvát nagyipar — minden jel erre vall — ezt az olcsóbb és nyugodtabb termelési lehetőséget az ország déli és délkeleti részeiben véli most megtalálni.

A katonai gyakorlatról visszatért alkalmazottak figyelmébe. A noviszádi munkáskamara ezúton is figyelmezteti azokat az alkalmazottakat, akik katonai gyakorlatról visszatértek és előbbi állásukat nem kapták vissza, hogy a Hivatalos Lap augusztus 10-i számában megjelent az a kormányrendelet, amely a munkaadók kötelességévé teszi, hogy alkalmazottaikat a katonai gyakorlat letelte után visszafogadják. A munkáskamara az erre vonatkozó panaszok ügyében eljár.

A noviszádi piaci árusok egyesületének védszentünnepéje. A noviszádi piaci árusok egyesülete holnap, hétfőn ünnepli meg védszentjének napját a Gajeva uca 4 szám alatti helyiségében.

Szeptember 5-től 16-ig ezidén is megfartják a budapesti őszi lakberendezési és háztartási vásárt

Budapestről jelentik: A mindennapi élet zavartalanul rohog a maga útján s mindenek ellenére íme ebben az évben is megrendezik az immár 15 éve olyan nagy népszerűsége szert tett Őszi Lakberendezési és Háztartási Vásárt. A vásár felvonultatja az egész szakmabeli ipart és hét nagyszabású külön csoportban rengeteg látványosságot nyújt. De még ezúttal igazán vásár is lesz az Őszi Vásár, nem csupán kiállítás, mert

a kiállítók jogot nyertek ezidén a kisinyben való árusításra is. Maga a vásár szeptember 5-től 16-ig tart, de már augusztus 25-től érkez-

hetnek a külföldi látogatók, akik a magyar vasutakon és hajókon ezidén s féláru utazási kedvezményben részesülnek és díjtalan vizumot kapnak közvetlenül a magyar követségen vagy akár a konzulátusnál is, ha megszerzik az Őszi Vásár utazási igazolványát.

A jugoszláv vasutakon szintén 50 százalék az utazási kedvezmény.

Visszatérni szeptember 5-től szeptember 26-ig lehet a féláru utazási kedvezménnyel. Az Őszi Vásár utazási igazolványait már a közeli napokban szétküldik s ilyet bárki szerezhet a magyar külképviseleti hatóságoknál.

Holnap, augusztus 19-én kezdődik Kula és a kulai járás adótárgyalása. A tárgyalások beosztása a következő: **Augusztus 19-én** kulai és járási orvosok, gyógyszerészek, bábasszonyok és állatorvosok. **Augusztus 20-án** Kula és járásbeli ügyvédek, mérnökök. **Augusztus 21-én** kulai iparosok, bognárok, asztárosok, kefékötők, mészárosok, pékek, borbélyok, gépészek. **Augusztus 22-én** kulai kőfaragók, kötelesek, szücsök, kalaposok, szíjgyártók, kovácsok, varrónők, szabók, kőművesek, bádogosok, szobafestők és mindazok, akik az adóvallomást nem adták be kellő időben. **Augusztus 23-án** kucurai iparosok (összes). **Augusztus 24-én** torzsai és bácskódobropoljei összes iparosok. **Augusztus 26-án** crvenkai és veprováci összes iparosok. **Augusztus 27-én** a novivrbászi és sztárvrbászi összes iparosok. **Augusztus 29-én** kulai és járási cséplőgéptulajdonosok, darálószek, gépesített fűvágók. **Augusztus 30-án** kulai vendéglősök. **Augusztus 31-én** novivrbászi, kucurai és veprováci vendéglősök. **Szeptember 2-án** crvenkai, torzsai és bácskódobropoljei vendéglősök. **Szeptember 3-án:** ruszki krszturi és sztárvrbászi vendéglősök. **Szeptember 4-én** kulai, crvenkai torzsai, kucurai piaci árusok. **Szeptember 5-én** novivrbászi, sztárvrbászi, ruszki krszturi és veprováci piaci árusok. **Szeptember 7-én** kulai vegyeskereskedők és papír-könyvkereskedők. **Szeptember 9-én** kulai üveg- és porcelánkereskedők, rövid- és divatárúrok, konfekciósok, rőfösök, fahőrkéréskedők. **Szeptember 10-én** novivrbászi kereskedők, cementszek, nyomdászok, hőrösök, sertéskereskedők, rövid és divatárúrok, rőfösök és vegyeskereskedők. **Szeptember 11-én** novivrbászi és bácskódobropoljei üveg- és porcelánkereskedők, könyv és papír, kerékpár és rádió és fakereskedők, liszt és butorkereskedők. **Szeptember 12-én** az összes crvenkai kereskedők. **Szeptember 13-án** az összes kereskedők Veprovác és Sztárvrbászról. **Szeptember 14-én** az összes kereskedők Ruszki Krszturról és Torzsáról. **Szeptember 16-án** kulai, kucurai és bácskódobropoljei gyáriparosok. **Szeptember 17-én** novivrbászi, sztárvrbászi és crvenkai gyáriparosok. **Szeptember 18-án** torzsai, veprováci és ruszki krszturi gyáriparosok.

Terméseredmények a topolai határban. Bácsopoljáról jelentik: A topolai határban befejeződött a cséplés és csupán egy vagy két gép dolgozik még némely elkésett munka befejezésén. Nagy általánosságban az idén az eredmény, mind minőség, mind mennyiség tekintetében alig éri el a tavalyi felét. Így a tavalyi lánconkénti 15—17 métermázsás átlageredménnyel szemben az idén 8—9 métermázsás az átlageredmény, a minőség pedig a tavalyi átlag 89 gramhoz viszonyítva, mindössze 63—72 gramos súlyú átlagot üti meg. A jelzett átlagokon felüli eredmények és a 77—78 gramos minőségek csak igen ritkák voltak. Mindamellét a cséplés az idén sokkal nehezebb volt, mert a kalászbán örszeszűgödött szemek kicséplése a szorulás miatt nehezebb munkával járt. A cséplőgépek keresete is erősen alul maradt a tavalyihoz képest, mert míg egy évvel ezelőtt 6 ezer métermázsát csépeltek ki átlagban, az idén mindössze 3 ezer métermázsás az átlageredmény. Ennek következtében a kereseti lehetőség is elenyészőben csekély volt. A buza erősen ingadozó minősége miatt a cséplőgépek minden befejezett részletmunka után kiadták a részesek járulékát, hogy ezáltal elkerüljék a minőség erős változásával járó esetleges károsodást. A cséplés befejeztével a gépeknek csak elenyészőben kis része maradt még a földeken, azok is inkább azért, mert a haddi felhőszakadás a nyári utakat tönkretette. A kukorica feljavult az utóbbi meleg napokban, bár nem egy helyen, különösen ahol a közelben víz van, erősen sárgítja a szarát a mézharmat.

A kulai iparosok a vasárnapi vásárról. A kulai Ipartestületben értekezletet tartottak, amelyen mintegy 120 iparos jelent meg. Krémér Márton elnök javaslatára határozatot hoztak, amelyben az iparkamarán keresztül kérik az illetékes hatóságokat, hogy az országos vásárok megtartását továbbra is vasárnapra engedélyezzék, mert úgy az eladóknak, mint a vevőknek ez a nap felel meg a legjobban.

LONDONBAN TILOS A GALAMBOK ETETÉSE

Galamb a békét jelzi, s Albionban a háború most lakodalmát tartja. S a háború csak a lakosságban mit kaphat enni a béke galambja?

FANYAR TÓBIÁS

A mindennapi kenyér

Vannak írott és íratlan törvények. A törvény szabja meg a jogot és osztja a kötelességeket. Az erkölcsi rend íratlan törvénye mindenkitől megköveteli, hogy a mindennapi kenyérért dolgozzon. A munka fejében nyújtja az élet alapját a kenyeret. A törvény az élethez, a kenyérhez való jogát mindenkinek elismer.

Az elmélet és gyakorlat közti valószínűságra a mai háborús idők alaposan rácsafolnak. Ma-holnap megérhetjük, hogy nem elég a munka, szorgalom és a kenyérhez való jog, ha munkánk értékét nem válthatjuk be kenyérre.

A kenyér ára majdnem egyedül meghatározója a többi, szükségleti cikkek árának. Valósággal alapnak számít és minden hozzá igazodik. Az a bizonytalanság, ami a kenyér ára körül tapasztalható, legelső sorban a dolgozókat érinti súlyosan, mert a munkabérek emelkedése nem tudja mint a kenyér ára és vele a többi fogyasztási cikkek megkivánnak. A helyzet még súlyosabbá tételére megjelennek a haszonhajhászok, akik mesteri érzékkel megtalálják a rendelkezések gyenge pontjait és nem megengedhető haszonhoz jutnak.

Nem szándékom számszerűen kimutatni, hogy egyes cikkek áremelkedése mennyire indokolt vagy indokolatlan, de tagadhatatlan, hogy az árak alakulásában nagy zűrzavar mutatkozik.

Az egyik áru ára mérföldes eszmákkal halad a nagyobb számok felé, a másik lustán lemarad. A fogyasztó közönség joggal kérdezi: miért ez a bizonytalanság az árak alakulása körül? A fogyasztó is tudja, hogy a külföldi áru beszerzése nagyon megnehezedett, a tengerentúli szállítási bizonytalanság vált, de ez nem vonatkozhat a belföldi árak közt fennálló nagy árkülönbségekre. Példának érdemes megemlíteni, hogy az élő állat, elsősorban a sertés ára alig mutat emelkedést. Az élőállat, viszonyítva, alacsony ára a termelőket tönkre teszi. Annál meglepőbb, hogy a vágott hus, zsir ára a múltévi árakhoz viszonyítva mégis majdnem a kétszeresére emelkedett. A fogyasztó közönség joggal kérdezheti: miért ez a nagy árkülönbség. Nem volt szándékom beavatkozni egy olyan iparág termelési költségeibe, melyet nem ismerek, de letagadhatatlan valóság, hogy a hus árának kialakulásába valami hiba csuszott.

A mindennapi kenyér ezer és millió ember mindennapi tápláléka, küzdelmének, munkájának célja. Valami felmagasztosult fogalom, lelki kényszer és önkényesen vállalt kötelesség, mely üzi, hajtja az apákat, hogy családjaiknak megkeressék és gyermekeiknek nyújthassák. A kenyér az üzérkedők kezében pusztán üzleti vállalkozás, de az apák, szülők szemében az a kincs, melyen át kis családjaik boldogságát látják. A kenyér az az erkölcsi és testi manna, mely táplálja a testet, de megtelíti a lelket a család, a gyermek iránti kötelességtudattal. Jelemlés és munkában megnevesít. A kenyérharcot így látják és vívják az apák.

A lélekből kitörő rettegés szötte az imánkba... mindennapi kenyérünket add meg nekünk...

Szigethy Béla

A kérdések kérdése: a hadianyag utánpótlása!

Minden diák ismeri a latin mondást: »Si vis pacem — para bellum«. Ami annyit jelent, hogy: ha békét akarsz, hát akkor — készülj a háborura... Igen ám, készülj a háborura, de — hogyan? Békés szivarozgatás közben, kényelmes karszékben, vidáman csevegve, könnyű híres emberek mondásait idézgetni. De nehezebb az ilyen mondásnak a belső tartalmát megérteni és még nehezebb a »para bellum«-ot végrehajtani: vagyis a háborura nemcsak szóval, hanem tettekkel is készülni! Mert biztosítani kell magunkat arra, hogy a háborút nemcsak megindíthassuk, hanem végig is tudjuk küzdeni.

Hogyan történik ez? A hadi készleteket már békében felhalmozzuk. Ez az egyik mód. A másik mód az, hogy az ipart olyan rendkívüli teljesítőképességig fejlesztjük és olyan hatalmas nyersanyagkészletekről is gondoskodunk, hogy a hadigyártás a háború folyamán biztosíthassa a megkövetelt szükségleteket.

Az előregyártásnak kétségtelen elnyerje, hogy az állam külpolitikai vezetését függetleníti egy nagyon fontos irányban: a külpolitika nem lesz kénytelen a szövetségi rendszerek kiépítésében figyelemmel lenni a háborús ipari ellátásra. Azonfelül a hadvezetőség számára nagy szabadságot biztosít az előregyártás a haditerv készítésénél. A hadműveletek irányítása közben függetleníti a vezetést a külön kötelezettség alól, hogy minden áron védelmezze az ipari utánpótlási alapokat. A raktárolt cikkeket ugyanis könnyű átcsoportosítani.

Hátránya azonban az előregyártásnak az, hogy a hadviselést csak korlátozott időtartamra teszi lehetővé. Olyan nagymértékű tökebefektetést követel ugyanis, amelyet egyetlen békegazdaság sem bír el, ha huzamosabb háborúval számol. Az is nagy hátrány, hogy ha az anyagilag biztosított időn belül nem következik be a katonai döntés, az ország elenállása összeroppanhat. De megnehezíti a felszerelés korszerűségét is, mert a technika rohamos fejlődése miatt az évek óta tárolt cikkek elavulnak.

A háborús termelésre alapozott ipari ellátás előnye, hogy a hadviselés időtartama nem a békében meglévő összegektől, hanem a háború alatt felhalmozható nyersanyagoktól és termelőeszközöktől függ. Ez az eljárás kevésbé vonja el a pénzt a haderő fejlesztésétől és a felszerelés korszerűségét biztosítja. Sajnos, ennek a rendszernek is megvannak a maga hátrányai! Mert ha termelőeszközökben, nyersanyagban, munkaerőben nem képes teljes önellátást biztosítani, úgy a háborús ellátás bizonytalan alapokra kerül.

Igen nagy löckézattal jár ez a módszer olyan ellenségkel szemben, amely erős légi fölényben van. A hadvezetést is korlátozza ez a mód, mert a termelő ipari alapokra különös tekintettel kell lenni a tervek készítésénél és a hadműveletek vezetésénél.

Ha ilyen módon számbavevünk mindkét módszer előnyeit és hátrányait, akkor kialakul bennünk a meggyőződés, hogy a háborús ipari

ellátást nem lehet sablonszerűen rendezni. Külpolitikai, katonapolitikai, anyaggazdasági, ipari helyzetnek, haditervek, a háború előrelátható időtartamának függvénye az csupán.

Tudnunk kell, hogy két cikk állandó és teljesen megbízható utánpótlása a legfőbb követelmény: a lőszer és az üzemanyag pótlása! A nagy lőszerterhelék súlyos pénzügyi feladatot jelent. Ha tehát a honvédelem ügyét mostohán kezelik, rendkívül nehéz feladat elé kerül a hadvezetőség, mert azt kell mérlegelnie, hogy a szűkösön kiszabott pénzeszegekből mit használjon fel a hadifelszerelés fokozására és mit áldozzon a háborús lőszerterhelékre.

Az üzemanyag kérdése elsősorban — gépjárműkérdés. Háború kezdetén legalább az ország egyévi üzemanyagkészletének kell biztosítva lennie. Manapság mind erősebben alkalmazkodik a szintetikus eljárást, amely igyekszik az olajbehozatal terhét csökkenteni.

BUTOR és épületasztalos munkák legelőnyösebben megrendelhető! **László András** asztalosnál Mall Időszon

UJ boros-, zsíros-, olajos, gyümölcsös hordók 25-1000 literig, kiváló minőségben, szolid áron kaphatók! **Pfeller Károly**, Sztári Vrbász. Telefon: 87

Lacsók és Pálinkás
MODERN URI SZABÓK
NOVISZÁD, KR. ALEKSZANDRA 7. I. EM. **ELSŐRENĐŰ MUNKA! OLCSCÓ FAZONÁRAK!**

VIDOVICS MAGÁNISKOLA
Noviszád, Vilson tér 5.
Szeptember 1-től: **Szuoborszka ucca 4.**
Előkészít gimnáziumi, polgári iskolai és kereskedelmi akadémiai magántanulókat egy esetleg évenként két osztály elvégzésére. Szülők-érdeklődők kérjék az iskola igazgatóság részletes prospektusát. A keiratás már megkezdődött. Oktatás kezdete szeptember 1. Rendes tanulók korrepetálása!

RITKA ALKALOM!
Eladása kerül **gyári áron alul**
9000 méter mintás selyem anyag csodás választékban

Crépe de chine . . . 34'- helyett	24'-
Pettyes szatin . . . 50'-	32'-
Georgette imprimée 56'-	36'-
Satin Peignoir . . . 56'-	36'-
Cloquée des. 64'-	36'-
Satin Georgette imp. 70'-	44'-
Mohás crépe 70'-	44'-

HOLIK RUDOLF
divat áruházában, Noviszád

JELSZÓ:
Jöjjen!
Vegyen!
Mondja el másnak is!

Tekintse meg osztályunkban **Indanthren** **Indanthren** anyagainkat

Használt mozi gépek **ERNEMANN** I. hangosfilm berendezéssel együtt, generál-reparálva előnyösen eladó! **Central Kino, Zemun**

Plissziroztatást nem kell Zágrebba vagy Beográdba küldeni **SUGAR PLISSZÉT** (Plissée du Soleil) készíti a legolcsóbb áron **Kuća Ručnih Radova** (azelőtt BUN) Noviszád, Kr. Petra II 7 Uzfelvezető: Kaufmann Emil

Utazók és kereskedők egolcsóbb és legjobb találkozó helye „BEOGRAD” szálloda és étterem Petrovgradon. Tulajd.: Baranyai László

Mozi-gépek és hangosfilm-berendezések új és használt, igen előnyösen eladó! **ZORA FILM, ZAGREB** Strossmajerov trg 8. — Telefon 67-39.

Önműködő hegesztő készülékek
készítését a legszakszerűbben, jóállás mellett olcsó áron vállalja: **Sörös János és Fia** Noviszád, Kr. Petra II. 54

Életed megédesíti, a gyomornak nem nehéz. Üdit, táplál, vitamindús, ez a természetes **MÉZ**
Kapható minden mennyiségben **HELMER** csemegeüzletében Noviszád, Kr. Petra II. 34.

Félárú utazás Budapestre és vissza úgy a jugoszláv, mint a magyar vasúton!

INGYENES MAGYAR VIZUM UTÁZÁS ELŐTT SZERZENDŐ BE!
Ajánlatos, hogy a Budapestre utazni kívánók utleveleiket az ingyenes vizummal való ellátás céljából mielőbb a beográdi m. kir. követség utlevélhivatalához, vagy a zágrebi m. kir. konzulátushoz eljuttassák. Ez alkalommal kezelési díj címén 34 dinár, vásárigazolvány fejében 50 dinár és visszaküldési portó küldendő be. Tartózkodási engedélyt Budapestre ingyenesen adnak ki.

Kedvezményes beutazás Budapestre: 1940 augusztus 26-tól szeptember 16-ig. Visszatérés: 1940 szeptember 5-től szeptember 26-ig.

AZ UTÁZÁSHOZ JUGOSZLÁV UTLEVEEL SZÜKSÉGES
A jugoszláv vasúton a magyar határig a vasútjegy teljes árát kell megfizetni. A jegyet meg kell őrizni, mert a visszautazás a jeggyel teljesen ingyen eszközölhető. A magyar vasúton úgy az oda, mint pedig a visszautazás során félárú jegyet kell váltani.

A budapesti Őszi Vásár 1940 szeptember 5-től szeptember 16-ig tartatik meg. A vásárlás céljaira dinárt kivinni nem lehet. A vásárlásra szánt összegek bármely jugoszláv felhatalmazott pénztintézetnél helyezendők letétbe, s a letétigazolványok alapján azok értéke Budapestre pengőben bocsáttatnak rendelkezésre.

A vásárigazolványokat a Vásár ideje alatt a Vásár területén le kell bélyegeztetni.

A Vásárral kapcsolatban mindenféle vasútjegy a Putnik, Fruska Gora és Waggon Lits Utazási Irodáknál, ingyenes magyar vizum és vásári igazolványok a beográdi magyar követségen és a zágrebi magyar konzulátuson, bővebb felvilágosítások a beográdi Magyar Kereskedelmi megbízottnál (tel.: 21863) és a Magyar Külkereskedelmi Hivatal beográdi Kirendeltségénél (Hegusova 28/a, telefon 26-265) kaphatók. 2084

HIRDETÉSEKET A MÁSNAPI LAPRA DELUTAN 3 ÓRAIG, SZOMBATON DELI 12 ÓRAIG VESZUNK FEL. A HIRDETÉSI ADÓ A HIRDETŐT TERHELI.

Apróhirdetések

UGY HÉTKÖZNAP, MINT VASARNAP EGY SZÓ 1.- DINÁR, VASTAG BETŰS 2.- DINÁR. A LEGKISEBB APRÓHIRDETÉS ÁRA 12.- DINÁR.

L.
»Ki ne hinne erdők-mezők sok csodás füvében? Biznak is a **NÖVÉNYHARMAT** hüvös erejében! Ára patikákban, boltokban 14 dinár. 1878

NEDVES LAKÁS 3 nap alatt száraz »Troklinnal«. Bejelentéseket elfogad Freid, Noviszád, Kralya Petra II 34 é. Maurer, Mornarszka 19/a. 4771

LEVELEZÉS

„Salva“ az ősz hűvel-ismasztója
Kapható minden szaküzletben!

HÁZASSÁG

INTELLIGENS magyar lányt 400.000 dinár hozománnyal ki venne feleségül. Jelige: »Vallás mellékes«. 4706

ALLÁST KERES

NÉMET és szerb nyelvben tökéletes gyors és gépirónő, önálló levelező állást keres. Meghívásokat »szorgalmas« jellegre a kiadóban kérünk. 4718

JÓ CSALÁDBÓL való 34 éves jó megjelenésű nő házvezetőnői állást keres idősőbb magányos urnál. Beszél magyarul és horvátul. Vidékre is elmenne, esetleg puszta. Gazdaságot szereti. Szíves megkereséseket: »Munkaszerető« jelleggel a kiadóhivatal továbbítja. 4733

PROPAGANDA — REKLÁM és külön kirakatrendezési szaktanfolyamokat, külföldi Felső Kereskedelmi Akadémián végzett, irodai gyakorlattal, 3 nyelv tudásával és kereskedelmi szakmában jártas fiatalember, szerény igényekkel állást keres. Szíves megkereséseket »Propaganda — Reklám« jellegre a Reggeli Ujság kiadójába kér. 4762

HÁZVEZETŐNŐI állást keres intelligens, jó megjelenésű nő. A háztartás minden ágában jártas. Puszta is elmenne. Cim: Despi M., Szombor, Kralya Petra II. 23. 4749

ARVIZ-KAROSULT házaspár házmesteri állást keres. Cime: Locz Ferenc, Noviszád, Apolló-udvar, 9. sz. ajtó. 4776

10—15.000 DINÁR óvadékkal rendelkező képzett kereskedő utazói, vagy más megfelelő állást keres. Jelige: »Utazó«. 4773

JÓ HÁZBÓL való péksegéd, jó bizonyítványokkal, állást keres Noviszádon Cim: Ferdinand Konrad, Odszaci. 4777

FÉNYKÉPÉSZ, jó munkaező, állást keres. Cime: Kovách Aladár, Pancsevo, Kralyevicsa Gyorgya 14. 4789

ELADÓ

3%-os AGRÁR KÖTVÉNYT, mely hátralekös adóörlesztésre fordítható vesz és elad: **Lusztig Lajos banküzlete**, Noviszád, Kr. Alekszandra 13. 4583

SZEP CSALÁDI HÁZ: 2 szoba, konyha, csukott folyosó és mellékhelyiségek, 260 négyszögöl gyümölcsfákkal beültetett kerttel eladó. Bővebbet: Noviszád, Obor 444. 4640

Álló dugattyús szivattyú, ocsón eladó, falra szerelhető másfélcolos szívóegység és negyedcolos nyomócső csatlakozáshoz előtét-tengellyel és a hozzávaló szijtárcsákkal. Megtekinthető: Noviszád, Nikola Tesla u. 7. 4661

HÁZ ÜZLETHELYISÉGGEL eladó, Cara Dusana ul. 62.

ELADÓ HÁZ, ugyanott háló- és fürdőszobaberendezés, finom cserépkályha, egyfenekű fahordók eladók. Szubotica, Braun Lázár, Boska Vujicsa u. 21. 807

JÖMENETELŰ péküzlet leltárral együtt, családi okok miatt eladó. Cim: kiadóhivatalban. 4672

JÓFORGALMU kocsmá, járási székhelyen eladó. Biztos megélhetés. Leveleket a kiadóhivatal továbbítja. 4689

HÁZTELEK bekerítve, Szlovácska-utca folytatásában eladó. Keresek megvételre fűszerüzlet berendezést. Cim: Noviszád, Dudarszka 30. 4700

ALKALMI VÉTEL! Piac közvetlen közelében, sürgősen eladó telek, 13 méter fronttal, rengeteg felhasználható épület anyaggal 150.000 dinárért. Kifűző tőkebefektetés. »Ingatlanforgalmi Iroda«, Noviszád, Zselezniczka 1. 4739

MODERN ebédlő és előszoba butor eladó, Noviszád, Jovana Szubotica u. 4. sz. 4746

80 HOLD prima szántó föld Noviszád mellett, hatalmas szállási épületekkel. — **28 HOLD** és **22 HOLD** kiténő föld Mállygynánál eladó. »Ingatlanforgalmi Iroda«, Noviszád, Zselezniczka 1. 4740

KÜLÖNFELE méretű ajtók és ablakok eladók. Érdeklődni Messzernél, Noviszád, Krausz butorüzlet. 4737

KIS HÁZ nagyobb telekkel eladó Bővebbet: Noviszád, Mornarszka 19. szám. 4735

ELADÓ alig használt objektív »Rodenstock Eurinar« F. 6. 8. — 24 cm. Vitrael, Noviszád, Kralya Petra II. 59. 4723

TÖLGYFA DEREGLYÉK 10 és 16 vagonos egyéves, egy 80—100 lóerős Hanomag szivógázmotor, vas hajótesttel, 30 lovas Benz Diesel motor M. V. M. gyártmányu, más vállalkozás miatt eladók. Kloze Imre, Sztáribecsej. 4707

MAJDNEM UJ motorkerékpár, 200 ccm. »Zündap« gyártmányu, eladó. Megtekinthető: Noviszád, Sztanoja Glavasa 55. 4780

50 HOLD FÜLD, egy tagban, tanyával szabadkézből eladó Novibecsejen. Érdeklődni: Csányi Ottó kereskedőnél, Petrovgrádon, Kneza Pavla ucca. 4724

5 VAGONCS dereglyémet szabadkézből eladom. Cim: Szakács Antal, Sztáribecsej, Kr. Alekszandra 87. 4726

JÓL BEVEZETETT kisebb rőfös- és rövidáruüzlet, betegség miatt eladó. Biztos egzisztencia. Cim: Schmolka hirdetőben. 4754

ALKALMI VÉTEL Noviszádtól 6 kilométerre, vasut és autóbusz állomás, valamint köves ut mellett fekvő szállítás, 23 hold, szép lakóházzal, sok maszsziv gazdasági épülettel, fundus infrastruktussal, eladó. Dohány Anny. St. Futak, Veternik. 4751

ELADÓ HÁZ: szoba, konyha, előszoba, éleškamra és mellékhelyiségek, negyed hold telekkel. Cim a kiadóban. 4775

ELADÓ öreg épület-anyag Sztjerijana 3 sz. alatt: ajtók, ablakok, kis cserép. Érdeklődni lehet Csábrádi ácsmesternél, Noviszád, Kralya Petra II. 73 sz. alatt. 4759

UJ HÁZ, 2 lakással, pincével, más vállalkozás miatt eladó. Noviszád, Szuboticska u. 7. 4757

NOVISZÁDON a főpostához közel, házhelyek eladók. Cim a kiadóban. 4744

NAGYOBB szőlőbirtok, Kamenica közelében eladó. Cim a kiadóban. 4745

BJELINAN, (Boszniában) 100 kat. hold, tehermentes, elsőrendű szántófölddel rendelkezem, melyet eladnák vagy elcserélném noviszádi lakóházzért. Ezenkívül Bjelinán tehermentes házam és épületvasalás gyáram van, melyet szintén elcserélnék megfelelő értékű noviszádi ingatlannal. Bővebbet: K. Leitenberger, indusztrijalac, Bijelyina. 4760

MAJDNEM UJ keményfa-butor ocsón eladó. Noviszád, Rumenczka 13. az üzletben. 4750

DIVÁN két párnázott székekkel, asztal és tükör eladó. Noviszád, Kralya Petra II. 37, kapu alatt balra. 4770

AKÁC-OSZLOP, supa vagy kapu-oszlopnak alkalmas, eladó. Maurer, Noviszád, Mornarszka utca 19/a. 4765

HÁZTELEK, 15 m. utcai fronttal, elől a Szuboticska utcánál, Lesnikova utca 4 alatt eladó. Bővebbet Hacker cukrászánál, Noviszád, Kralya Alekszandra 7. 4767

380 HOLDAS SZÁLLÁS kastéllyal és 24 gazdasági épülettel 15.000 dinárért holdanként eladó.

70 HOLD FÜLD, nagy gazdasági épületekkel, Vinkovci közelében 450.000 dinárért eladó.

UJ HÁZ, egyemeletes, 3 komfortos és 2 kisebb lakással eladó. Évi hozama 36.000 dinár. Ára: 425.000 dinár.

2 HÁZHELY, a Luja Bartua utca 66 sz. alatt, 110.000 dinárért eladó.

SÜRGŐSEN ELADÓ egy házhely a Vojvogyanszka utca 29 alatt, szépen parkirozva és bekerítve. Területe: 20x21. Ára: 250.000 dinár. Egyedüli megbízott: »Dunava« közvetítő iroda, Noviszád, Trg Oszlobogyenya 3. Telefon: 30—94. 4768

DOBERMANN-KUTYA eladó. Noviszád, Cirila i Metoda 36. 4722

ELADÓ 160.000 dinárért a Tranzsament legszebb, pormentes helyén új, adómentes 5 szobás villa, mellékhelyiségekkel; szőlő és gyümölcsfákkal; villaépítésre alkalmas parcellák és szőlőföld. Közlebbit: Noviszád, Kralya Petra II. 182. 4781

KÉT VENDEGLŐS sparherdt, kokszkályha és egy telefonfülke eladó. Elit-kávéház, Noviszád. 4792

ELADÓ új családi ház a Futaki-úti villamos megállótól 15 pernyire, az Adamovics-telep legmagasabb részén. Paunova 24. 4478

HÁZ 2x3 szobás, fürdőszobás lakással, W. C.-vel eladó. Braun Lázár, Szubotica, Boska Vujicsa ul. 21. A személypályaudvar mellett. 801

BÉRHÁZ kétemeletes, 4 lakással 650.000 dinár. Emeletes **BÉRHÁZ** 6 lakással évi 55.000 dinár hozadékkal 700.000 dinár. **BÉRHÁZ** több lakással, havi 2500 dinár hozadékkal 260.000 dinár. **HÁZ** kétemeletes, 6 lakással, évi 82.000 dinár jövedelemmel, a belvárosban 1.050.000 dinár. **CSALÁDI HÁZ** új, 3 szoba konforttal 260.000 dinár. **HÁZHELY** a kis limánon 200.000 dinár és a Nemacska-utcában 90.000 dinár. Egyedüli megbízott »IMOBILIA« közvetítő iroda. Katolicszka porta. Telefon 40—26. 4786

TELI CIPŐT dupla talppal, legjobb kivitelben, szolid árak mellett csak **ACIN** Szvetozárnál rendelhet, Noviszád, Pasiceva 12. 4632

MODERN egyajtós kapu eladó. Noviszád, Kralya Petra II. 160/a. 4787

ELADÓ egy jókarban levő koksz- és szénkályha, azonnal. Laze Koszticsa ul. 7. Noviszád. 4790

KIADÓ

GARCONLAKÁS: 2 nagy szoba, előszoba, fürdőszobával október 1-re kiadó. Petra Zrinyszka 67. 4603

LAKÁS KIADÓ! Három szoba, hall, előszoba, fürdőszoba és az összes mellékhelyiségek, szeptember 15-től. Cim a kiadóban. 4736

HÁROM SZOBÁS villaszerű ház fürdővel szeptember 1-től kiadó a Nagy-limánon. Noviszád, Gavre Polzovicsa u. 9. 4713

KIADÓ szeptember 1-re 3 szoba és mellékhelyiségekkel álló modern lakás néhány pernyire a fürdői villamos megállótól. A házban csak egy lakás van. Érdeklődni: Usztávcszka u. 4. 1/6. Noviszád. 4687

KÉT SZOBÁS, lakható előszoba, fürdőszobás lakás, összes mellékhelyiségekkel, csöndes házban kiadó. Megtekinthető d. u. 2—4 óra között. Noviszád, Vojvoda Knicsanina u. 26. 4763

2 SZOBA, előszoba, konyha, kamra, padlás és pince, továbbá 1 szoba konyha és kamra, azonnal kiadó. Cim: Semozka hirdetőben. 4755

UJ UTCÁBAN üzlethelyiség más elfoglaltság miatt azonnal kiadó, Noviszád, Szlovácska-utca folytatása. 4748

FORGALMAS helyen jól bevezetett fűszerüzlet kocsmával és trafikkal, engedéllyel együtt kiadó. Cim a kiadóban. 4758

MAGANYOS HÁZ: 4 szoba, előszoba, konyha, fürdőszoba, éleškamra kiadó. Noviszád, Nemacszka 38. 4766

MAGANYOS házban, különbejáratu butorozott szoba kiadó. Cim: Noviszád, Aleksza Santicsa 47. 4782

UDVARI 2 szoba, konyha, spetz, vízvezetékkel szeptember 15-re kiadó. Noviszád, Zselezniczka 40. 4784

KERESLET

FIATAL HÖLGY, diák vagy diáklány teljes ellátással (kitűnő kosztál és fürdőszobával) otthon található a belvárosban. Cimeket: »Othton« jellegre a kiadóba kérek. 4504

SZABÓTANONCNAK fiut jóhából felvesz Deutsch Jenő, Laze Telecska 19, Noviszád. 4567

KERESEK megvételre jó állapotban lévő 4—5 tonnás teherautót. Nagymélykúti, kereskedő, Bácszka Topola. 4676

PAPLANOS SEGÉDET vagy nőt azonnali belépésre felvesz Bulyovcsics Béláné paplankészítő, Noviszád, Luja Bartua u. 53. 4720

MEGVÉTELRE KERESEK, 1 tesztagasztógépet 2 küblivel, egy morzsadarálót, egy osztógépet luxussütőmenyhez Monasevics, Noviszád, Pasiceva 9. 4729

KÉT FIATAL molnár-segédet azonnalra felvesz »Unio« malom, Temerlin. 4739

ENGEL-KONVIKTUS

PETROVGRAD
EDUARD HERRIOT-UTCA 18. SZ.

A 37. év óta fennálló intézet az 1940/41. tanévre felvessz gimnáziumi, polgári iskolai és kereskedelmi akadémiái tanulókat, valamint a petrovgrádi kereskedelmi és iparkamara által létesített kereskedelmi akadémiái és technikai középiskolai növendékeket. Ez utóbbi iskolának malom-, gépész-, elektrotechnikai- és építész osztálya van. Felvilágosítással szolgál és prospektust kívánatra készséggel küld az

IGAZGATÓSÁG

Aranyat legmagasabb áron vesz, karikagyűrűt gyári áron ad
BLARA ékszerész, SZUBOTICA, Pasiceva ul.

Egy tehen

4.000 dinar évi jövedelmet biztosít Önnek, ha a tejet „Westfalia” szeparátorral lefölözi és a lefölözött tejet sertések takarmányozására fordítja. — 50 liter óránkénti teljesítményű „Westfalia” tejfölöző gép ára 980.- dinár. Használati utasítással is szolgál

SZELES SÁNDOR

tejjgazdasági gépek és cikkek lerakata
Szombor, Laze Kostića 2

Főmolnárt

keres nagyobb felsőbácskai malom mielőbbi belépésre. Csakis elsőrendű szakemberek, akiknek a kereskedelmi malmászatban megfelelő tapasztalatuk van, küldjék ajánlataikat »D. D.« jellegére e lap kiadóhivatalába.

SIRKÖVET

műkőből, márványból és gránitból izléses kivitelben és a legolcsóbban készítenek

Gőz — Oláh

Noviszád, Dudarszka u. 44

DESANKA KRÉM

Szeplők, pattanások eltüntetésére: csak Popović-féle Deszanka krém

(Kérjen ingyen mintát.)

JUGOFLORA A. D. BEOGRAD
Cetinjska ul. 26.

„GOLGOTA”

TEMETKEZÉSI VÁLLALAT

Olcsón és figyelmesen szolgálunk. Adott alkalommal készjük meggyőzően

LENKEY IMRE és FIA

Noviszád, Uspenzska u. 12
Telefon 26-90

KÉRJE UJ ÁRJEGYZÉKÜNKET!

Sternceki

CELJE 65.

A LEGNAGYOBB KERESKEDELMI HÁZ JUGOSZLÁVIÁBAN

JOBB NÉMET család a központban diákokat vagy diákleányt teljes ellátásra elvállal, Szubotica, Bogovicseva u. 38. sz. 806

MODERN kombinált ruhaszekrényt díófa színben megvételre keresek. Címeket a kiadóba kérek. 4699

KÖZÉPISKOLÁT végzett lány, három nyelvismerettel szeptember 1-re negyedik elemista lány mellé felvétetik, délutánra. Cím a kiadóhivatalban. 4721

HALMOSÉKNÁL, Noviszád, Luja Bartua 16, a tanévre 1—2 rendes fiú gondos felügyelet mellett teljes ellátásra felvétetik. 4723

ELSŐRENDŰ fehérnemű varrónó, himzónó és tanuló lány keresetik. Cím a kiadóban. 4717

BENZINMOTORT keresek megvételre, 100 vagy több lóerőset, négy vagy több hengereszt. Cím: Tatay István, Tittel. 4725

KONFEKCIÓS munkában jártas, ügyes varrónót keresek. Cím: Schmolka hirdetőben. 4753

MEGBIZHATÓ, egészséges bejárónót keresek, lehetőleg egész napra. Noviszád, Kralja Petra II. 36. 4752

ALLVÁNYOKAT fiók nélkül és egy pultot keresek megvételre. Címeket a kiadóba kérek. 4756

BÁNATI PATIKA keres azonnali vagy szeptemberi belépésre Magistrárt. Ajánlatokat: »Diploma« jellegével a kiadóhivatal továbbít. 4771

CSERÉPKÁLYHÁS segédet azonnal felvessz Ágoston József, Novi Knezevac. 4772

80 LŐERŐS Stock motort megvételre keresek. Ajánlatok pontos leírással Kókay Elek, Bácska Topola címre küldendők. 4764

CIPÉSZ-SEGÉDET fiatalat, aki a jobb munkákban jártas és egy inast fizetés-sel felvessz Metzger Mátyás, cipész, Noviszád, Kralja Petra II. ul. 56. 4785

FIAT **AUTO UNION**
DKW WANDERER
AUDI-HORCH
PIRELLI-AUTOGUMI
AUTÓ ALKATRÉSZEK ÉS FELSZERELÉSEK
AUGUST KUTALEK-NOVŠAD
KRALJA PETRA II. 64-65. TELEFON 26-06
WARTA ACCUMULÁTOR WÁLVOJIN AUTÓ-OLAJ
ALANČIČKI POKY DOKTOR UJ ES HASZNÁLT AUTÓKBAN

FIATAL kisegítő lányt felvessz Kraus órás, Noviszád, Pasiceva 32. 4791

TANULÓLÁNYT felvessz »Foto Iván«, Noviszád, Kralja Petra II. 24. 4783

MALOMSZERELÉSBEN jártas asztalos és lakatos segéd felvétetik. Ugyanott Wertheim-kassza megvételre keresetik. Schäffer malom, Noviszád, Rumenacski put 121. 4799

ÜGYES vendéglőst elszámolásra keresek, cím a kiadóban. 4791

ELCSERÉLNEM, megegyezés szerint 3+1 lámpás »Telefunken« rádiómat egy használt biciklivel. Cím: Szikcsák, Noviszád, Vilsonov Trg 2. 4788

KOCSIS felvétetik, ki földmunkálathoz is ért. Érdeklődni a Villanytelep portásánál.

KÜLÖNFÉLE

VÁLLALOM új malmok szerelését, régi malmok újjászerezését a leggazdagosabb kiőrlés szerint, készítek mindenféle új malomgépeket is. Fodor Lajos, Sztáribecsej. 1638

MA MÉG VAN ALKALOM arra, hogy bárki mérlegképes könyvelővé képeztesse ki magát, (később már kétséges). Tanulni szándékozók írjanak prospektusát: Borbély Lajos professzionista könyvelési szakértőnek, Noviszád, Postafiók 75. Lakás: Kralja Petra II. u. 160. d.

SULYOK fest, tisztít. Száraz és vegyi tisztítás. Bőrretikülők, bőrkabátok, bőrbutorok festése minden színben. Olcsó árak. Noviszád, Postanszka 14. 7045

Jégszekrényt

bármilyen használatra jótállással készít Ujvári Ferenc, Temerin. Figyeljen e címre. Árjegyzéket ingyen küld. 2097

KERTÉSZ vállal gyümölcsfák és rózsák szemezését. 90%-os garancia. Parkok, gyümölcsösök rendben tartását. Bácsis, Noviszád, Dubrovacski put 5, házmester. 4599

PAPI HÁZBAN, közvetlenül a tenger partján, papok, esetleg világi urak is, kaphatnak lakást napi 10 dinárért személyenként. Magyarul is beszélünk. Középen olcsó és jó vendéglők. Cím a kiadóhivatalban. 4698

LEÁNYOKAT Szubotican német tanárnő családi otthonába elfogad tanulmányi felügyelet németnyelv tanítás. Ellátás természetben is fizethető. Ágoston, I. Szkadarszka ul. 6. 808

LEINER RÁDIÓKLINIKA
Végez: Villanszerelést, motorjavítást és tekercselést
Uj címe: Kralja Petra II. u. 69, Noviszád

DR. FILIPON CRÉM a legjobb és legelterjedtebb nappali krém. Kicsi 14 din. nagy 20 din. éjjeli 15 din. Apoteka Kuchler, Vrsac. 2474

FOKOZHATÓ

Tanító: Milyen szófajta lehet fokozni?

Móriczka: A mellékeveket.

Tanító: Helyes. Mondj egy mellékevevet.

Móriczka: Kislány.

Tanító: Az nem melléknév, számár, hiszen azt nem lehet fokozni.

Móriczka: Hogyne lehetne, Csecsemő, gyerek, kislány, bakfis, menyasszony, asszony, anya, anyós, nagynya stb.

Zsák
ponyvva, zsinag
legolcsóbban
AVRAM SCHIFF
zsák- és ponyvaköloszönőnél
Afrik, lószőr és lótakarók gyári lerakata
Hevederek, tömlők stb
NOVISAD TELEFON 24-03
Kralja Petra II. 22.
Kérjen árajánlatot!

Reggeli Ujsag
Üredništvo i administracija
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Noviszád, Kr. Petra II. (Futocki put) 50
Telefon: 21-37, éjjel 20-58
Felelős kiadó: **Andrzej Dező**
A kiadóhivatal vezetője: **Elizabet Ferenc**
Pretpiata — Előfizetés:
Egy hóra 28.— dinár
(kihordó útján 30 din.)
Három hóra 80.— dinár
(kihordó útján 86 din.)
Félévre 160.— dinár
(kihordó útján 172 din.)
Izraeli svakodnevno - Megjelenik naponta
Post.čekovni račun — Postacsekkiszámla
Beograd, 59.754. Zagreb, 46.692

Szánkóút

Irtá: Móra Ferenc

— Tekintetős ur, möhetünk, — kocog be a hályogos szemű tanyaablakon a kocsis s egy miatyánknyi idő mulva már benne ülök a kis parasztszánkóban. Csak éppen hogy belegyűröm még a lelke legfőlső fiókjába ezt a tanyai délestet: a nádas házat, e régi kalendáriumi fametszetet; a havas udvart a Bundással, meg a Bogárral; a kis szobát a buboskemencével, amely nekem mindig a nagyamákat juttatja eszembe kedves, tartós, szelid melegével; a szerencsen-Máriát a falon és az ösztövércicát a padkán, ahogy hunyorgó pillái mögül asszonyszemmel nézi és finom kis orrával kelletlenül szimatolja a városi szagu urakat; a rubintszínű bort a vastag poharakban; a nagy sétálóju schwarzwaldi órát a kanapé fölött, ahogy szőrösöge nyeli az időt — s a lovacska már vigan poroszkál a düllőt bepilléztet pocsolyáin.

— Megállj! — szól utánunk a gazda és odacsuszkál a ködben a kocsihoz. Gyanakszik, hogy élhetetlen ember vagyok én, csendes, gyámoltalan öreg gyerek, azért maga csavar bele a lábzsákba, beletemet a bundába és a zsebembe csempészvén egy marék rövidszivart, fölhatalmazza a lovacskát a megindulásra.

A rövid szivar, igen hát az jó, mert anélkül nagyon hosszú volna az élet, de mi az ördögnek a bunda, meg a lábzsák? Másfélóra utra, olvadásos nap estelén, mikor langyos déli szél fekete párdüfoltokat pettyezett már a buzamezők havába. Mindegy no. Ha már benne vagyunk, mégis nagy ur vagyok én most, — mondom magamban. Filozopter-korom jut eszembe, az akkori téli vasárnap-esték, mikor gyöngytyukucci odumban a petróleumlámpán kellett melengtetnem az összegéberedett kezemet, hogy irni tudjak szívem forróságáról a kis szőke lánynak. S lám, most itt ülök egy igazi bundában, mint egy igazi ur s alázatos szelidséggel érzem, hogy mégis csak szép az élet. A bor teszi, vagy a bunda? — kérdelem magamtól, lehunyt szemmel szédelegvén az álom és öntudat határmegyéjén. Azt hiszem, inkább a bunda. A bor, a kedves rubintszínű bor is megtette a magát, áldom érte: elfelejtette velem egy délutánra a napok keresztjére szegzett nyomorult voltomat. De a nagy varázsló mégis csak a bunda, amely nem tudom, hány állat melegével veszi körül minden porcikámat és elhítheti velem, hogy én most nem én vagyok, hanem egy muszka herceg és nem 1924-et irnak, hanem 1824-et. Már az arcom is egészen belesüppedt, csak a szemöldökömre tudnak rászállani az éjszakában libegő dérnibécskék, — és mentül lejjebb kushadok az ülésben, lelkem annál fenhéjzőbban emeli fel a fejét. Gögös és brutális vagyok, mint egy valóságos Vasziljevics Iván és biztatom az insik-et ott a bakon, hogy sebesebben gyerünk, mert már szeretném hallani a korbácsok csattogását szüz leányok fehér vállán. Szamárság, — rezzenek fel, — hiszen ez irodalom, ez Puskin, ör-

dög vigye a könyveket, utálat, hogy még a pusztai éjszakába is beletolakszanak. De azért ahogy a bakterház mellett elsiklik a szán, félrebillenő fejjel arra gondolok, hogy abban a kaukázusi hercegnő lakik, most ott vár a jegényék alatt és ajkával olvasztja föl a jeget a malachit-padon, amelyiken az ölembe fogom ültetni és akkor addig sirunk egymás vállán, a kaukázusi hercegnő, meg én, mig mind a ketten meghalunk és...

— Tekintetes ur, van-e nála valami lüvő szerszám?

A kocsis kérdezi ezt és ijedten vágom föl a fejem a bundából. Állunk a pusztá közepén, tüsszög a lovacska és furcsa árnyékok imbolyognak a havon.

— Van — mondom haragosan és nyerseségetől megriad a kocsis és trappol már megint a lovacska.

Azt hiszem pedig, én most nem is haragszom, csak félek. Miért kérdezte a kocsis, hogy van-e nálam revolver? Megkérdezem tőle? Nem, az nem jó lesz, mert akkor kikottyantom, hogy a bicskám is kint felejtettem a tanyán és olyan védetlen vagyok mint a bárány.

Pedig csakugyan sivatag vidéken járunk. Ahogy v'hog a szél, porka havakat vágván az arcomba, mint betyárkodó inasgverek! Rózsa Sándorék leike kacarász benne, tán valamelyik ösömé is köztük? Összebb húzom magamon a bundát, de már nem melegit. A szél mindenütt befurakszik rajta. Haramiák módjára rázzák fekete

karjaikat az akácok. Valahol riadt paripa horkol, lovacskánk hegyezi a fülét. Furcsán zörgő nádas mellett futunk, a kocsis megcsipi az ostorvéggel a lovacska hasát, — miért sietteti, istenem? Vonyitást hallok messziről, de közelről érzem valaminek a lihegő futását. Ha meg mernék fordulni, megláthatnám, mi az. Farkasfalka? Robinsont látom az öreg Vasárnap Könyvtárban, ahogy kapaszkodik a fára a bestiák elől. Félcipőben vagyok, tudnék benne mászni, — ej, de ez az átkozott lábzsák, meg ez a bunda! A hold véres ostyája felbukik az ég alján, kicsike, betöredezett szélű és úgy libeg, mintha a Gulliver brobdignakbéli óriásai fujnák rá a szél.

Megborzongva ágaskodom fel és előrehajolva belenézek a kocsis arcába. Olyan, mintha eltorzult volna a rémületből.

— Látja? — mutatok rá a holdra.

— Látom — mondja ásitva. — A körtöltés lámpája.

Ugy. Hát akkor itthon vagyunk. Megnyugodva igazgatom el magamon a bundát — milyen könnyű ve'e banni! — előkaparászok két szivart, rágyújtunk és mosolyogva kérdezem:

— Igaz ni, hát mit akart odakint a lüvőszerszám?

— Hát a Setét Veronék tanyáia mellett gyöttünk el. Gondoltam, jó lenne egyet durrantani, hogy önné Veront az avas. Biztosan bombának hitte volna.

VIOLA

Irtá: CSURKA PÉTER

Viola szép volt és huszonöt éves, de koránkorán felborzolta leánylélke bársonyát a csalódás.

Szívében sajtó melankóliával ült a kastély parkjában. Az esti nap tündéri fényvel borította el az arcát és a felhőket a nyírfá aranyos leveleit s a szellő olyan szeliden susogott, a szomorufűz zöldje olyan sötét volt és a korai hold sarlója olyan halovány volt még az égen, mint szívében a visszafájó emlékek, melyeken borongott.

Hiába kívánta, mégse lett az övé — szépség és szerelem a földön.

Majd azon gondolkodott, hogy a tegnapi délutáni kerti mulatságon, melyet a szomszéd kastélyban tartottak, melyre összesereglett a környék urinépe, vajjon melyik férfi érdekelné őt a legjobban? Az öszülő diplomata, vagy az a merkantil angol, aki járja az országot, állítólag üzleti lehetőséget keres de azt beszélik, hogy magyar lányt akar feleségül venni? Melyik fiatal a sok közül? Van-e különbség a férfiak között? Volt-e vajon árnyalati különbség is a nadrágjuk szabásában, arcuk kifejezésében, a kiejtésükben, széptevésükben, vagy a cilinderük csillogásában? Vajjon a fiatal doktor — társadalmi rangjára nézve a legkevésbé a tegnapi társaságban — nem volt-e olyan öntudatos,

ügyes, sugárzó, csinos és izmos, mint akármelyik vérbeli arisztokrata?

Megállapította, hogy minden ember felvergődik külsőben és modorban narra a színvonalra, amely színvonalon az az uri társaság áll, mely őt körébe fogadja.

De egyik sem kellene neki a tegnapiak közül. Nem, senki, soha. Csak a virágok, a susogó este, a magány és egy régi emlék mely megtelíti lelkét édes-bus szomorúsággal.

Kéz érintette vállon. Édesanyja állt mellette. Törékeny, fehérhajú jószág, finom tejszínű porcellán. Mosolygott. Mosolyogva ejtette ki ezt a két szót:

— Itt volt...
— Kicsoda? — rebbent fel sejtelenesen Viola.

— János.
Viola felugrott.
— János?... Mit kerestett itt?...
— Tégedet akart látni.

Violának letört a feje. Szája remegett. Hosszu csend ékelődött köztük.

— Délelőtt volt itt. Még te aludtál... Ma este visszajön...
— Nem akarok vele találkozni...
Kilovagolok...

Sarkonfordult és felsietett a kastélyba. Negyedóra mulva frissen, tüdén szaladt le a lépcsőn lovagló ruhában és az anyja felé tartott, aki

még mindig ott állt a rózsák között. A halmok körvonalai, a messzi jegenyesor már kezdett elveszni a szürkületben.

— Bocsáss meg, anyám.
Megcsókolta anyja kezét, azután elsihetett az allén.

★

A lombok már hosszú árnyékokot vetettek. A holdvilág előtötte a földet, a messzi távot és ezüstre festette a kastély repkényes ablakait. A kastély balszárnyán fekvő magas tornácra szemben ültek egymással. Viola beszélt.

— Nem akartam találkozni magával, János. Miért? Minek? Ködnélküliek, tiszták a nappalaim, fehérek, vágy nélküliek az éjszakáim és az ébredéseim. Kisimult minden az életemben amit maga akarva vagy akaratlanul összegyűrt. Élek és örülök az életnek és nincsen semmi követeléseim tőle...

Beszélt s közben figyelte a férfit, akit három éve nem látott, akinek a szeméből most titkos szenvedélyek tüzeltek feléje s minden szavára fájdalmasan megrándult az arca. Iszonyu bánat, fájdalom vont a körül egész lényét Jánosnak, ennek az életvidám fiatal férfinak. Violának jól esett most így látni őt. Örült az elesettségének, letörtségének, alkatalanságának. Nem kérdezte az okát, de érezte, hogy Lüzaline körül van baj az ideszakadt francia grófnő körül, aki János előtt legalább három férfit pusztított már el. Lüzaline démon volt, vampir, akinek a nyakára egyszer ráfonta hattyufehér karjait az a férfi nem menekülhetett többé. Így János se. Pedig János követte Violának a tisztá, könnyes nézése. János tudta ezt, érezte és még sem tudott szabadulni...

— És most itt van. Meg lehetne neki bocsájtani?

Nem.
A férfi felállt, kezét nyújtotta s mikor kezét csókolt, egy könnycsepp esett le Viola finom kezefejére...

★

Mikor a hálósobájába visszatért, az ablak elé állt s a muszlinfüggöny egy nyílásán — a függönyök szorosan össze voltak vonva hogy valaki be ne lásson, — elnézte, mint csuszik le a hold a park fái mögött. S a rózsaszín főkötőben, bánatos kerek arcával, könnyes szemével Jánosra gondolt, aki olyan elesett, elhanyagolt volt s azon töprengött, mint segíthetne rajta?

Kinyitotta az ablakot óvatosan. Arra csapta a szél az autó zugását, az utfordulónál egy pillanatra ráestek az autó reflektor-szeméi a kastélyra, az ablakra, melyen Viola mélyen kihajolt. Mintha János nagy égő, kérlelő szeméi lettek volna... És már tudta, hogy reggel, vagy még az éjjel irni fog neki...

MI TETSZIK?

I. Barátnő: Tetszik a ruhám neked?

II. Barátnő: Nagyon tetszik.

I. Barátnő. Mégis, mi tetszik rajta legjobban?

II. Barátnő: Hogy így tíz évvel öregebbnek nézel ki.

★

VIGYÁZZON!

Nagysága Julcsa, ma este előkelő vendégeim lesznek. Aztán ügyes legyen és vigyázzon.

Julcsa: igenis, nagysága, vigyázzni fogok főleg az ezüst evőeszközökre.

„Buza, buza, de szép sárga buza!...“

Aratásideji emlékezés a 7000 év előtti hatalmas szumír testvérnépre

A mezopotámiai ásatások megdöbbentő eredményei — Külföldi tudósok bizonyították be a szumírok turániságát — Hol volt az egyiptomi, görög stb. műveltség bölcsője?

(Második közlemény)

A párizsi akadémia Fresnel, Thomas építész és Oppertet küldte el a mezopotámiai ásatások folytatására.

De igazán értékes eredményt csak Rawlinson ezredes ért el, akit az angol kormány bizott meg az ásatások vezetésével. Rawlinson óriási felkészültséggel és nem kevesebb lelkesedéssel lát munkájához. És ime, az ő vezetése mellett csakhamar felszínre kerül Nabukadnezár egykori palotája pompás függőkertjeivel együtt.

Ott pedig megtalálják a híres feliratot, amely arról tanuskodik, hogy e nagy királynak a felesége »szittyá« volt és hogy e csodás pompájú függőkerteket a király neje számára építtette, hogy elhagyott hazájának hegyeit kárpótolja velük!

Utána Loftusz találta meg Warát, a »halottak városát.« Anyi halottat, mint itt, sehohsem találni a földkerekségen: hiszen 2500 éven keresztül temetkeztek ide a környék őslakói!

1842-ben Mohl Francia Gyula német tudós, akit a francia kormány nevezett ki oda konzulnak, a Khorszábad nevű romhalmazt kutatta át és pedig nagyszerű eredményekkel megtalálta a Szárgon király egykori palotáját alabástrom dombröveléssel kirakva és padlóján ékfeliratokkal. Körülötte pedig előhozta a romok alól Ninive városát.

Mindeme ásatások folyamán az ezeket vezető tudósok valamennyien meglepődve vették észre, hogy a felső asszír rétegek alatt egy egészen más, még régibb és pedig Krisztus előtt 5000 évi műveltség maradványai találhatók: egy olyan népé, amelyről a tudományunk addig sejtelt sem volt!

Míg végre 1872-ben Grotefend Frigyes György göttingai tanárnak sikerült e nagy rejtélyt is megfejtenie. Ugyanis ő észrevette, hogy egy felirat Persepolisban, habár egyfajta betűkkel van megszerkesztve, mégis három különböző nyelven szól: az első perzsa, a második ugyanezen szövegnek új susai nyelvre való fordítása, a harmadik pedig ismét eme szövegnek egy eddig teljesen ismeretlen nyelvre való fordítása!

A fentemlített Rawlinson ezredes teljesen függetlenül Grotefendétől, Behisztánban fejtett meg hasonló többnyelvű feliratokat.

Es ami a legérdekesebb: Botta és Layard tudósok Ninivében ugyanama nyelvre ismernek az általuk felfedezett írástéglákon, mely a persepolisi és behisztáni feliratokon a harmadik helyet foglalja el!

Es mind e tudósok ekkor egyhangulag megállapítják, hogy most egy az egyiptomtól és asszirtól tökéletesen különböző nyelvet fedeztek fel és ez: a szumír!

KIK VOLTAK A SZUMIROK?

A fentemlített óriási anyagot nemsokára a tudósok egész serege vette alapos tanulmányozás alá.

Es az évekig tartó aprólékos, lelkiismeretes munka után Rawlinson angol tudóssal élükön az egész világ legnagyobb meglepetésére megállapították, hogy

a szumír nyelv a turáni nyelvcsaládhoz tartozik!

Rawlinson 1849-ben a »Memoir on the Babylonian and Assyrian inscriptions« c. hatalmas munkájában tesz hitelt a szumír nyelv turánisága mellett!

Jules Oppert tudós szintén uraltájának bizonyítja a szumír nyelvet, s egyben azt is kimutatja, hogy e nyelv rokona annak a szittyá nyelvnek is, amelynek több szavát az ókori görög történetírók feljegyezték.

A francia Sayce »On an Accadian Seal« c. munkájában és később a »Lettres assyriologiques« c. művében szintén megerősíti Oppert megállapításait. Ez a francia tudós mutatta ki legelőször, hogy

Asszír és Babilónia összes városnevei is turáni eredetűek!

A szumír nyelv turániságának lelkes hirdetői lettek még Amiand, Lehmann Károly és Jehnsen is.

Legmélyrehatóbb e téren a francia Lenormant »La langue primitive de la Chaldee« c. korszakalkotó műve.

Ebben világosan kimutatja, hogy habár az eredeti szumír nyelv már olyan régen holt nyelv, hogy csak Krisztus előtt 4000-ben már csak az asszír papság beszélte, mint egyházi nyelvet (ahogy ma a katolikus papság használja a holt latin nyelvet), mégis a ma létező nyelvek közt éppen a magyarhoz áll legközelebb! És hogy ez a rokonság olyan nagyfokú, hogy szerinte csakis az foglalkozhatik érdemlegesen a szumír kérdéssel, aki először megtanul magyarul!

Mind e külföldi: német, angol, francia tudósok megállapításai a szumír nyelvet illetőleg így foglalhatók össze:

A szumír nyelvtan feltűnően hasonlít a magyar-

BODROGHY SZABOLCS

hoz. Sok szava is hasonló, sőt sok szava teljesen megegyezik a magyaréval. Éppugy vannak rövid és hosszú magánhangzói is, mint a magyarnak. A főneveket, melléneveket, igét jórészt hasonlóan képezik, mint a magyar. A szavakhoz ragokat akasztanak. Nemek nincsenek. A birtokos eset ragtalan, mint a magyarban: mint pl. az apa kése. Sőt még az igevégződések is feltűnő hasonlóságot mutatnak!

Természetesen a magyar tudósoknak is egész sora foglalkozott és foglalkozik ma is ez igen fontos kérdéssel.

Igy a néves Giesswein Sándor dr. »Mizraim és Asszur« c. kitérő munkája szintén kimutatja a szumír és magyar rokonságot. Ugyan ilyen értelemben nyilatkozik Nagy Géza is az »Ethnographia«-ban.

Mahler Ede »Babylonia és Assyria« c. munkájában tudásának óriási tárházával összegezi a szumír emlékek felkutatásának eddigi meglepő eredményeit.

Torma Zsófia 1894-ben »Ethnographische Analogien, ein Beitrag zur Gestaltungs und Entwicklungsgeschichte der Religionen« c. németnyelvű, fölötté érdekes művében az Erdélyben folytatott régészeti kutatásait hasonlítja össze az ősbabiloni emlékekkel és így bizonyítja be azoknak rokonságát, illetőleg közös eredetét.

Somogyi Ede »Szumírok és magyarok« c. alatt 1903-ban megjelent munkája szintén a szumírok magyar rokonságát fejtegeti, sőt elég bő szumír szótárt is mellékel bizonyítékainak megvilágítására.

1905-ben Kimmach Ödön is kiadott egy magyar—szumír szótárt. Ebből csak egypár a magyarhoz hasonló vagy teljesen azonos szumír szót idézünk mutatól:

- anya = anna, lyuk = li,
- atya = adda, magasztos = magh,
- ág = aga, néni = ni,
- balta = bal, szab = szab,
- burok = bur, szár = szár,
- erős = rus, szem = szum,
- ének = en, szerü = seru,
- fény = pir, szikár = sziga,
- gamó = gam, szur = szur,
- garád = gar, szines = szi,
- haladni = hal, sziv = si,
- határ = har, tarol = tar,
- hus = ghus, teli = tila,
- kapu = ka, tenger = dingir,
- keble = kablu, tömérdek = dimir,
- könyv = kin, ugar = agar,
- kör = gur, ur = ur,
- lélek = lili, zug = zug.

Amint látjuk, éppen a legfontosabb szavak közösek a magyaréval!

(Jövő vasárnap folytatom)

Az arany középut

Ugy látszik, ez a bizonyos arany-középut kozmetikai szempontból is igen-igen keskeny, azért járnak rajta olyan nagyon kevesen. Pedig ebben a vonatkozásban is végtelen fontos lenne a betartása, ha egyáltalában számít nekünk, hogy a józóság, a szoliditás, de mégis csinoság és ápoltság benyomását keltsük, mert akár az egyik, akár a másik oldalra tér le egy asszony erről a közép-utról, óriási hibát követ el. Ha a nemtörődömség oldalát választja, ha azt mondja, nem fontos a külső, hiszen ugyse lehet rajta változtatni, vagy nem éri meg a fáradságot, időt és esetleg pénzt, hogy változtatni próbáljunk rajta — akkor rövid időn belül lompos, elhanyagolt lesz zsíros, lógó hajjal, talán csunya, fekete m'esszerekkel, esetleg idő előtt jelentkező mély ráncokkal, amely hibák előbb-utóbb hasonló lelki-lomposágot elkeseredettséget vonnak maguk után s ezek az asszonyok akkor jönnek rá, mikor rendesen későn van, hogy mégis fontos, hogy mégis kellett volna, érdemes lett volna magukkal törődni. Néha családi tragédiák, teljes lelki összeomlások figyelmeztetnek erre!

A másik ut az ellenkező végletben ugyan, de szintén nagyon helytelen s ha azon járunk, könyve kiteszük magukat annak, hogy egy tulcicomozott, izléstelen figura lesz belőlünk.

Próbáljuk megkeresni az arany középutat s igyekezzünk azon járni! Hígyjék el asszonytársaim, ez nem olyan nehéz még akkor sem, ha alaptermészetünk, hajlamunk az egyik, vagy másik véglet felé vinnének is! Hiszen azért vagyunk öntudatos, a józan ész szerint gondolkodni tudó emberek, hogy követni is tudjuk a logika, a jó izlés szavát, ami akkor is elősegít bennünket, — jelen esetben jó külső megjelenésünket, — ha lustaságunk, vagy barátónk rábeszélése, esetleg a divat szeszélye egészen mást diktál!

Mert igenis érdeke, sőt egyenesen kötelessége minden nőnek, hogy a lehetőség szerint csinos legyen, ápolja magát, igyekezzen szépséghibáit korrigálni, hogy megnyerő, szimpatikus legyen az egész lénye, ennek az érdekében talán egy kis áldozatot is kell hozni: reggelente 10 perccel előbb felkelni tornászni, hetenként 1 órát szakítani fodrászra, kozmetikára... de a többit: a vérvörös körmököt, a naponta bemázolt haját, hajszálvékony szemöldököt hagyjuk a félvilágnak, a színezőszereknek, akiknek a kenyérkeresetükhöz tartozni a feltűnőség épügy, mint a magyar polgári nőhöz az, hogy jó háziasszony s emellett megnyerő külseje, izléses nő legyen!

Jókai Erzsébet

RENDŐRI ELJÁRÁS

— Tegnap láttam egy templomban, amint a menyasszonyt éppen egy rendőr vezette ki az oltártól.

— Borzasztó! Hát miért?

— Mi az hogy miért? Mert megesküdött vele.

HASZON

Mi a véleményed a lóversenyről, lehet ott nyerni? Van egy barátom, aki két éve lóversenyez, s most van egy hatemeletes háza.

— Ne beszélj!

— Igen. Igaz, hogy nemrég még öt darab hatemeletes háza volt...

Drámák a törvény előtt

A feleséggyilkos sofőr

Elnök (az előtte álló vádlotthoz): Megértette a vádat? Szándékos emberölés...

Vádlott (szurós tekintetű, beesett arcú férfi): Tagadom, nagyságos elnök ur, nem akartam megölni a feleségemet. Szerettem és...

Elnök (közbevág): Erről majd beszélünk még, most egyelőre azt mondja el, hogyan történt a halálosvégű autózás.

Vádlott: A gazdám elutazott két napra, én arra gondoltam, hogy ezalatt kiviszem beteg feleségemet a budai hegyekre, rokonokhoz.

Elnök: Erre gondolt? A gazdája autóján? Arra nem gondolt, hogy ez egyenlő a lopással?

Vádlott: Nem gondoltam, kérem, mert máskor is megtörtént, hogy a kocsi használtam, a gazdám engedélyével.

Elnök (erélyesen): Már ez valótlan! A gazdája határozottan vallotta, hogy sohasem adott engedélyt a kocsi használatára. Maga főbenjáró bűnnel vádolva áll a bíróság előtt, hogyan higgyünk a szavainak, amikor már a jelentéktelenebb részleteknél igyekszik megteveszteni a bíróságot? Szálljon magába és úgy valljon! A tagadással csak önmagának árt. Folytassa!

Vádlott: Előtte való este mondtam a feleségemnek, hogy a főnököm elutazott és hogy kikocsikáztatom a vise-grádi erdőbe, ahol egy unokaöcsém vadőr. A feleségem nagyon megörült a kirándulásnak...

Elnök (kopog): Ez sem igaz! A felesége nem akart kirándulni. Maga egész este kapacitálta, amíg végre ráállt. A felesége félt magától.

Vádlott: Mért félt volna? Mindig jó ura voltam, sose bántottam.

Elnök: Majd lesznek itt tanúk, akik az ellenkezőjét fogják bizonyítani, de egyelőre menjünk tovább.

Vádlott: Ötven kilométeres sebességgel vezettem a kocsi, igazán nem lehet mondani, hogy könnyelműsködtem volna. Ital sem volt bennem, mert az egész uton csak egyszer álltunk meg, akkor is szódavizet ittam.

Elnök: Magát biztoskezü sofőrnek mondják, hogy történhetett mégis, hogy kocsija nekiment egy fának?

Vádlott: Bogár repült a szemembe. Olyan éles fájdalmat éreztem, hogy akaratlanul mind a két kezemmel a szememhez kaptam. Abban a pillanatban félrebillent a kormány, a kocsi nekicsapódott egy fának, felborult és maga alá temette a feleségemet.

Elnök: Miért csak a feleségét? Maga is ott ült közvetlen közelében.

Vádlott: Engem a lendület kivágott a kocsiból, nagy ivben az országútra estem, ahol alaposan összezúztam magamat, de a kocsi nem nyomhatott agyon.

Elnök: Ugy? Nem gondolja, hogy ugyanez az erő azt a szegény asszonyt is kilődította volna az uttészre?

Vádlott (sunnyin): Nem tudom kérem, de úgy történt, ahogy elmondtam.

Elnök: Várjon csak, majd lesz itt valaki, aki másként mondja el a tényállást és...

Vádlott: Nem lehet, nagyságos uram, senki sem járt a közelben.

Elnök: Elhiszem, ez a tanu mégis sokkal hívebben fogja lefesteni a karambol, mint maga, aki ott volt. (Az altszűzhez.) Jöjjön Kádár János csendőrmester!...

Tanu (katonásan megáll a bíróság előtt).

Elnök: A maga járőre talált rá a felborult autóra és a szerencsétlenül járt utasokra?! Az iratokból látom, hogy ott a helyszínen kihallgatta a sofőrt és kihallgatás után — őrizetbe vette. Erre bizonyosan nyomós oka volt.

Tanu: Parancsára, nagyságos uram, az adott esetben az volt a kötelességem. Mint motorizált közlekedési járóőr, mi ki vagyunk képezve autóra, motorbiciklire, kerékpárra és így a jelen esetben egy-kettőre megláttam, hogy ez a karambol valahogy nem úgy történhetett, ahogy az életben maradt sofőr előadta. Az első gyanus az volt, hogy a sofőr ötvenes sebességet mondott, az épségben maradt sebességmérő pedig százkilométeres tempót mutatott.

Vádlott: Amikor a szememhez kaptam, ijedtemben ráléphettem a gázpedálra is.

Elnök: Maga most ne szóljon bele a tanu szavaiba, majd adok alkalmat a magyarázkodásra. (A csendőrhöz.) Folytassa!

Tanu: Maga az a körülmény nem lett volna túlfontos, mert a póruljárt sofőrök mindig letagadják a száguldozást, de meg tényleg megtörténhetett, hogy az utolsó pillanatban erősebb gázt adott. De volt ott egyéb! A kocsi fekvéséből, a fa állásából és az összeütközés erejéből a társammal arra a következtetésre jutottunk, hogy a vizsgálható erő csak az asszonyt vághatta volna ki az országútra, mert a kormányrud annyira hátra volt görbülve,

hogy valószínűleg az üléshez nyomta volna a kocsi vezetőjét — ha ez a helyén lett volna.

Elnök: Maguk hol találták a vádlottat?

Tanu: A felborult kocsi mellett jajgatott és a vállával próbálta ledobni az autót az alatta fekvő testről. Mi talpraállítottuk a kocsi, akkor láttam, mennyire hátragörbült a kormányrud. A sofőr térde és könyöke erősen vértzett, amíg a társam kötözgette, én meg akartam nézni a helyet, ahová az állítólagos lendület kivetette. Gondoltam, fehér, mészköves országúton a vérnyom feltétlenül pontosan megmutatja, hova zuhant a test. Öt méternyire az összeütközés színhelyéről találtam meg az első vérfoltot, helyesebben vércseppeket. De ugyanott a mészpornban semmi nyoma, hogy súlyos tárgy nyomta volna össze. Ellenben nagy meglepetésemre láttam, hogy a vércseppek zsinórszerűen visszafelé vezetnek. Óvatosan indultam csepről csepre és addig követtem ezt a nyomot, amíg megtaláltam egy nagyobb vérfoltot és a mészpornak szétszórtságát, szinte szétaposottságát az uton. Itt pontosan látszott, hogy erre a helyre súlyos emberi test zuhant, amely zuhanás közben megsérült és végzett. Ez a hely pedig pontos mérés szerint hetvenhárom méternyire volt attól a fától, amelynek az autó nekirohant.

Vádlott: Az nem lehet, kérem... az lehetetlen...

Tanu (határozottan): Ha én mondom, akkor ugyanis van. Pontosán lemértük és azonnal jegyzőkönyvbe vettük.

Elnök: Hetvenhárom méter csak nem repült a vádlott az összeütközés következtében?

Tanu: Dehogy repült kérem. Világos, hogy azon a ponton erős gázt adott a kocsinak, ő maga pedig tüstént kiugrott az autóból. Elvágódott, erősen megsérült, de vérezve is a kocsi nyomába eredt, hogy ott legyen az autó mellett, amire valaki odaér. Azt nem vette észre, hogy hull a vére és áru-lón mutatja az utat, amelyet befutott. Biztosra ment, mert a szabadjára eresztett autó vagy fának rohan, vagy legurul a meglehetősen magas töltésről és maga alá temeti utasát. Erre őrizetbe vettük és megindítottuk a nyomozást. A többi aránylag könnyen ment. A vadőrtől megtudtuk, hogy a rokona máskor is járt nála a gazdája autóján, de akkor egy csinos özvegy-asszonyt kocsikáztattott.

Vádlott (zavartan): Csak egyszer volt velem.

Tanu: A vadőr három látogatásról tud. Azt is elmonarta, hogy a vádlott ott úgy mutatja be az asszonyt, mint a jövődöbeljéit, ha a mostani felesége el találma halni.

Elnök (a vádlotthoz): Na látja, ez merőben másként hangzik, mint a maga előadása. Már pedig mi itt inkább hiszünk a rend és biztonság bátor katonájának, mint magának. Legkivált, ha van itt még vagy tíz tanu, aki mind vallani fogja, hogy maga rosszul bánt a feleségével, tervszerűen izgatta a szívbajos asszonyt, hogy sietesse a halálát, hogy udvarolt a pénz özvegynek, hogy házasságot ígért neki, de lesz majd olyan tanu is, aki magától az özvegytől tudja, hogy az asszony nem akart tovább válni, ezért kellett magának cselekedni. Nos, nem gondolja, hogy itt az ideje a töredelemes vallomásnak?

Vádlott (lehajítja a fejét, mély lélegzetet vesz, két kezével megkapaszkodik a korlátban, rettentően vivódik magával, végre rekedten kitor beöle): Hát igen... én öltem meg, mert szabadulni akartam tőle. De az a másik ártatlan benne...

(A lefolytatott tárgyalás után a bíróság a vádlottat életfogytiglani fegyházra ítélte házastársan elkövetett sérelmei miatt.)

Doktor Jurisz

Ejnye be jó...

II. FRIGYES (1712—1786)

porosz király szeretett irónikus jegyzeteket írni a hozzáintézett beadványok szélére. Egy alkalommal Wobeser bandsbergi helytartósági tanácsos kárpótlást kért azokról a károktól, amelyeket Küstrin ágyúzásakor szenvedett.

A király ezt írta a kérvényre.

»Az utolsó ítélet napján mindenki visszakapja mindazt, amit életben elvesztett.«

★

STURM ALBERT (1851—1909)

hírlapíró szellemes és elmés ember volt és elméssége mentette meg a Széll-kormány idején attól, hogy lapja, a »Budapesti Tudósító« elveszítse a félhivatalos nimbuzát. Miért, miért nem, a miniszterelnök megnevezte Sturm Albertet s maga elé rendelte. Miután alaposan megdörögálta, kurtán és ridegen adta tudtára, hogy tovább nem lehet szerkesztője a félhivatalosnak.

— Bár meglep ez a szigorú ítélet — mondotta alázatosan Sturm —, mély hódolattal elfogadom. Csak arra kérek excellenciától engedelmet, hogy én jelölhessem ki az utódomat.

— És ki legyen az? — szölt ingerülten a miniszterelnök.

A pápaszemes, szürke emberke lehorgaszotta a fejét és így szölt: — Sturm Albertet ajánlom, kegyelmes uram.

Széll Kálmán egy pillanatig csodálkozva nézett rá, de aztán elnevette magát és szent lett a béke.

Sturm Albert meg is érdemelte, hogy Széll Kálmán mindvégig bizalommal legyen hozzá, mert államférfiu nagyságának egyik leglelkesebb bámulója volt. Amikor meginterpellálták, hogy a magyar félhivatalos szerkesztője miért visel német nevet s miért nem magyarosítja meg nevét, például Vihar-ra, szerény meghajlással mondta:

— Ha az én miniszterelnököm Széll, akkor én, mint hü félhivatalos, nem lehetek Vihar!

★

HAYNALD LAJOS (1816—1891)

bibornok, kalocsai érsekről Gyertyánffy István tanítóképezdei igazgató mondta el az alábbi történetét.

Arany János temetésén történt. Mialatt bent az Akadémia palotájának előcsarnokában folyt a hosszadalmas gyászszertartás, kint a Ferenc József-tér felőli főbejárat közelében, a szabadon tartott területen három álltunk halk beszélgetésbe merülve. Heynald Lajos, Kalocsa fényes szellemű biboros érseke, háttal állt a Dunának. Résztvev ugyan a társalgásban, de látható volt, hogy erősen figyel a bent történőkre. A szót tulajdonképpen Asbóth tábornok, a hármak másodikika vitte, aki szemben az érsekkel, az István királyi hercegszállónak fordított hátat.

A triumvirátus harmadik tagja a közoktatási kormány által kiadott hivatalos szaklapnak technikai szerkesztője, már tudniillik az én csekélységem, szerény halgatója voltam a társaságnak.

Heynald állandóan úgy állott, hogy balarcát egyikünk sem láthatta. Történt azonban, hogy a Széchenyi-szobrot övező parkocskában valami zaj támadt s az érsek arrafelé fordult. Ekkor vettük csak észre, hogy balarcán meglehetősen hosszú sebhely van letapasztva.

Asbóth nem állhatván meg szó nélkül, tréfásan azt kérdezte Haynaldtól, hogy kivel vívott párbajt?

— Én bizony a hajdummal jártam pórul borotválkozás közben, — válaszolta a biboros.

— Remélem, rögtön elcsapta eminenciád azt az ügyetlen embert?

— Nem tehettem, — hangzott a válasz.

Ezzel azonban Asbóth nem érte be. Tovább faggatta a kardinálist, aki végre megunván Asbóth viccelését, felém fordult és sokak által ismert s megbámult szolid mosolygásával a következő szavakkal vetett véget az e tárgyra vonatkozó beszélgetésnek:

— Nem csaphattam el a szemhéjait, mert az a hajdu meg a kalocsai érsek egy és ugyanazon a személy.

Kiássák a multat a föld alól

A világháború határvonalát jelent nemcsak a népek életében, hanem a tudományok történetében is. Mindenki tudja, hogy a természettudományok terén milyen sok felfedezéssel gyarapodtunk a háború révén, de hogy azóta az ugynevezett szellemi tudományok terén is új ismeretekhez jutottunk, azt csak kevesen tudják.

Például a görög történelem területén az volt a tudomány álláspontja, hogy mindazt, ami Görögországban az első Olimpiász előtt történt, örök sötétség borítja. Krisztus előtt 766-ban volt az első Olimpiász, — ez volt a legrégebb görög történelmi dátum. Mindaz, ami azelőtt történt, csak rege, melynek lehet ugyan valamennyi történelmi alapja, de hogy mennyi benne a valóság és mennyi a költészet, azt sohasem fogjuk megtudni. Már hatvan esztendeje, hogy a német Schliemann kiásta Trója romjait; ezzel bebizonyult, hogy Trója egykor csakugyan létezett, de hogy miért és hogyan, azt a kérdést továbbra is homály borította. Homérosz, a vak költő szép versekbe foglalta az erről szóló mesét: hogy a »Szép Helena« elrablása miatt vonultak fel az összes görög törzsek Trója ellen, melyet hosszú ostrom után cselrel be is vettek és el is pusztítottak. Vergilius pedig megénekelte, hogy akik a trójaiak közül életben maradtak, hogyan vergődtek Itáliában, hogy ott aztán ivadékaik megalapítsák Rómát, mely később egy nagy világbirodalom magva lett. Mindezt tanultuk az iskolában, azonban mindezt semmi sem bizonyította.

Közvetlenül a háború előtt német régészek Kis-Ázsiában, Ankarától mintegy százhatvan kilométernyire, Bogacsköj falu határában egyformára szabott agyagtáblácskákat ástak ki, melyeken ismeretlen írásjegyek voltak. Több, mint tízezer ilyen írott tábla került napfényre, — ez tehát valóságos könyvtár volt, csak éppen olvasni nem tudták. Az írásjegyek ékalkuak voltak, mint az ősi asszír és babyloni írás, de azok, akik ismerték az asszír-babyloni nyelvet, a bogacsköji táblákból nem értettek semmit. A világháború megakasztotta a tudományos munkát, — a németeknél a tudósok is bevonultak katonának és így az ismeretlen agyagtáblák titkának megfejtése a háború utáni időre maradt.

Egy igen jeles régész, dr. Forrer Emil öt esztendő nehéz munkája után már el tudta olvasni a bogacsköji agyagtáblák nagyrésztét és megállapította, hogy ezeket hittit nyelven írták. A hittit vagy hetit népek némi emléke megmaradt a bibliában is. Régebbi tudtuk, hogy ez ősrégi, kasszai nép volt, mely a maga idejében a világ hatalmasságai közé tartozott és messze elkalandozott hódító utjain. Ez bizony nagyon régen volt... A Tigris és az Eufrát folyók mentén, Krisztus előtt ötezer évvel a szumer nép uralkodott; valószínű, hogy ennek a népnek a vérből a magyarok ereiben is van valami keveske; de még valószínűbb, hogy a bogacsköji agyagtáblák megfejtéséig ismeretlen hittit nép a szumérrel rokon volt. Dr. Haupt, a baltimorei egyetemen a sémi nyelvek tanára, azt állítja hogy a zsidó nép nem volt tiszta sémita faj, hanem a hittittel keveredett. Viszont, Forrer szerint a hittit és a latin nyelv rokonsága tudományosan kimutatható, sőt a két nyelvben azonos szavak is vannak.

Az egyik agyagtábla szerint a Krisztus előtti 14. században Tavagalavas volt a hittitek királya; ez egyik levelemben, mely az agyagtáblán fennmaradt, a görögök királyát így szólítja: »Testvérem!« Az udvari etikett már akkor is szabályozva volt és a többi anyaglapokról tudjuk, hogy a hittit királyok csak a nagy népek királyait: Egyiptom, Asszír és Babylon uralkodóit szólították testvéruknak; ha tehát Tavagalavas testvérenek szólította a

görög királyt, akkor ebből arra következtethetünk, hogy a görög nép már a Kr. e. 14. században nagy nemzet volt. Egy másik tábláról meg lehet állapítani, hogy szövegét Krisztus előtt 1250-ben írták. Ez egy Attarissias nevű görög királyt említi, aki aligha lehet más, mint a trójai háborúban szereplő Agamemnonnak az apja, Atreus. A többi adatok egybevetésével azt is sikerült megállapítani, hogy Tróját a görögök Kr. e. 1184-ben vették be.

De miért? Mint már mondtam, nem az elszórtatott Szép Helena szép szeméi miatt. Az agyagtáblák elárulják, hogy a trójaiak igen veszedelmes tengeri rablók voltak és emiatt a hajózással foglalkozó összes görög törzseknek nagy érdeke volt, hogy a trójaiakat kipusztítsák.

A trójaiak a hittitek leszármazottjai voltak. Ennek az oly sokáig titkosított népnek ma már csak egy ivadéka él, az örmény. Nem véletlen, hogy az örmények és a zsidók hasonlítanak egymáshoz: a hasonlóságot a közös hittit vérnek tulajdoníthatják. A Kaukázusban több kis nép él, melynek nyelve a szumérrel kimutathatóan rokon; de ezeknek a többi hittit leszármazotthoz való rokonsági fokozata még nincsen megállapítva.

Az agyagtáblákon Trója neve két alakban fordul elő: Taruisza és It-rui-sza. Ez az utóbbi szó az etruszk népre emlékeztet bennünket. Eddig is tudtuk, hogy az etruszk nép már Róma alapítása előtt is Etruriában lakott és egyáltalán nem lehetetlen, hogy az etruszkok azonosak az Itáliába menekült trójaiakkal. Vannak tudósok, akik azt vallják, hogy a római patriciuso etruszk eredetűek voltak. Vergiliust hízog udvaroncok tartottuk, mikor

nagy hőskölteményében azt olvastuk, hogy Julius Caesar a trójai Aeneasnak a leszármazottja volt; de ma már nem tarthatjuk kizártnak, hogy az előkelő Gens Julia, melyből Caesar származott, isakugyan etruszk, azaz trójai eredetű volt.

A további kutatások valószínűleg meg fogják oldani az egész etruszk rejtélyt. Az agyagtáblákon Trója neve Taruisza; a régi görög nyelvben az Aruszk nép hazájának, Etruriának ősi neve Turszenia, Herodot, akinek történelmi munkájában nagyon sok a valószínűség, úgy tudta, hogy az etruszkok Kis-Ázsiából vándoroltak Itáliába, de ő ázsiai hazájuknak nem Tróját, hanem Lydiát tartotta. A modern tudomány, a bogacsköji táblák felfedezéséig, inkább amellett volt, hogy az etruszkok nem Kis-Ázsiából, nem is a tengerentúlról, hanem az Alpeseből vándoroltak le az itáliai félszigetre. Az etruszk

nyelvemlékek megmagyarázásával azonban eddig sehogyan sem boldogultak a tudósok; talán azért nem, mert nem voltak járatosak az ural-altájai nyelvekben. Amióta az etruszkoknak a hittit néppel való kapcsolata csaknem kétségtelen, azóta nem lehet meglepő, hogy az etruszk nyelvben sok olyan elem van, mely a finn-ugor nyelvcsaláddal való rokonságra utal. Ha esetleg csakugyan atyáinkfiú voltak az etruszkok (ami nem lehetetlen), nem kell röstelnünk, hogy letörte és magába olvasztotta őket Róma népe, mert kétségtelen, hogy Róma kulturájának nagy részét az etruszkoknak köszönhetjük, — még a házépítést, a lenszövést és a hentesipart is fölük tanulta. Hogy Róma a barbár népek fölé emelkedhetett, azt jórészt a magába olvasztott etruszk elemeknek köszönhetjük.

A nap gyógyhatása az emberi szervezetre

Mindenki megfigyelhette, milyen óriási hatása van a napfénynek a növényvilágra. A természettudomány heliotropizmusnak nevezi a növényeknek azt a csodálatos állandó vonzódását a napfény irányában, amely oly leleményesen csodálatos, hogy már úgy látszik, mintha a növényeknek értelmi megnyilvánulása volna.

Vajjon ki nem tapasztalta, hogy a szobanövények szüntelenül törekednek az ablak felé, a nap felé? A pincében kinőtt krumplicsiraja néha nagy utat kuszik, hogy közelebb jusson a valamilyen résen beáramló napfényhez. A napraforgók, a heliantusok, a hajnalka és a növények ezer és ezer faja mind arra fordítja virágait, amerről a napfény jön. A kutya, a macska is odafekszik a napra, a bogarakat dermedt, téli állmukból a nap kelti életre.

Hát az ember? Élet, egészség van ebben a csodálatos, rejtélyes, izzó égitestben, amelyek nagysága akkorra, hogy egymillióháromszázezer földet lehetne behelyezni. Ennek a mérhetetlen, izzó, gázalaku égi óriásnak az energiájából ered a földünkön is valószínűleg más bolygókon is minden erő, érték és élet. A gyümölcs édessége, a gabona tápértéke, a fa és a szén melege, a villany, a gáz, az erők és az értékek minden alakja innen ered. Valóban adni csak a nap tud.

Kétséget nem szenved, hogy az emberi testre is nagy hatásának kell

lennie. Ezt mindig is tudták az emberek. Az ókorban már Herodotosz ír a napfürdésről. Azt írja, hogy nap sütötte árkok, vizek partjai alkalmasak a napfürdőkre. A régi hebraistáktól — Hebra lovag bécsi orvosprofesszor követőitől — még ma is lehet tanulnunk: ezek ugyanis az operálandó helyre előbb napsugarakat bocsátottak, amely művelet nemcsak páratlanul fertőtlenített, hanem egyszersmind a seb gyógyulását is befolyásolta. Az emberek mindig gyógyítottak a nappal. A középkorban azonban ugyszólván teljesen kivészett a gyógyászatnak ez a fontos ága. Az alkímisták tudálékossága nem fogadott el olyasmit tudományának, ami mindenki által érthető volt.

A nap mint gyógytényező — a természets gyógymódok nagy mozgalmával együtt — csak ujabban került ismét felszínre, sajnos, még mindig nem került a megfelelő polcára. A divat, a strandolás tartja felszínre. A napfürdővel nemcsak edzetté, ellenállóbbá tudjuk testünket tenni, hanem számos rejtett vagy már kifejlődött, sokszor gyógythatatlan betegséget is tudunk meggyógyítani. Ezen nem is kell csodálkoznunk, hiszen a természetben szerint minden gyógyerőnek, amit ma ismerünk — legyen az röntgen, rádium, villany, vitamin vagy az életerők és a gyógyerők ezer más formái — a nappal erednek. Hiszen ma ételeket, vaját, tejet napfényvel vitaminosítanak és a vitaminokban és a tápsókban volatképpen napot sze-

dünk az ételekből. Az angol Grosse szellemes gépezetet szerkesztett. Ez a gépezet a nappal villamosságot, meleget, mozgást, élettani erőket, kémiai hatásokat és delejt tudott előállítani.

Vajjon miképpen hat a napfény az emberi szervezetre? Elsősorban edzés és bőrerősítés formájában, továbbá mint a mirigyekre ható és reumaellenes szer. Ezek már a köz tudatban is elfogadott tények. Csak kis fejezetei a napfény gyógyértékének. Csodálatos és százféle hatásából ragadjunk ki néhányat, amelyek még kevésbé ismeretesek. Így például a legújabb vizsgálatok eldöntötték, hogy a napfürdő a bőr közvetítésével az összes emberi hormonokra is hat. A bórallati zsirokból és lipoidokból »D«-vitamint alakít, amely az emberi test fejlődésére nagy befolyással van. A napfürdő tehát vitaminosítja az emberi szervezetet. Ezer ismeretlen bántalom tartozik ide: az általános gyengeség és az idegesség, a korai öregedés, a törődöttség, a gyermekek angol-kórja, a felnőttek skorbutserü anyagcserebántalmai, amelyeknek lefolyása annyira különböző és fokozataiknak sora számtalan; továbbá a bórallatomtól, a mirigyek alkatoktól, a hurutokra való hajlamoktól és a hajhullástól a foginysorvadásig, amelyeknek külön-külön következményeik és tüneteik szerint más és más a nevük, de melegágyuk egy és ugyanaz — mindezeknek az állapotoknak kitünő orvossága a napfürdés.

Mennyi erő, mennyi áldás, gyógyyszer a napfényben! Vajjon szabad-e magunkat ettől távol tartanunk? Ezért hát a napot »nem bírók« lassan, fokozatosan szokjanak hozzá az életet, erőt, egészséget jelentő napfürdökhöz!

Bucsányi Gyula dr.

Hasznos tudnivalók

Tojásfoltok eltávolítása az ezüstkanalakból. Dörzsöljük végig a kanalat a sütő vaslemezei alatt képződő kormmal, aztán puha ronggyal fénysítsuk át.

Kátrányfoltok eltávolítása az üvegből. A foltot vonjuk be vajjal, néhány óráig hagyjuk rajta, aztán meleg vízzel mossuk le az üveget.

Az ujonnan festett padló sokáig szép és fényes marad, ha langyos vízzel, amelybe egy evőkanál nátronszalicilt és kevés spirituszt kevertünk, végigmossuk és utána tiszta kendővel azonnal szárazra töröljük.

Zsirfoltoknak a tapétából való eltávolítása. Gipszből és langyos vízből készült keverékkel kenjük be óvatosan a foltot. Néhány nap muva aztán a kiszáradt gipszport kemény kefével távolítsuk el.

Régi és új virágcserepek. Mielőtt a virágot új cserépbe ültetnők át, a cserépet előbb néhány órán keresztül állítsuk hideg vízbe. A régebbi virágcserepeket, amikben elhalt a növény, ne használjuk fel addig új virág céljaira, amíg vízzel és kefével alaposan meg nem tisztítottuk. Az is nagyon célszerű, ha az üres virágcserepet egy ideig a szabadban hagyjuk, hogy érje az eső és járja át a levegő. Ettől ugyanis a cserép meg nem lesz tiszta, de mindenesetre sokkal frissebb és üdőbb lesz a külseje.

Maró anyagok. Maró savakat és lúgokat elővigyázatosan kell tartani. Még pedig üvegplackban, amelyet puha, sárga viasszal kell elzárni. Üveg dugó lúgnál beragad, parafadugót szétmarja. Olyan helyen kell tartani, ahová a gyerek nem jut.

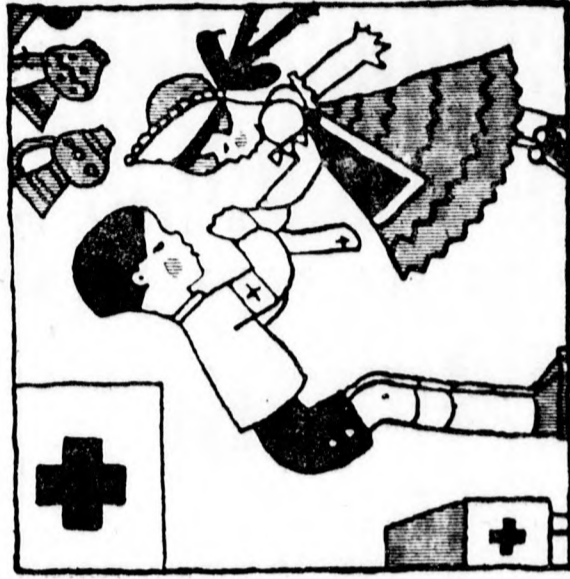

A REGGELI UJSÁG VASÁRNAPI INGYEN MELLÉKLETE — Szerkesztő: DEZSÓ BACSI

Első segély

Babaruhát készít
Panni szörnyű hévvel,
De nekiszaladt a
Tűnek a kezével.

Pista cserkész urfi
Megjelenik nyomban,
S úgy beköti, hogy tán
A doktor se jobban...

Fessélek bí a
képet iz/ésiek
szerint. A fest-
mény, azután
bűldjétek el a
Tündérország
szerkesztőségé-
be.

A beküldő neve és címe:

TÜNDÉRORSZÁG

anyag. 6. Felkiáltó szó. 7. Két szó. (1. Alvásnál
használjuk. 2. Vízet szolgáltat). 14. Ilyen víz is
van. 15. Török férfi név. 19. Női név. 20. Vissza,
kutyá teszi. 22. Menyasszony. 25. Diák teszi. 26.
Vissza, főzéshez kell.

Dezsó bácsi postája

Gyerekek!

A nagy szünetben az idén sem üzenek,
mert jól tudom, hogy a vakáció a vidámság,
játék, fürdés és egyéb szórakozás ideje. Ezek-
ben a hónapokban az olvasás csak olyankor iz-
lik, ha esik az eső, s nem lehet játszani, vagy
fürdeni.

Akinek azonban kedve tartja, írjon levelet
a Tündérországunknak. A beérkezett leveleket ösz-
szegyűjtöm, s szeptemberben valamennyire vá-
laszolok.

Addig mindannyioknak kellemes, vidám
vakációt kívánok.

DEZSÓ BACSI.

Berkics Marika, Konrad Vilma, Szöllősi Juci-
ka, Praener Jolánka, Dániel Péter, Mazány Bö-
zsike, Gáll Gizike, Paska Jolánka, Horváth József,
Bajor Pál, Noszek Bözsike, Pécsi Bözsike, Tóth
Pirike (Bajsa), Kökény Rózsi (Beograd), Ellhardt
István (Kula), Bednarik József és Ferike, Kremer
Matyi, Balogh Teruska, Gere Juliska (Rumenka).

Szeretettel üdvözöllek benneteket a Tün-
dérország táborában. Aki közületek eddig el-
mulasztotta, írja meg pontos címét és hogy
hány esztendő.

MEGFEJTÉS

Betűrejtvények:

1. 2.
3. 4.

Ozloprejtvény

Rács rejtvény: Vízintés 1. 5
függőleges: 1. 2.

Névjegyrejtvény

Hibakeresés

A beküldő neve és címe:

RÁCSREJTVE NY

Közl: Horváth János és Margit

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28

Függőleges: 1. Nemzet. 2. A-val a végén, iz.

Fogkőrem.

A vízszintes: 1. Nyári munkás.

NÉVJEGYREJTVE NY

Közl: Sütő József

Akác Sándor

Benne van a foglalkozása.

KERESZTREJTVE NY

Közl: M. K. és P. J.

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28

Vízszin tes: 1. Névelővel nagy állat. 8. Fel ellen-
ke. 9. Időmérő. 10. Allati hang. 11. Női név be-
rhány. 12. A. N. K. 13. Vissza betű, ahogy ki-
mondjuk. 16. Kina magánhangzó. 17. Jugoszláv
egy. 18. Z. I. 19. Allóvíz. 21. Temetőben sok
van, keverve. 23. Novisádi egylet. 24. Tiltószó. 25.
szellerni munkás. 27. G. U. 28. Budapesti gyönyör-
ut, egy betű hiányzik.

Függőleges: 1. Koldus kapja. 2. Szivesen hall-
juk. 3. Házi állat. 4. Izomban van. 5. Tüzelő

Mese a Iusfa király- lányról

Volt egyszer, hol nem volt egy Iusfa leánya, aki nagy szeretettel jár az iskolába. Ha el is ment oda, könnyvet efiledte, inkább a bábuját vitte el helyette. A tanító-néni, mikor magyarázott, ez a Iusfa Lulu a pad alatt játszott. Olvasni tanulni nem volt semmi kedve, csak a tornáról játékokat szeretett.

Egyik reggel ébredt: gondolja magába. Nem is megy el többet a csúf iskolába! Elmegy vandorolni, akár a mesében, fogta a bábuját, el is indult szepden, tesszett neki minden, mit az úton látott. Szédelt az utfélen, eprett meg virágot, játszott pillangóval, játszott kis bogárral. Nem is gondolt többet a csúf iskolával.

Mire beestellett, elért az erdőbe. Megállt körülnézni, egy nagy fa tövébe. Merre is induljon? Mindennit süséség S lakik az erdőben törpe, maró répségi! Igen, feje felett ott lóg egy nagy tabla, hogy az ut merre viszi, fel is írták rája, Olvasni is Lulu, — ha tudna olvasni! De a könyvek miatt indult el bujdosni! Méggy, megdedél tovább, hátba hátra jelle, Pa alatt aludni mindig semmi kedve, De még kunyhói sem lel, Keul hat sóhajtvá, Talán anyukáját s az ágát siratja? Jaj, de felesleges hely! Bizony sohse hitte! A fák egyre zúgnak, bugnak körülötte.

Ott valami szalad, itt valami susog, Alig várja Lulu a reggelt, a napot! No el is érkezik. Lulu ott áll szépen bábujaival együtt mesék erdejében. Ahogy utat keres, meglát néhány házát, jaj be jó, hiszen itt reggelt találhat! Eléri az első, eláll szemé, szája, A kapuban ugyan furcsa alak várt! — Hiszen ez a nagy ABC-s könyvembe! — Bizony én vagyok az. — feleli a gazda, Megpihenhetsz náham szép kicsi házámba, Kalkacsal, kavcival vár a feleségem, A betűnek hívják, csak köszöndsd szépen. Lulu köszönti is, kap jó haboskávét, Azután kalácsot, rajta csokoládét! Amikor jólakott, vettek neki ágat, Ilyen puhat aztán seholsem találhat! Almos is már nagyon, de azért megkérde: — Hol vagyok és mostan? — Hát még azt sem tudod? Hogy lehet az Lulu? Hiszen ez a híres, szép ABC falu! Egy-egy betű lakik mindenik kis házában, Néhol kettő is, hogy ne legyen megbában. Mellettünk van éppen a B-néni háza, Sok birtalmassájjal tei a kamrájál. Várnak ám mindenhöl, jól tudják, hogy jöttél, De azt is tudják ám, honnan, mért székeltél!

Ez nem haragsznak? — kéri Lulu sítva, — kedves bábuját. A kedves bábuját üdten soritja. — Kicsit haragsznak, feleli A-néne, El is határozták, tegnap a gyűlésbe, Hogy itten tartanak, hazra nem engednek, Amug a sok betűt Mind meg nem ismerjed.

S hogy jól megismerjed, össze ne cseréljed, Mindenkéni szolgálj legalább egy évet. Harminckett ezendő mire elmul szepden, Te is megtanulsz majd olvasni egészen! —

Nohát több se kellett szépen Luluháznak, Ott is hagyta mindjárt a jó puha ágat, Sirt, rit keservesen, Jó A-néni kérté, Csak most az egyszer Ineg, hogy hazasegíssel! Inkaból tanulok majd tskolába járok.

De amnyi esztendő! Itlen nem szolglok, Édes jó anyukám, hogy sohse leghassam? Jóságos két kezél meg ne csókolhassam? Kettes jó A-néni, segítsen meg, kérem! Jó tanuló leszek, szentül megígérem. Kerje a többét is, engedjenek hazra, Nem lesz rám paraszok, megígérem, sohai! —

Hogy aztán mi történt, kataláhhajtókl: Lulu a világból, Öpp eleget látott, Járt az iskolába, szorgalmasan, vigan, Bizonyítványában csupa ócs van. Ha látok egyenemet, ki tanul Iusfa, Küldjétek el gyorsan ABC faluba! A meserdőben Ineg, komyszen rálatálhat, Egész életén át behalhat szolgálhat.

Mátyás meg a méregkeverők

Ez aztán nem tréfa, fiam, de nem ám: arról van itt szó, hogy egyszer avval akart ráteszteni egy udvari ember Mátyás királyra, hogy az ellenségei mérget készíthek kevertetni az ételbe.

Mert bizony Mátyásnak a hatalma meg az egyenessége miatt mindig voltak az urak közt irigyei, gyúlösei. Ez a hü ember elfájdított valamit, sietett besugni a gyarus urakat a királynak.

Rá akart, mondom, teszteni, ed Mátyás király nem azért volt Mátyás király, hogy megijedjen. Hangosan hirdette aznap az asztalánál helyet foglalt uraknak:

— Azt hallom, meg akarnak mérgezni valakit. Látjátok, milyen józium eszem, holnap is gyantuitani nyulok majd a falba. Mert és hisztem, hogy az olyan uralkodónak, aki törvény és igazság szerint országol, félni kelljen akadémia alattvalójától.

Ezután a nagyalkú kis szótat után a besugók is elnémultak, a bosszúvágyó urak is magukba szallottak, semki se próbált alatomos mód a Mátyás életére törni.

Jaksi, Balja, Pál, Mezősi, Rozsika, Milié, Katka, Nagyházi Margit, Horvát József, Bozsik Ilonka, Erős Zsófia és Gritike, Csemák Jenő, Bernhard Ferike és Érike, Rácz Gizi, Papp Vera, Pasika Jolánka, Hevér Anikó, Praeuer Jolánka, Szóllósi Ilonka, Hevér Józiska és Petyike, Szilák Jolánka, Komrád Vilma, Berkes Marika, Noll Ipolyka, Zavaró Boriska, Gáll Gizike, Stek Pista és Bándi, Papp Ilonka, Kaurics Márta, Mazány Bozsike, Peze Géza, Tóth Katica és Ocsi, Horvát János és Margitka, Pethő Magdolna és Józiska, Mezősros Károly, Novák Janika, Vecsey Ottó és Lacka, Balogh Esztike és Dezsőke, Schnagl Mera és Franci, Horvát József, Nagy József, Ökrész Károly, Tántner Mira, Drenyák Erzsi, Maján Pál és Mariska, Szaridzsics Ruzsica és Bósike, Kremer Mária, Próm Gretli, Kiss Rozsika, Balog Teruska, Czollner Rudolf és Gyula, Ferber József, Górnics Péter, Paláti József, Szejda Valéria, Sátrózi Magdika, Király Magda, Schützler Feri, Burics Istvánek, Werner Ilonka, Dező Janika, Mezős Annuska és Ferike, Remann Hedvig és Rudika, Mezősros Ilonka, Nagyhegyesi Marika, Dreher Ottó és Iván, Szabó Magdolna, Kaszás Zsóika és Öcsike, Takács Tere, Görresz Mariska, Popovics Mária, Erdélyi Mariska, Gere Juliiska, Zimmer István, Sámha Ferike, Jung Juliiska, Zimmer Olga, Szűcs Ipolyka, Major Béla, Schnell Juliiska, Miklós, Irén, Ilka, Evike, Sztrák Rozsika, Vladarszki Szlavko, Feher István és Arisztid.

A sorshuzárnál Ernst Misi és Babának (Rul) menacska 165) kedvezett a szerenese a Váhi-féle dessert cukorkára szóló utalványt a szerkesztőségben vegyék át. Holtírvh Maei és Anna (Turgenyeva 3) a Hering Studio fényképre szóló utalványt a szerkesztőségben vegyék át. Schaeffer Rozsika (Nyegoseva 17) a Martin Bácsi ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Bolos Ferenc (Lujia Bartua 48) a Schade Bácsi ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Kerkes Istvánek (Trig Kolar 2) a Lido fagyialtózó öt adág fagyialtózára szóló utalványt a szerkesztőségben vegyék át. Nagyházi Margit (Kotorszka 43) a Mignon cukrászda öt süteményére szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Görresz Mariska a petrográfai Papyrus tüzel ajándékára szóló utalványt az ottani szerkesztőségben vegye át. Zavaró Boriska (Pandurovics fetelep) a Lerch Bácsi ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Horvát József (Panunova 13a) a Globus könyvkereskedés ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Sarkózi Magdika (Kapitara 3a) a Gólyabazár ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Dudás Katica (Kr. Petra 21) a Holik Bácsi ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Feber Károly (Poekareva 21) a Konzom tüzel ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Szaridzsics Ruzsica és Bósike (Szlovácska 8) az Union cukortüzel csokoládéjára szóló utalványt a szerkesztőségben vegyék át. Casprádi Ilonka, Katica és Antal (M. Dimitrijevsza 58) a F eischnmann cég ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegyék át.

A kifestő pályázat kiállításának nyertesek: Nagy József (Turgenyeva 26) a Mignon cukrászda öt süteményére szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Hevér Anikó (Karbon fetelep) az Ozornovic foto fényképre szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Ferber József (A. Santicsa 54) a Menaheim Bácsi ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Dömötör Magdolna (J. Hantlovicsa 14) és Fekete Imre (Vilisonov trg) az Ella szalon hajpótlására szóló utalványt a szerkesztőségben vegyék át. Schömerer Annuskának könyvjuttatni postán küldjük el. Temerinbe 808. sz. alá. Nyíri Ella (Safarikova 27) a prva jug. kem. fabrika ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Szejda Valéria (Kr. Petra II. 50) a Royal foto fényképre szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Tóth Agnes (A. Santicsa 40) a Schön Mária kézmunkázület ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Torgli Feri (Milietseva 44) a Truppel Bácsi ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Véksa Márta (E. Csakre 34) a Konstantinovic cég ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Jaus Sacika (A. Santicsa 42) az Irsay Bácsi ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át.

Gyerekek ügyeljenek, hogy a nyertesjelvények legkésőbb péntek estig érkeztek el, mert különben érvényét veszti.

BEFÖRÉLVÉNYEK

1. Soman Ella
2. Roka Tibke
3. Bozsi, Simia
4. Mezősros Lacka

ÜZENET S

OSZLOPREJTVÉNY
Közzli: Németh Marrika

1. Fűt becenév
2. Kicsi
3. Setáló
4. Ugro, ketelha
5. Ilyen bainok is van
6. Étel
7. Fertin
8. Tehermék
9. Női név
10. Papapajnév
11. Eszes
12. Fedlek alatt
13. Gyümölcs

A vastagon, rajzolt sor: Magyar számszám.

A pórujárí két csibe

Kerekország szélre
Kapargatót két csibe.
Mégértették egymást szépen,
Osztották a ponom, légyen,
A gúliszian, szimason,
Közös volt a fáradságuk
És így közös a haszon.

Kerekország szélre
Egyszeresek a két csibe
Jaj, mit talált? Hallgassatok!
Egy hatalmas, teli zsákot.
A zsák pénzzel volt tele.
Szinezést az alsó fele,
Vert arany a teteje.

Hanem hallgass még ide,
Mít csinált a két csibe!
A testvéri osztás végen
Egy páratlan aranyérmén
Összeveszték emberül!
Egy más szemét csipkék, vágják
Órákhozát reméül.

Kerekország szélre
Pénzt felezett két csibe:
Egyet ide, egyet oda
Rakosgattak rendre, sorba.
Temérdek volt a haszon,
Úgy gondolták, vesznek rajta
Arpát majd a piacon.

Ez biz az én aranyom,
Isten uccse nem hagvom!
Mondta dühvel mind a kettő,
S akárcsak két viharfelhő
Újra egymás hegyibe
Akaszkodott, rugaskodott
Az osztó két csibe.

Addig-addig állt a bál,
Még oda-át-Senki Pál,
Aki látva az esetet,
Egykettőre cselekedett:
Sebbel-lobbal behányta
Ézést tallért a zsákba

Majd futyulve odébb állt,
A csibéknek fittyet hányt.
Még tan most is nevet rajta,
Bodri kutyja is kacagja,
Hogy osztott egy zsák pénzen
Kerekország szélre
Az a cseszta két csibe!

A KIS ORCATLAN

— Lakó! Nem szegyenled magad? Egy olyan okos embernek, mint apád, ilyen rossz tanuló fia legyen!
— Tanító ur kérem! Apám sokszor mesélt, hogy ő is nagyon rossz tanuló volt, mégis több esze van, mint a tanító bácsinak.

Fifi újesztendeje

Józi bácsinak van egy messze környéken híres kutyuskája, a Fifi. Valóságos büszkesége Józi bácsinak, aki annyira befanitotta mindenféle ügyességére, hogy este Józi bácsi a Fifit küldi el vacsorájáért a henteshez. És Fifi tanító mesterehez és gazdájához való hűségében annyira veszi a kutyus becsületét, hogy be es kótol, hanem hiány nélkül adja át a hentes küldeményét.

Ezt ugyan még senki sem látta, de látszik benne, hogy milyen okos kutyusnak tartják a Fifit. Ezt a jó vélekedést azonban Fifi csakugyan meg is szolgálja, mint legutóbb is megmutatta.
Az esztendő utolsó napján Józi bácsi elhatározta, hogy jó vacsorát csap s elmegy bevásárolni. A lakás őrizését F. fire bízta, kelően megmagyarazva neki a dolgot.

— Most én elmegyek, hozok neked is valamit, jó! kutyuskádm, de aztán őrizd ám a házat, amíg vissza jövök. El ne barangolj, mert még valami bajod esik s aztán kirek adjam a jó vacsorát.
Fifi megértőleg vakkantott nem is egyet, amint szokta, hanem kétfőt, ami bizonyára erős fogadalmat jelent kutyanyelven.

Józi bácsi nyugodtan topogott át a szomszéd-ába, gyors bevásároljon. Arta a két percre még a lakást sem érdemes becsukni, Fifi majd vigyáz.

Alig tette ki a lábát Józi bácsi, Fifi szepet rátette a két első lábát az ajtó kilincsére.

— Hát csak nem maradtok itthon, mikor nem is jól esik egy kis friss levegő.
A kilenc engedett, az ajtó kinyílt, Fifi gyors mozdulattal kint termett s aztán hátra se nézve, futott kutyapajtsái közé egy kicsit hancurozni.

Hanem hát a szegény kutyusnak is olyan sorsa, mint az embereknek. Mikor legnagyobb öröme, akkor nagy legközelebb a veszedelem is. Most pedig igen közel volt, mert a szomszéd utcából ravaszul, hátrát dörthurokkal közeledett a kutyapeker. Ez pedig szörű ember se meg az olyan derek kutyusnak is nyakába veti a hurokot, ha nincs szájkosara, mint Fifi.

— Hé, hopp! — kiáltott Fifi után.
— No, majd éppen én hagyom magamat megfogni, má szólna a gazdám.

De hát hiába szedte gyorsan mind a négy lábát, mégis fogly lett. Fogoly, a szó szoros értelemben. Betették a ketrecre s ráfordították a teteszt, hogy el ne ilambhasson.

— Jó éjszakát, kutyus. Ne ugass, ne panaszkodj, ha szeret a gazdád, holnap majd eljön érte. Majd keres az léged, ha nem talál otthon, itt jó helyen leszel, itt majd rád talál.

A vigasztalás gyenge volt Fifinek, ed hát mégis vigasztalás volt. De aztán ennek dacára elkezdett busulni:

— Mikész az én jó szálvesztési vacsorámból, pedig tudom, hogy a gazdácskám jó jó vacsorázik máma s az óvoból is juthatna nekem.

Egy bosszút és szomorut vonított, de csakhamar elcsodította a jobbik esztét.

— Kutyahűség van ebben a ketreccben, nem ilyen kutyusnak való a két csibe, hanem szobáthoz van szokva. Ezen segíteni kell, ha lehet!

Két lábra állt, megfogpogatta a ketrec relesztát.
— Nini! Hiszen ezt ki tudom nyitni. Soha es vesz kárba, ha valamit tanul az ember!
Nem sokat kellett fáradsná, a releszt fértetot-ta, az ajtó kinyílt s aztán illa be a két náda-erdő, úgy futott a szörű peccer fogságából, mintha a-hase lett volna ott.
A kerítésen átmászni s csendben hazra futat, már gyerekség volt. S futott is, hogy újesztendő reggelére otthón legyen.
Józi bácsi főprengelt, hova lett a Fifi. Vur-raszott, várta, de nem jött.
Már hajnalodott, mikor egyszer kacs megzör-ren a kilincs, kinyílik az ajtó s belép rajta váram-lanul az annyira várt Fifi.
— Hát te impostoz, hol kószálsz, hogy meg-újeszted az embert! Fifi — ha tudott volna ia, jobbnak látta nem szólni az ő szomorú esetéről s Józsi bácsi ma sem tudja, kicsoda kalandja volt Fifinek. De az is bizonyos, hogy Fifi ettől kezdve messzire elkerülte még csak a lakékát is annak a kellemetlen helynek, ahol fogságában volt.
Most csak annak örült, hogy ő volt az első, aki újesztendő reggelén örömet szerzett az ő jó gazdájának.

Palika ebédje

Palika jó kis fiú, még csak messziről kerüged az iskolát, de azért szereti a könyveket, kivált a szép képekonyveket. Százszor is végig nézi őket s mindig úgy elgyönyörködik bennök, mintha akkor látna először. Olvasni természetesen még nem tud, de hát, ha a rajzoló bácsik olyan szépen le tudják azt a sok mindenféle pingálni, hogy szinte beszélnek a képek, akkor Palikának nincs is gema sok szükségére a betű országának látkaira. S ebbe önéki olyan nagy gyönyörűséggel telik, bar mindjárt alkalma is nyílik megtanulni, hogy a gyönyörköt-és fényének is megvan az árnyéka oldala.
De hát kezdjük elülőt a Palika esetét, amely az ő nagy öröme úgy megeseterítette. A keszút-és okozója az ő két jászókarsa: a Foki meg a Pincsi. A két kis kutyus szó szoros értelemben az ő kenyérszajtásai. Mert hát tudnotok kell, hogy Palikának rendesen barátságosan megkosztja a kenyéret, Fokival és Pincsivel.

Foki meg Pincsi annyira megszerették már ezt, hogy ha Palika olvasmibet kesztőbők, mintha fa-letozni akarne, melük szegődnek s mag hűségében kitartanak mellette. Pedig a hűség ragasz-kodásukra máskor sem igen lehet pan szakodni.

Igy történt multkorban is, amikor Palika valamit jőfele csemegét kapott a tányerjára. Májja szokása szerint eleje kőfött egy nagy esz-telkéndőt, hogy folt ne essék a szép új ruhán, aztán Palika fogta magát, ma a elő helyesze a tá-nyerkáját és magával vitte a gyönyörűséges képekonyvet is, amelykben Jansit és Julakát, a mesebeli tündéretket és mánakféle esoda dolgotakat szokott nézegetni.

Most is a képekonyv körült előzár kézből nem a kanál s csakhamar melük ledögtet a Foki meg a Pincsi s. Mind jó kutyusok s. Illik.

oda simultak sük pajzscukhoz s felszemmel őt figyelték, de hűségük nem terjedt tovább, mert a másik szemüket a Palika tárgyán levetették. Ez magában véve nem lett volna baj; a baj ott kezdődött, hogy Floki meg Pincsi nem sokat akart állni jölni, hogy nezzék, ami a tányéron van. Ok a dolagnak kezzel, illetőleg szájjal foghatóbb oldal jobban szeretik.

Palika mindjebb belemerült a szép képek nézésébe, Floki meg Pincsi pedig mind ellenállhatatlanabb vágyódással kacstingattak a Palika tányeréjére. De rövid idő múlva nem érték be a csendes szemlélődéssel, hanem szepen neki estek s olyan egy-kettőre kinyagattak belőle a Palika ebédjét, hogy azt se igen lehetett megmondani, volt-e benne valami?

Mikor elvégezték a lakmározást, újra komoly figyelmű állásba helyezkedtek. Palika is végére ért a képeknek, s észbe jutott a tányér is. Odapillantott, de jó szerencse, hogy a kétkezes olyan szépen kifakartotta a tányért, mert Palika meglepetésében úgy elejtette a könyvét, hogy az őrös lanyviba esett s így legalább a könyvön nem esett folt, nemcsak a ruhán.

Igy lakott jól a Palika ebédjéről Floki meg Pincsi s így maradt éhen a hangos sűrűsra fakadt Palika. Az az, de hogy maradt éhen: a jó mandája másik porcót adott neki. De ez Floki meg Pincsi már csak messziről nézték.

A Karácsonyi liba

— No, mit hozott postás bécsi?
— Hát kérem, úgy látszik vidéken még vannak jó rokonok. Egy levelet hoztam, meg aztán ebben a kétrebben egy valóságos élő libát. Egy küssé megemebertek már a lábát a kényelmetlen utazás miatt, de hát majd kiegyenesednek azok karácsonyra, mikor ropogós peccsenye lesz belőle.

Ezzel átnyújtotta a postás a levelet s a kétreccet, melyből valóságos egy jókora liba nyujtogatta ki esésig után hosszu, fehér nyakát.

A libát kezzel egyült azonnal elhelyezték a konyhában, a papa meg a mama pedig mindjárt küssönő levelet írtak a deminek, aki nem feldekezett meg róliuk, hogy karácsonyra nekik is legyen részük egy kis finom libepeccsenyében.

A liba utamódhoz jutott. A kétrecc maradt ugyan lakása, de a Jami gyerek még a saját ebédjét is oltahordta neki. Hisz a liba mégis csak különb madár, mint a karkari s ezt is milyen gondtal elegettek. De a papa meg a mama is szor-falmissan hordták a liba elé a fele talakat, hogy helyrepedője za utazás alatt szenvedett kopálást. Par nap alatt egész családtag lett a libából, úgy kezdték dedelgetni, mint valami kedves vendéget.

— Ugy-e libuskám, jobb itt, mint falun volt, ott, ugy-e, nem tartottak ilyen jól?
— Ott bizonyosan nem kapált gesztenyepüret kejszababákkal? Ugy-e, én tegnap is adtam az enyimből — folytatla a beszélgetést Jami.
— Ugyan eredi a gesztenyepürettel — szölte a mama, — jobb szereti az a babfőzeléket. — S ezzel elébe is tett egy jókora tálat.

Mit gondolt Kinizsi Pál a saját fejéről

Tudjátok, gyerekek, ugy-e, hogy a nagy-erejű molndérgényi Mátyás a vitézei közé velt-e s idő jártaul vezérre tette a seregben azt az egyszerű szegény molndérgényit. Mert Mátyás király nem a születést nézte, csak az érdemet. Kinizsi Pálnak pedig nemcsak a karja volt erős, hanem az elméje is; a sok nehéz hadjárásban milyen jól forgatta a kardját, olyan jól forgatta az eszt is, hűségével sé okosságával igen jó rangra vergődött azután.

Egyszer a király Kinizsi Pált választotta ki, hogy követségbe menjen a török szultánhoz. A szultánnak pedig az a szokása volt, hogy megkurthotta egy fejlet azt a követet, aki rossz kedvében taláta. Mostanában pedig rossz kedve lehetett a szultánnak, mert Mátyás vezérei sorba verték a legsebbe török hadakat.

Megakarja hát Kinizsi Pál a füle tövét: — Elmegegyek, ha parancsolod, uram királyom, de mi lesz, ha az a mérges szultán ez én fejemet is le találja ütteni?

— Ha leütik a fejed, tüstént ráesem a törtökre, fogadom, hogy harmincezer török fejet vágatok le a te egyetlen fejed helyébe.

— Elég szép szám — azt mondja Kinizsi — de félek, a harmincezer fej közül egy se jog ugy ilteni a Palkó nyakára, mint ez a mostanin! Mátyás erre elmosolyodott, megcirógatta a kedves embere orcáját: — Igazad van komám, nekem is ez a fej tetszik legjobban a Palkó nyakában.

Mese a makrancos királylányról

Volt egyszer hol nem volt Szép Tündérországban, Eit egy kis királylány Aranypalotában. Minden kívánsága azonnal teljesült, Még a szilgálatub is a szájába repült. Sok szép ruhájának se szeri, se száma, Hatyutoltszönyegen, Képeget a liba. Illatos virágok, csak neki virulnak, Suttogó falmobok föléje borulnak. Körülötte forog a sok kis tündérke, Lesik a parancsát:

Valami nem kéne? Kis tündérrólylány mindig kényeskedik, Válogat mindentben, elög, ahig eszik. Nem kell tejeskása! Nem kell arany alma! Bizony még a talat a földhöz is csapja! Mindig az kell neki, ami éppen minosen, Azt vegyék meg hamar, bármiféle kiracsen. Am kor megkapja, nem is soká örül, A sok drága holmi, mind lamtába kerül. Szegény tündérróly busul, de hiába,

Bűvészművés

Amig meg nem kapom! De bizony a pásztor a botot nem adja, Csak magának vágja, S ha még szépen kérmé tündérrólylány! De csak parancsot, ez szokta a szája. — Vegyétek el tőle! — Kálitja mérgesen. — Ha ti nem meritek, majd magam elvelem! — [szeml]

Oda is fut hamar. Nem eszti, sem arany, De a jó közmondás nem hiába tartja. Hogy mindenk botnak két vége is vágyon, A kényes Kisszony megérezte nagyoni! Mert megmozdult a bot, hamar táncra perült, Suhog a levegő, olyan nagyon lendül.

A kis pásztorfin szép botot faragott. Jó lesz a telen, ha jönnek a farkasok Paragott peája sok szép cifraágot, Tarka lepkét, méhpet, százzéle virágot. Olyan himes botja senki másnak námsen, Nem is szeretné el semmikéle káncsen. Tündérrólylány a botot meglátja, Persze, hogy kívánja!

— Hamar hozzátok el! Hol van a szép botom? Nem eszem, nem alszom. — Csibi, puh! kéne? — kérdi a kis pásztor. — Tudom, nem kényes, majd nem nyafogsz [máskor] A sírhagó botot addig táncoltatja. Míg kis királylány szentül megfogadja, Ezentúl nem nyafog, megintani nevelni, Minden szépnék, jónak szívéből ártulni.

SÉTÁLO KRAJCAR

Abrosszal tertiett asztalra helyeztünk egy krajcárt, a krajcár fölé pedig egy leborított vízspoharat. A pohár ne érje egészen az abrosszal, hanem két helyen péndarabot dugjunk a szélé alá. Már most feladhatjuk a kérdést, hogy ki tud rá a krajcár egy kicsalogatni a pohár alól, hogy egyikhez se nyuljon? A kívánság nem lehetetlen. Megoldása: a pohár szélével kezdjük magunk felé kapirgálni az abrosszal mutatottujunk körmével. A krajcár nem sokára megmozdul, jön felénk és minután a pohár szélét felpöcköltük, szépen hozzánk kerül.

cilni: Nimna-Nanna — velencei dal (Toti dal Monte). 5. Goldmark: Házitücsök — a III. felvonás előjátéka (Bécsi filharmonikusok, vez. Clemens Krauss). 6. Huszka: Két veréb (Beethoven: László verse) — dal (Szántó Gyula). 7. Kreiser: Polichinelle szerenádja (hegedű). 8. Alta-Bracchi: Ne menj el — olasz dal (Myriam Ferretti). 9. a) Kondorosi csárdámmellett; b) Legyen ugy, mint régen volt (tárogató; Vidék Béla). 10. Flessburg-Geisler: Nagy keringőgyűjtés (ének: Gretl Slezák, Flessburg kísér énekegyüttes és zenekar). 11. Gilbert: Maria — spányol dal (Gigli). 12. Harger-Ring: A madár és a saxofon (fűty; Margaret McKee). 13. Hubay: Minek turbékeltok — dal (Nagy Margit). 14. Erkel: Hunyadi Iászió — induló (Hunyadi János 9. honvédgy. e. zenekara, vez. Fricsey Ferenc).

14.30 (2.30): Hírek.

14.45 (2.45): Műsorismertetés.

15 (3): Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.

16.10 (4.10): Ifjúsági rádió. Dalos-zenés barangolás Székelyországban. Kilián Zoltán beosztású gyermekszereplőkkel.

16.45 (4.45): Időjárás, időjárásjelentés, hírek.

17 (5): Hírek szlovák és ruszin nyelven. 17.15 (5.15): Rádióposta. Bertha István. Közreműködik Zsögön Lenke (ének). 1. Losonczy Dezső: Kis nyitány. 2. Dolcsákó-Feleki: Te vagy a dal (Zsögön). 3. Kemény Egón: Nem megyek többé magához — tangó. 4. Toselli: Szerenád (Zsögön). 5. Polidini: Rógtónzés. 6. Lehár: Dal a Vigózeveg c. operettből (Zsögön). 7. Ranzato: Éjfél karaván. 8. a) Denza: Melódia; b) Arditti: Csókakeringő (Zsögön). 9. Dostal: Clivia — egyveleg.

Közben kb. 18.10 (6.10): Este a faluban. Közvetítés a szabolaszmezei Gáva községből. Beszél Budinszky Sándor. (Hangfelvétel).

18.45 (6.45): A XVIII. századi telepítések és az ország népe. Szabó István dr. előadása.

19.15 (7.15): Hírek magyar és román nyelven. 19.25 (7.25): Liszt-művek. Közvetítés a Budavári Királyi Főtemplomból. Közreműködik Marjay Erzsébet (ének), Gémes Irén (hárf), B. Fehér Miklós (hegedű), a Koronázó Főtemplom női kara, dr. Laczkovich János és Várhelyi Antal (orgona és vezénylés). — 1. XXIII. zsoltár: Az Ur őriző pásztora (szopránzó, hárf és orgona). 2. O salutaris hostia (női kar, orgona). 3. CXXXVII. zsoltár: A babiloni vizeknél (szopránzó, hegedű, hárf, női kar, orgona).

20.10 (8.10): Lóversenyeredmények.

20.20 (8.20): Ujságirónap közvetítése az Angolparkból. Egy éjszaka Ósbudavárában. Irta Kőváry Gyula. Személyek: A prológ — Keresztény Mária; Szelstyal Mihály, gazdát bicskái földbirtokos — Jávor Pál; Tarnóczy Anna, fiatal elvált asszony — Mezey Mária; Gácsi Dömötör, örmény kereskedő — Rácz Márton; Barison Lona — Simor Erzsé; Barison Daisy — Szondy Biri; Barison Bessie

A REGGELI UJSÁG HETI RADIÓMŰSORA

— Fenyvessy Éva; Barison Jessie — Lantos Ica; Barison Maud — Marsovszky Lidia; Pirnicher Sáni, pesti fiakkere — Pártos Gusztáv; Jancsi, egy fiatalember — Pajor István; Pincér — Sugár Lajos; A lisztes — Pethes Sándor; A cilindres — Kóváry Gyula; Johnson — Bilicsi Tivadar; Dean — Somogyi Nuszi; Luigi Mario — Fekete Pál; I. Jambo — Ilosvay Gusztáv; II. Jambo — Kazal László; III. Jambo — Csillag Béla.

21.40 (9.40): Hírek, időjárásjelentés, hírek szlovák és ruszin nyelven.

22.10 (10.10): Közvetítés a Czigler-vendéglőből. Suki Tóni cigányzenekara muzsikál.

23 (11): Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.

23.20 (11.20): I. rész: Pátia tánclemez. II. rész: Külföldi tánclemez.

0.05 (éjfel 12.05): Hírek.

BUDAPEST II.

18.15—18.45 (6.15—6.45): A földművelésügyi minisztérium mezőgazdasági felőrája.

19.15 (7.15): Vidák József cigányzenekara.

20 (8): Hírek, lóversenyeredmények, hírek szlovák és ruszin nyelven.

20.25 (8.25): Kamarazene hanglemlemez. — 1. Haydn: Esz-dúr vonósnégyes (előadja a Pro Arte vonósnégyes). 2. Haendel—Halvorsen: Passacaglia (hegedű és mélyhegedűkettős). (Előadja Albert Sammons és Lionel Tertis).

3. Mozart: F-dúr oboanégyes (kamaraegyüttes).

21.10 (9.10): Kertbeny Károly író és kalandor. Kósa János dr. előadása.

21.40 (9.40): Időjárásjelentés.

NEMET MŰSOROK 4: Jelmondat, reggeli zene. 5: Gazdáknek. 5.10: Könyv zene. Közben 6: Szórakoztató zene. (A hét bizonyos napjain és bizonyos állomásokon műsor háziasszonyoknaki).

8: Kamarazene. 8.30: Iskolai rádió. 9: Szórakoztató zene. 9.30: Kedden és pénteken: Tarka féltóra kicsinyeknek, utána szórakoztató zene.

11: Déli zene. Közben 11.30: Hírek. 12.55: Időjárás (csak Deutschlandsenderi). 13.00: A német és olasz harctéri jelentés. 13.15: Hangverseny. 14.00: A harctéri jelentés lassu megismétlése. 14.15: Dalok. Apró zeneművek. 15.00: Délutáni zene. Közben 16.00: Hírek. 17.30: Időszéri eseményekről. 18.00: Helyszíni közvetítés a harcterről. (Hangfelvételek). 18.45: Politikai vagy katonai tárgyú előadások. (Hétfőn a szárazföldi, szerdán a tengeri, pénteken a légi haderőről). 19.00: Hírek. 19.15: Szórakoztató zene. 19.50: A politikai helyzet. 20.00: A harctéri helyzet. 20.15: Hangverseny. 21.00: Hírek. 21.15: Esti zene. 23.00: Hírek, majd zarássig éjféli hangverseny. 24.00—0.55: Bajlári szolgálat. (Csak Deutschlandsender és Bréma I).

OLASZ MŰSOROK. 19.30: Szimfonikus hangverseny. 21: Jelentés. 21.15: Rádiózenekar. Csak 230 méteren. 19.30: Cetra zenekar. Tarka zene. 20.30: Dopplavoro együttes. 21: Népzene. 21.30: Lemezek. A magyar nyelvű hírszolgálat 19.70 m-en és 25.41 m-en 17.15-kor, 16.19, 25, 31, 41, 221 és 263 méteren 21.10-kor van.

1940. augusztus 18-tól 24-ig

BEOGRAD. RÖVIDHULLÁMU ADÓÁLLOMÁS

VASÁRNAP: 6.45: Első hírek, pontos idő. 7.00: Reggeli hangverseny. 7.45: Lapszemle. 9.30: Görögkeleti istentisztelet. 13.30: Rádiónapló. 13.50: Hírek francia nyelven. 14.00: Hangverseny. 14.40: Hírek. 19.00: Jugoszláv zene. 19.10: Hírek. 19.20: Jugoszláv nemzeti óra. 19.40: Hírek szlovén, albán és görög nyelven. 20.10: Felolvasás. 20.20: Hírek török, román, magyar és német nyelven. 21.20: Felolvasás. 21.40: Hírek. 21.55: Hírek francia, olasz és angol nyelven. 22.40: Utolsó hírek, pontos idő.

KÖZNAPOKON: 6.45: Első hírek, pontos idő. 7.00: Reggeli hangverseny. 7.45: Lapszemle. 13.30: Rádiónapló, pontos idő. 13.50: Hírek francia nyelven. 14.00: Hangverseny. 14.40: Hírek. 19.00: Jugoszláv zene. 19.10: Hírek. 19.20: Jugoszláv nemzeti óra. 19.40: Hírek negyedórás időközökben szlovén, albán, görög, török, román, magyar és német nyelven. 21.20: Felolvasás. 21.40: Hírek. 21.55: Hírek francia, olasz és angol nyelven. 22.40: Utolsó hírek, pontos idő.

BEOGRAD

6.15—7.30: Induló, torna, hanglemlemez, hírek, a nemzet szava, hanglemlemez.

9.25: Pontos idő, műsorközlés.

9.30: Görögkeleti istentisztelet.

11.50: Vizállásjelentés.

11.59: Pontos idő.

12.00: Harangszó a görögkeleti székesegyházból. — Szórakoztató lemezek.

12.35: Reklámok — Táncclemez.

13.00: Lela Györgyevics és Szima Begovics népdalokat énekel. 1. Zsali mome. 2. Otisla je Milka moma. 3. Dekle na ganyku sztaló. 4. U zelenoj livadici. 5. Oj devojko, devojcsice.

13.30: Pontos idő, hírek.

13.40: Hanglemlemez.

14.30: Beograd vasárnap, riport.

14.50: Hanglemlemez 15 óráig.

15.50: Pontos idő, műsorközlés.

15.55: Nikola Pavlovics felolvasása: A szerb mezőgazdasági szövetségek főszojvetségének munkája.

16.15: Közvetítés a népeket. Közreműködik: Alek-

szandar Lyubics-Milicevics és Dobrovoje Jocićs (ének), Blam harmonikás, Szava Jeremics furulyás, Drago Jovanovics gajdás és a rádió népies zenekara.

Közben 17.15—17.25: Popovics Kosza mezőgazdasági szaktanácsai.

18.00: A szalonőti hangversenye.

19.00: Reklámok.

19.10: Hírek.

19.20: Jugoszláv nemzeti óra. Ivica Siprak felolvasása: Turizmus a horvát bánóságban.

19.40: Napi riport.

19.50: Délszerbiai népdalok. Énekel Marija Markovics és Ilija Dzuvaljevics, kíséri a rádió népies zenekara. 1. a) Izlegh da sze prosetam; b) Mlado ovcarsce. 2. a) Tri pati na den pomunuvam; b) Kazs Jano, koja veser da dojdam. 3. a) Dumi vetre, raszteraj mi derte; b) Clie pejit pomore. 4. a) Oj szlavejce, oj bulbulcse; b) Rosa rozsi po poleto. 5. Mila majko ti sze molam. 6. Otvori go Kate penzsercseto.

20.40: A királyi gárda fuvós zenekarának szimfonikus hangversenye, vezényel Dragolyub Zavrnovics főkapmaga.

21.40: Pontos idő, hírek, közsde.

22.00: Táncclemez.

22.40: Hírek.

22.50: Táncclemez 23 óráig.

ZAGREB, 17.30: Lemezek. 20: Pucini: Tórandot, lemezen. 22: Táncczene.

BUDAPEST I.

8. Ébresztő. Szózat. Hanglemek. 1. Kéler Béla: Magyar vígjátéknyitány (Radiola koncert-zene-
kar, vez. Majorossy Aladár). 2. Dankó Pistai: a) Volt nekem egy szép esllagom; b) Nincsen ma-
gasb az égnél (Koréh Endre). 3. a) Novák:
Nagyajkai sikon; b) Csinnom Jankó — ku-
ruc dalok (Klarinetszóó: Tarkányi Sándor). 4. a)
Farkas Imre: Gyeryón innen; b) Dankó Pista:
Harris a rózsám (Nagy Izabella). 5. Erős Béla:
a) Vannak el nem esőkölt esőkök; b) Minden
piros-fehér rózsát... (Magyar Imre cigányzene-
kar). 6. a) Murgács Kálmán: Csunya leány,
csunya leány (Domokos Géza verse); b) Csárdás
(Csellényi József). 7. Pecei József: Unnepély a há-
remben (Radiola koncertzenekar, vezényel Ma-
jorossy). 8. Kacsóh Pongrác: Egy rózsaszál szob-
ben beszél — dal a János vitéz c. daljátékból
(Székely Márton). 9. Lehár: Cigányszerelem —
kerülő (Tanczenekar, vezényel Adalbert Laiter).
10. Seress Rezső: Ki volt az az asszony (László
Imre). 11. Borsai: Kolozsvári induló (Hunyadi
János 9. honv. egyalgezed zenekara, vezényel
Fircsny Ferenc).

BUDAPEST II.

10. Egyházi ének és szentbeszéd a belvárosi főpé-
bániatemlomból. A szentbeszédet mise közben
dr. Eipel Mihály, pápai kamarás, váci püspök
titkár mondja. Énekel a templom énekkara,
Berg Ottó vezénylettel. Előadása kerüli: a)
Schubert: C-dur mise; b) Goller Offerorium; c)
Himmusz; d) Kereszty Jenő: Fuga a Boldogasz-
szony anyák című régi magyar egyházi éneke.
A magánzólamokat énekel A. Stowasser Irén,
Solymossy Margit, Szabó Miklós és Gölner Já-
nos.
- 11.15: Evangélikus istentisztelet a bécsi kaputéri
evangélikus templomból. Prédikál dr. Varsányi
Mátyás budavári lelkész. Énekeszámok a Dunán-
tuli Énekeskönyvből 279., 446. és a Himmusz. Or-
gonái Koch István.
- 12.30: Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés.
12.30: A Melles Béla zenekar műsora. Vezényel
Vincze Ottó. 1. Sposz Antal: Koncerttábránd
(zenekara feldolgozza Vincze Ottó). 2. Kálmán
Imre: Marica grófnő — részletek. 3. Ujváry Jö-
zsef: Kárpátok béréin — induló.
Közben kb. 13 (1) Rádiokronika. Elmondja Papp
Jenő.
- 13.45 (1.45): Hírek.
- 14 (2): Hanglemek. I. rész: Művészletek. 1.
Ekkel: Bánk bán — borsdal (Palló Imre). 2. Ver-
di: Falstaff — ária a III. felvonásból (Tóti dal-
Monte). 3. Wagner: Lohengrin — kettős a III.
felvonásból (Angerer Margit és Pécovay). 4. Hu-
bay: 5. csárdajelenet (Hullámzó Balaton). (He-
gedt: a szerző). 5. Giordano: André Chenier —
ária az I. felvonásból (Giovanni Martelli). 6.
Saint-Saens: Samson és Delila — ária a II. fel-
vonásból (Anday Pirokka). 7. Puccini: Bohém-
élet — kettős a IV. felvonásból (Gigli és de Lu-
ca). 8. Bartók: a) Este a székelyeknél; b) Mad-
rettszék. 9. Huszka-Martos: Egyvagy a
Gül Baba című operettből (Szánó Gyula). 10.
Lehár: a) Messze a nagyerdő; b) Volt mindig fene-
bánya — a Cigányszerelem c. operettből (Sán-
bánya — a Cigányszerelem c. operettből (Sán-

A REGGELI ÚJSÁG HETI RADIÓMŰSORA

11. Kacsóh Pongrác: Abtánd a Já-
nos vitéz c. daljátékból (Mária Terézia 1. honv.
E. e. zenekara, vezényel Figeó Sándor). 12.
Lehár: Eva kettős — (Szabó Lujza és Szabó
Miklós dr.). 13. Vincze Zsigmond—Kulinyi: Szép
vagy, egyönyörű vagy Magyarország (Laurits
Lajos).
- 15 (3): 1. A mezsei közös dűböltek. Weber Lajos dr.
művészeti tanácsos előadása. 2. A kertészet je-
lentősége hazánkban. Dr. Schandl László műsz-
keri osztálytanácsos előadása. A földművelésügyi
minisztérium rádióelőadásorozata.
- 15.45 (3.45): Bura Sándor cigányszerelem.
16.30 (4.30): Honvédségünk mint népviselet. Irtá
Sád Ferenc dr. (Felsőváros). Közművelődési elő-
adássorozat.
- 17 (5): Hírek magyar, szlovák és orosz nyelven.
17.15 (5.15): Szalonitűs. 1. Losonczy Dezső: Rapszó-
da. 2. Thern Károly: Dal szöveg nélkül. 3. Szé-
kely Imre: Fúruljós. 4. Lehár: Tancsvit. 5. Lo-
sonczy Dezső: Angol-kerülő és fox.
- 17.45 (5.45): A magyar labogó története. Irtá Váczy
Péter dr. egyetemi magántanár. (Felsőváros).
- 18.15 (6.15): Budapesti Hangverseny Zenekar. Ve-
zéyvel Rajter Lajos. Közreműködik Gémes Irén
—hártá. 1. Beethoven: Prometheus — nyitány.
2. Ravel: Bevezető és allegro (Gémes). 3. Ko-
dály: Dal és közzene a Hány János című daljáté-
kból. 4. Tournier: Tundorprág — előjáték és
tánc (Gémes). 5. Viski János: Két tánc. 6. Doh-
nány: Pierrette látvója — részletek.
- 19.15 (7.15): Hírek magyar és román nyelven.
19.25 (7.25): Nagykövetség 1. óra dalokat énekel
zongorakísérettel. 1. Farkas Ferenc: Lánç, jánc,
eszterlánc (Számadó Ernő verse). 2. Karidos Ist-
ván: Háló (József Attila verse). 3. Kemény
Egon: Szeretem (Juhász Gyula verse). 4. Arany
János: Iroszobám. 5. Polgár Tibor: a) A szuny-
nyadó kettős (Komjáthy Aladár verse); b) Ilo-
na (Kosztolányi Dezső verse).
- 19.50 (7.50): Sporteredmények.
19.55 (7.55): Bajnoki vér. A magyar vitézség dalai
és költeményei. Közreműködik Palló Imre dr.,
az Operaház örökös tagja és Kiss Ferenc, a
Nemzeti Színház örökös tagja.
- 20.55 (8.55): Péteri Borjádó. Bodnár Jenő előadása
21.15 (9.15): Lovasversenyeredmények.
21.25 (9.25): Dolmányi: Szimfonikus percek. Elő-
adja a Queen's Hall zenekar, vezényel Wood.
(Hanglemek).
- 21.40 (9.40): Hírek, időjárásjelentés, sporteredmé-
nyek, hírek szlovák és orosz nyelven.
22.10 (10.10): Közvetítés a budai Kis Novál-éte-
remből. Péteris Jenő cigányszerelem muzsikál.
23 (11): Hírek német, olasz, angol és francia nyel-
ven.
- 23.20 (11.20): Magyar tánclemek.
0.05 (éjféli 12.05): Hírek.

A REGGELI ÚJSÁG HETI RADIÓMŰSORA

- Guido Giardini). 8. Oh, hogyan is lehet... —
német dal (Comedian Harmonists). 9. Frank:
Este a Traunseen — idill (Odeon citeraegyüt-
tes orgonával és harangokkal). 10. Manen: A
csempeház — katalán dal (Celesto Sarobe).
11. Baer—Caesar—Schuster: Havái két ég
— kerülő (orgona: Lew White, gitár: és ma-
rimbikisereket). 12. Márkus Alfréd—Keller:
Elsimron én az egész világnak — dal (Neme-
nyi Lili). 13. Gershwin: Lady be good —
slow (Paul Whiteman zenekara). 14. Doelle:
Keringő — kettős (Anny Ondra és Hans Söhn
ker). 15. Charlie Kunz jazz-zongoraegyüttes
16. Fries Károly: Ugy vártalek (Székcsén ver-
se, Fekete Pál). 17. Amerikai quickstop —
egyveleg (Ballyhoolligans-zenekar).
- 21.40 (9.40): Időjárásjelentés.
- NEMET MŰSOROK 4: Jelmondat, reggeli ze-
ne. ● 5: Gazdáknek ● 5.10: Könyv zene. Köz-
ben 6: Szórakoztató zene. (A hét bizonyos napján
és bizonyos állomásokon műsor háziasszonyoknak).
● 8: Kamarazene. ● 8.30: Iskolai rádió. ● 9: Szó-
rakoztató zene. ● 9.30: Kedden és pénteken: Tar-
ka felőra Kicsinyeknek, utána szórakoztató zene.
● 11: Déli zene. ● Közben 11.30: Hírek ● 12.55:
Időjelzés (csak Deutschlandsenden). ● 13.00: A né-
met és olasz hardteli jelentés. ● 13.15: Hangver-
seny ● 14.00: A hardteli jelentés lassu megismét-
lése. ● 14.15: Dalok. Apró zeneművek. ● 15.00:
Délutáni zene. ● Közben 16.00: Hírek ● 17.30:
Időszertü eseményekről ● 18.00: Helyszíni közve-
títés a hardtéről. (Hangfelvételek). ● 18.45: Poli-
tikai vagy katonai tárgyú előadások. (Hétón a szá-
razföldi, szerdán a tengeri, pénteken a légi had-
erőről). ● 19.00: Hírek ● 19.15: Szórakoztató ze-
ne. ● 19.30: A politikai helyzet. ● 20.00: A har-
keri helyzet. ● 20.15: Hangverseny. ● 21.00: Hi-
rek. ● 21.15: Esti zene. ● 23.00: Hírek, majd zá-
rásig éjféli hangverseny. ● 24.00—0.55: Bajjási
szolgálat. (Csak Deutschlandsender és Bréma 1).
- OLASZ MŰSOROK Csak 420 és 491 méteren
19.30: Szimfónia ● 21: Brunelli szelleművészek ● 21.30
Rádiózenekar ● 22.15: Cetta zenekar. Csak 230
méteren 19.30: Dopplavoro együttes ● 20: Népzé-
ne ● 20.30: Szalonzene ● 21.30: Lemezek. A ma-
gyar nyelvű hírszolgálat 19.70 m-en és 25.41 m-en
17.45-kor 16, 19, 25, 31, 41, 221 és 263 méteren
21.10-kor van.

BEOGRAD
6.00—7.30: Induló, torna, a nemzet szava, katonai
fuvós zenekar, hírek.
11.50: Vízállásjelentés, műsorközlés.
11.59: Pontos idő, műsorközlés.
12.00: Harangzó a görögkeleti székesegyházból. —
Borjádó. Battás tamburakísérettel népdá okat
énekel. 1. Cvetelina mi ruza. 2. Devodjse plavoi-
ese. 3. Jedren grada. 4. Pod Kikindom. 5. Kobi-
ka je nojca. 6. Szudena me kee siba.

BUDAPEST I.

- 12.35: Reklámok — Táncclemek.
13.00: Hanglemek. A domi közák kórus énekel.
13.30: Pontos idő, hírek.
13.40: A sza onütös hangverseny.
14.30: Hírek.
17.40: Pontos idő, műsorközés.
17.45: Mita Bozsnovics harmonikán népdalokat
játszik.
18.00: Dinnitrie Atanaszjev felolvasása: Az erdő-
sítés esszéjü propagandája.
18.20: Kivánságlemek. 1. Puccini: Turandot, egy-
veleg. 2. Thomas: Mgnon. 3. Preire: Ay-ay-ay.
4. Sberidan: Este Havában. 5. Marinkovics: a)
Édes illuziók; b) Öröm a táncban. 6. Ke. szerb
népdal.
19.00: Reklámok.
19.10: Hírek.
19.20: Jugoszláv nemzeti óra. Nikola Pavlics fel-
olvasása: Tengerimelléki lakosaink.
19.40: Bacska est. Közreműködik: Desza Jovano-
vics és Mladen Bodogrjac (ének), Voja Trifu-
novics (tamburka), Vujica Cebeac (gajda) és
rádió népies zenekara.
Közben 20.00: Rádiónapár.
21.10: Bojka Konstantinova éneklhangverseny.
21.40: Pontos idő, hírek
22.00: Kávéházi zene.
22.40: Hírek.
22.50: Táncclemek éjfélig.

BUDAPEST II.

- 6.40: Ébresztő. Torna.
7: Hírek. Közlemények. Évrend. Hanglemek.
1. Haekel László: Hortly István — induló
(Rendőrzenekar, vez. Szólisty Ferenc). 2. a)
Kossuth Lajos azt üzenté; b) Csinnom Palkó;
c) Edcsanyám, ha bejön Egerbe; d) Jaj, de
jó a huszárnak — katonanóták (Honvéd Cser-
kész Örsvezetői kar). 3. Ruszinkó Nándor: vi-
téz Endre László — lövészinduló (Mária Te-
rezia 1. honvéd gy. e. zenekara, vez. Pongrác
Géza). 4. Kramer: Keringő (Kramer és szó-
listái). 5. a) Ritka buza, ritka árpa; b) Páros
piros, piros; c) Eg a kunyhó — csárdások
(Veres Lajos cigányszerelem). 6. Kraul An-
tal: Nagy Lajos király — induló (Mária Te-
rezia 1. honvéd gy. e. zenekara, vez. Figeó
Sándor).
- 10: Hírek.
10.20: Gróf Széchenyi Ferenc, a nápolyi udvar-
ban. Irtá Morlin Adorján dr. (Felsőváros).
10.45: Mit nézzünk meg? A mitológiai jelene-
tekkel díszített képműket a Nemzeti Mú-
zeumban. Ismerteti Erdélyi Gizella dr. (Fel-
olvasás).
- 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
12: Harangzó. Himmusz. Időjárásjelentés.
12.10: Lakatos Flóris és fia cigányszerelem.
Közben 12.40: Hírek.
13.20 (1.20): Időjelzés, időjárás- és vízállásje-
lentés.
13.30 (1.30): Hanglemek. 1. Cimarrósa: Tikkos
házaság — nyitány. (Berlini filharmoniku-
sok, vez. Leo Blech). 2. Sztójánovics Jenő:
Ninon — borsdal (Csóka Béla). 3. Chopin: D-
dur mazurka (zongora: Paderewski). 4. Bian-

BEOGRAD

- 6.00-6.50: Induló, torna, a nemzet szava, ébredés.
- 11.50: Vizálási-jelentés, műsorközlés.
- 11.59: Pontos idő.
- 12.00: Oplénaci harangszó. — A szalonötös hangversenye.
- Közben 12.45: Reklámok.
- 13.00: Mozirgona-lemezzek.
- 13.30: Pontos idő, hírek, tőzsde.
- 13.50: Zorka Katinszka tamburakísérettel népdalokat énekel. 1. Senicsce. 2. Szvi dilberl. 3. Zoruce pusztu. 4. Vno piju Age Szarajlje. 5. Koruka je Javorina planina. 6. Szitna kisa rosza.
- 14.20: Hang-emekek. Fjodor és Lydia Saljapin énekel.
- 14.40: Hírek.
- 17.40: Pontos idő, műsorközlés.
- 17.45: Balalajka-zene felolvasása: A tanító nevelése a diák osztályozásánál.
- 18.00: Platon Dimitris felolvasása: A tanító nevelése a diák osztályozásánál.
- 18.20: A katonai fuvós zenekar játszik.
- 19.00: Reklámok.
- 19.10: Hírek.
- 19.20: Juguszáv nemzeti óra. Sztyan Gyokcs (Zagreb) felolvasása: Egy boszniai szatirikus.
- 19.40: Hang-emekek.
- 20.00: Napi riport, rádiónaplár.
- 20.10: Szimfonikus zene lemezekről. Brahms: a) Ünnepi nyitány (vezényel Mengelberg); b) D-dúr hangverseny heggedűre és zenekarra (hegedűn játsza Szigei József); c) D-dúr szimfonia (Londoni Filharmonikusok).
- 21.40: Pontos idő, hírek.
- 22.00: Zalko Topolszki heggedűhangversenye.
- 22.30: Táncelemek.
- 22.40: Hírek.

BUDAPEST I.

- 6.40: Ébredés. Torna.
- 7: Hírek. Közlemények. Ébred. Hang-emekek. 1. Fricsay Richard: A Mária Terézia 1. honvéd gy. e. zenekara vez. a szerző. 2. Sándor Jenő: Vadvirágos erdő szélén — csárdás (Kalmár Pál). 3. Vaeskarz: Feltámadás — induló (Katonazenekar). 4. Pécsi József: Pandurok — induló (Mária Terézia 1. honvéd gy. e. zenekara, vez. Pongrácz Géza). 5. Komzák Károly: Badeni leányok — keringő (Bécsi Bohém zenekar). 6. Lehár: Losonci induló (Hunyadi János 9. honvéd gy. e. zenekara, vez. Fricsay Ferenc).
- 10: Hírek.
- 10.20: Kárpátaljai emlékek. Egy vidéki szánész naplójából Irta Bánhidny László. (Felolvasás)
- 10.45: A mai világválság és a szív. Irta Kellner Dániel dr. (Felolvasás).
- 11.10: Nemzetközi vizjelzőszolgálat.
- 12: Harangszó. Himmusz. Időjárás-jelentés.

A REGGELI ÚJSÁG HETI RADIÓMŰSORA

- 12.10: Balalajka-zenekar.
- Közben 12.40: Hírek.
- 13.20 (1.20): Időjelzés, időjárás- és vizálási-jelentés.
- 13.30 (1.30): A 15. honvédegyalgezered zenekara-vezényel Seregi Artur. 1. Bossay: Tábori élet — induló. 2. Újvári József: Harmatos róza — keringő. 3. Growald Ernő: Hangulatképek. 4. Seregi Artur: Az én nótám — egyveleg. 5. Pécsi József: Ünnepegy a háremben.
- 14.30 (2.30): Hírek
- 14.45 (2.45): Műsormertelés.
- 15 (3): Ártolyanhírek, piaci árak, élelmiszer-árak.
- 16.15 (4.15): Középamerika hat állama. Irta Wehner Józsefné. (Felolvasás).
- 16.45 (4.45): Időjelzés, időjárás-jelentés, hírek.
- 17 (5): Hírek szlovák és ruszin nyelven.
- 17.15 (5.15): Orosz Julia, az Operaház tagja Tarnay-dalokat énekel. — Zongorán kíséri Pongrácz László.
- 17.45 (5.45): Éjjeli verszók. Dr. Makara Gy. előadása.
- 18.15 (6.15): A rádió szalonzenekara. 1. Strauss János: Cigánybáró — nyitány. 2. Lehár: Pavane — egyveleg. 3. Budai Dénes: Éjjeli dal — tangó. 4. Huszka: Nemtudomka — operett-részetek.
- Közben 18.30 (6.40): Sportközlemények.
- 19.15 (7.15): Hírek magyar és román nyelven.
- 19.25 (7.25): Igál betyár, mulik a nyár. Irta: Villant Rezső. Felolvasás. Közreműködők: Orbán Sándor és Sárközi Gyula cigányzenekara
- 20.10 (8.10): Beethoven-hangverseny. Az Operaház zenekarát Dohnányi Ernő vezényli. Közreműködők: Zathureczky Ede (hegedű). 1. VII. szimfonia. 2. Heggedűverseny.
- 21.40 (9.40): Hírek, időjárás-jelentés, hírek szlovák és ruszin nyelven.
- 22.10 (10.10): A rádió szalonzenekara. 1. Strauss Oszkár: Varázskeringő — nyitány. 2. Stolz Róbert: Bucsu a szerelemről — dal. 3. Gebhardt Rio: Exotikus bölcsodal. 4. Lehár: Gluditta — részlet. 5. Grieg: A tavaszhoz — dal. 6. Szücs János: a) Ivonne tánc; b) Tanszere. 7. Niemann: Modern táncszvit.
- 23 (11): Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.
- 23.20 (11.20): Közvetítés a városligeti Gundel-étteremből. Kiss Lajos cigányzenekara megszólal.
- 0.05 (éjjel 12.05): Hírek.

BUDAPEST II.

- 19.30 (7.30): Napoleon legidősebb nővére Olaszországban. Sz. Nagy Lenke előadása.
- 20 (8): Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven
- 20.25 (8.25): Szórakoztató hang-emekek. 1. Lehár: A mosoly országa — előjáték (Berlini házi Opera zenekara, vez. Hansgeorg Ottó). 2. Masi: Madonna — olasz dal (Carlo Buti). 3. Kreisler: Szép rozmaring (hegedű: Geyer Steffi). 4. Borcherth-Baumanni: Német dal (Erna Sack). 5. Strauss János: Császárkeringő (Berlini Filharmonikusok, vez. Erich Kleiber). 6. Kókay István: Sose vagyok józan (Kalmár Pál). 7. Moszkowski: Szerenád (fűtlyszó: fűtlyszó).

A REGGELI ÚJSÁG HETI RADIÓMŰSORA

- 10.00-10.55: Csak Deutschlandsender és Bréma I.; Bajtársi szolgálat.
- OLASZ MŰSOROK. 18.15: Operalemezek. Csak 420 és 491 méteren • 19.30: Alfano: Feltámadás, négyfelvonásos opera Tolstoj nyomán • 22.15: Rádiózenekar. Csak 230 méteren • 19.30: Szimfonia • 20: Ceira zenekar • 21: Doppolavoro együttes • 21.30: Lemezek.
- 10.00-10.55: Csak Deutschlandsender és Bréma I.; Bajtársi szolgálat.
- OLASZ MŰSOROK. 18.15: Operalemezek. Csak 420 és 491 méteren • 19.30: Alfano: Feltámadás, négyfelvonásos opera Tolstoj nyomán • 22.15: Rádiózenekar. Csak 230 méteren • 19.30: Szimfonia • 20: Ceira zenekar • 21: Doppolavoro együttes • 21.30: Lemezek.

BEOGRAD

- 6.00-6.50: Induló, torna, a nemzet szava, hang-emekek, hírek.
- 11.50: Vizálási-jelentés, műsorközlés.
- 11.59: Pontos idő.
- 12.00: Oplénaci harangszó. — Vjekoslav Knecse-vics da máti népdalokat énekel. 1. Kad szam u dalekom szvitu. 2. Eyo szam ti dosa. 3. Szimvaj me, tyu tyu mu ja. 7. Daleko mi je biszer Jad-rana. 8. Szijela Mare kraj mora.
- 12.35 Reklámok. — A szalonötös hangversenye.
- 13.30: Pontos idő, hírek, tőzsde.
- 13.50: Filmelemek.
- 14.20: Havái gitár-emekek.
- 14.40: Hírek.
- 17.40: Pontos idő, műsorközlés.
- 17.45: Voja Trifunovics harmonikus népdalokat játszik.
- 18.00: Alekszandar Szolovjev dr. felolvasása: Juguszáv témák Puskin költészetében.
- 18.20: A katonai fuvós zenekar hangversenye.
- 19.00: Reklámok.
- 19.10: Hírek.
- 19.20: Juguszáv nemzeti óra. Mariko Cemovics felolvasása: Deszu II Karagyorgyevi iz Vaszoljevica
- 19.40: Hang-emekek.
- 20.00: Rádiónaplár.
- 20.10: Vigjáték a Stúdióhól.
- 21.00: A Kregarjev-testvérek szolven ketlősséket énekelnek, kíséri a rádió népies zenekara.
- 21.40: Pontos idő, hírek.
- 22.00: Zsarko Cvetics, a beográdi Opera tagja, énekel.
- 22.30: Táncelemek.
- 22.40: Hírek.

BUDAPEST I.

- 6.40: Ébredés. Torna.
- 7: Hírek. Közlemények. Ébred. Hang-emekek. 1. Lehár: Lyuk, lyuk, induló (Hunyadi János 9. honvédegyalgezered zenekara, vez. Fricsay Ferenc). 2. Lanner: A kerők — keringő (Bécsi Bohém zenekar). 3. Profant István: Fel a Kárpáthém — induló (Mária Terézia 1. honvédegyalgezered zenekara, vez. Pongrácz Géza). 4. Urbach: Per aspera ad astra — induló (Nagy fuvószenekar). 5. Kúdas György: Irt a babám — csárdás (Csallány). 6. Pécsi József: Egyesült erővel — induló (József nádor 2. honvédegyalgezered zenekara, vez. Seregi Artur).

BUDAPEST II.

- 6.40: Ébredés. Torna.
- 7: Hírek. Közlemények. Ébred. Hang-emekek. 1. Lehár: Lyuk, lyuk, induló (Hunyadi János 9. honvédegyalgezered zenekara, vez. Fricsay Ferenc). 2. Lanner: A kerők — keringő (Bécsi Bohém zenekar). 3. Profant István: Fel a Kárpáthém — induló (Mária Terézia 1. honvédegyalgezered zenekara, vez. Pongrácz Géza). 4. Urbach: Per aspera ad astra — induló (Nagy fuvószenekar). 5. Kúdas György: Irt a babám — csárdás (Csallány). 6. Pécsi József: Egyesült erővel — induló (József nádor 2. honvédegyalgezered zenekara, vez. Seregi Artur).

17.25 (6.25): Puztazser. Deér József dr. egyetemi tanár előadása.

17.50 (6.50): Nagy Izabella és Cselényi József magyar nótákat énekel. Kiséri Oláh Kálmán cigányzenekara. Nagy Izabella számai: Szól a kasszán; Belémny: Ha elmegegek nemcsak; E Kovács Gyula: Kétszer nyílik az akácfa virága; Dankó: Hamis a rózsám; Dóczy: Darumadár után indult; Sentimay: Hullámzó Balaton tetején; Valamit sugok magának; Róza vagy te róza. — Cselényi számai: Szíriában, Ajk faluban az történt; Repülj feekém ablakára; A Tiszsa a Duna zavarodik; Vörös bort ittam az este; A Csep-után végtelen végig; Egy rózsán meg számálltam száz rózsát; Dankó: Szőke kislány, csitt csitt csitt; A faluban nincs szép lány, csak kettő.

18.50 (6.50): Hangképek a Szent István-nap sporteredményeiről. Beszél Puhar István és Lengyel József dr.

19.15 (7.15): Hírek magyar és román nyelven.

19.25 (7.25): Zarándoklás a Szent Király nyomában. Beszél Révay József dr. (Hangfelvétel).

20.10 (8.10): Sport- és lövészeredmények.

20.20 (8.20): A Hilomás királyi Szimfónia három felvonásban. Iria Kállay Miklós, Rendező Németh Antal dr. Személyek: István király — Somlay Artur; Gizella királyné — Zala Karola; Imre király — Apáti Imre; Vazul — Kiss Ferenc; Ilona — Simor Erzsé; Szilárd látnok — Bihar József; Urkud, Imre királyi palotása — Szabó Sándor; Gecse, várnagy — Ujlaky László; Csánád, ispán, Marosvár kapitánya — Bodnár Jenő; Gelélt püspök — Toronyi Imre; Jadviga — Mészáros Agi; Péter — Kovács Károly; Chrisaphios, görög követ — Baló Elemér; Nikoförus, görög szerzetes — Major Tamás; Anasztáz püspök — Boray Lajos; Kéve csatós — Tompa Béla; Konrád, zárdnök — Onody Akos; Menekülő — Matányi Antal; Poroszán — Szőke Sándor.

21.40 (9.40): Hírek sporteredmények, időjárásjelentés, hírek szlovák és ruszin nyelven.

22.10 (10.10): Budapesti Hangverseny Zenekar. — Vezényel Rajter Lajos. — 1. Szolyok Imre: Hol vagy István király? — Imrei zene. 2. Járai István: Pásztorhízek a holdas éjszakában. 3. Országh Tivadár: Apróságok vonászenekarra. — (Bemutató).

23 (11): Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.

23.20 (11.20): Közvetítés a Baross-kávéházból. Tóth-Horváth Gyula cigányzenekara muzsikál. **0.05 (éjfel 12.05):** Hírek.

BUDAPEST II.

11.15—12.15: Közvetítés a városi focitornáról a világból. A rendőrzenekek játéka. — Vezényel Szülössy Ferenc. 1. Pécsi József: Perdió — nyhány. 2. Szülössy Ferenc: Az 1848—49-i szabadságharc zenegyűjteménye. 3. Sándor Jenő: Részletek a Halvány sárga róza című operettből. 4. Kálmán Imre: Egyveleg a Cirkuszkereskedő című operettből.

12.50 (6.50): Ruszin felvétel. Szent István. Nisztkacs László előadása. Majd hanglerendezés.

Peredásca díva podkaparkázkich ruszinov. — 1.

Vasizili Nisztkacs: Szvitjéji Széletén. Doklad. 2. Muzika po gramatomoi zapisai.

19.30 (7.30): A korona és a kereszt harcosa. — Szilvási Jenő előadása.

20 (8): Hírek, lövészeredmény, hírek szlovák és ruszin nyelven.

20.25 (8.25): A rádió szalonzenekara. — Vezényel Bertha István. 1. Belevás Hugo: Magyar feltámadás. 2. Kálmán: Örödlóvas — palotás. — 3. Lehár: Cigányzenekar — egyveleg. — 4. Polgár Tibor: Magyar kosztód. 5. Szántó Jenő: Spanyol szerenád. 6. Buttykay Akos: Bolygó görög — balettzene. 7. Liszt: VI. repszóda. 8. Sikiós Albert: Magyar induló.

21.35 (9.35): Időjárásjelentés.

NEMET MŰSOROK 4: Jelmondat, reggeli zene. ● 5: Gazdáknak. ● 5.10: Könyvü zene. Közben 6: Szónokoztató zene. (A hét bizonyos napjain és bizonyos állomásokon műsor házasszonyokká).

● 8: Kamarazene. ● 8.30: Iskolai rádió. ● 9: Szónokoztató zene. ● 9.30: Kedden és pénteken: Tarika fényes kisérnyeknek, utána szónokoztató zene. ● 11: Déli zene. ● Közben 11.30: Hírek. ● 12.55: Időjelzés (csak Deutschlandsenden). ● 13.00: A német és olasz harctéri jelentés lassu megismertés. ● 14.00: A harctéri jelentés lassu megismertés. ● 14.15: Dalok. Apró zeneművek. ● 15.00: Délutáni zene. ● Közben 16.00: Hírek. ● 17.30: Időszertű eseményekről. ● 18.00: Helyszíni közvettetés a harcterről. (Hangfelvétel). ● 18.45: Polikárai vagy katonai tárgyú előadások. (Hétfőn a szíriáról), szendrő a tenger, pénleken a légi haderől). ● 19.00: Hírek. ● 19.15: Szónokoztató zene. ● 19.50: A politikai helyzet. ● 20.00: A harctéri helyzet. ● 20.15: Hangverseny. ● 21.00: Hírek. ● 21.15: Esti zene. ● 23.00: Hírek majd 24. óráig éjféli hangverseny. ● 24.00—0.55: Bajtársi szövegát. (Csak Deutschlandsenden és Bruma I). ●

OLASZ MŰSOROK 18: Kamarazene ● 19.30: Szimfonikus hangverseny énekekkel. ● 21.30: Szilvási zene ● 21: Zenekari művek. A magyar nyelvű hírszövegát 19.70 m-en és 25.41 m-en 17.15-kor, 16. 19. 25. 31. 41. 255 és 263 méterem 21.10-kor van.

BEOGRAD

6.00—7.30: Induló, torna, a nemzet szava, lakónai füvés zenekar, hírek.

11.50: Virál ásjelentés, műsorkezdés.

11.59: Pontozó idő.

12.00: Harangszó a görögkeleti székességvárból. — Dragi Cskonyovics tanburaikészítéssel megadól-Eat énekel.

12.35: Reklámok. — A szalonúts hangversenye.

13.30: Pontozó idő, hírek, társaság.

13.50: Ina Szanyina orosz románokát énekel.

14.20: Dvorzskák: Szály fánok (Gémezé).

14.40: Hírek.

17.40: Pontozó idő, műsorkezdés.

17.45: Egésségügyi előadás.

18.05: Alekszandar Milosevics harmonikán népdalokat játszik.

18.20: Alekszandar Marinkovics opera-ártaikat énekel. 1. Puccini: Bohémélet. 2. Verdi: a) Traviata; b) Müllér Lutz; c) Rigoleto. 3. Puccini: Manon Lescaut.

18.50: Hanglerendezés.

19.00: Reklámok.

19.10: Hírek.

19.20: Jugoszláv nemzeti óra. Cyrill Debevec felolvasása. A színház nevelő hátsza.

19.40: Napi riport, rádiójáték.

19.50: A következő műsoraink ismertetése.

20.00: Richard Wagner: Tannhauser, zenedráma 3 felvonásban, bayreuthi előadásban (német). Közben 21.40: Hírek.

22.40: Hírek.

19.10: Hírek.

19.40: Hírek.

19.50: Hírek.

20.00: Hírek.

20.10: Hírek.

20.20: Hírek.

20.30: Hírek.

20.40: Hírek.

20.50: Hírek.

21.00: Hírek.

21.10: Hírek.

21.20: Hírek.

21.30: Hírek.

21.40: Hírek.

21.50: Hírek.

22.00: Hírek.

22.10: Hírek.

22.20: Hírek.

22.30: Hírek.

22.40: Hírek.

22.50: Hírek.

23.00: Hírek.

23.10: Hírek.

23.20: Hírek.

23.30: Hírek.

23.40: Hírek.

23.50: Hírek.

17 (5): Hírek szlovák és ruszin nyelven.

17.15 (5.15): Kedvett hanglerendezés. 1. Liszt: Szerelmi álmok — nocturne (New Light szimfonikus zenekar). 2. Schubert: Szerenád (Gigli). 3. Hubay: Zeifr (hegedű). 4. Szeretlek — dal (Kirsten Flaggstad). 5. Strauss János: Boldal úszony — keningó (Murek Weber zenekara). 6. Jacobi—Prödy—Marias: Sybill — kettős (Székely Lujza és Székely Mik). 7. Kételberg: Perza Vászár (Göngyösi Regipara). 8. Lehár: Arany és csillag — keningó énekek: Erna Seck. 9. Ippolitov—Ivanov: A szerdár felvonulása. részlet a Kaukázusi vezárlatok c. szvitből (Sydney Ryte zenekara). 10. Grever: Le casita — spanyol dal (Roslita Serrano). — 11. Sentimay Elemér: Csak egy kislány van a világon (Magyar Imre cigányzenekara). 12. Demza-Zanardi: Funikulifunicula — olasz dal (Gigli).

18 (6): Az utolsó értélyi álmamfelet. Tolmá Gábor előadása. Teicki Mihály. Felolvasás.

18.30 (6.30): Országh Tivadár hegedűl zongorakísérettel. 1. Kodály: A zongora. 2. Bartók—Gerber: Szonatina. 3. Dvorzskák: Andante rubato alin-garcska. 4. Hubay: 12. Szólójáték. 5. Országh: 1. 2. magyar 14n.

15 (7): Költészet napján.

19.15 (7.15): Hírek magyar és román nyelven.

19.25 (7.25): Szilvási zene. Hírek előadása.

19.50 (7.50): A három Erkel. Rádióbáb. Erkel Ferenc, Erkel Gyula és Erkel Elek népszenmúveben előforduló jellemzők elhasználatára szentele, a cigányzenekari részeket összelőltotta, a zenekart és a Ferra-kamarakort vezényli Zakkai Denes közreműködők Tamás Ilona. Közben Erkel Laurisn Lajos Lovardó Tibor az Opera-ház tagjai és Gáspár Lajos cigányzenekara. — Rendező a Balogh Pál.

21.40 (9.40): Hírek időjárásjelentés, hírek szlovák és ruszin nyelven.

22.10 (10.10): Közvetítés a Hang-kioszkból. — Herememann Sándor zongorakísérettel játszik.

23 (11): Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.

23.20 (11.20): Magyar nóták hanglerendezés. — 1. Fekeresztrai esereszene — népdal (Körh Endre). 2. Magyarudai Jenő: Amikor a fénylő két szembe néztek (Kálmár Pál). 3. Szaucek István: Megérett a repce (Szigeti József) (Cselényi József). 4. Bodrogi Zsigmond: Ha úgy látszik falumbeli (Thurzó Nagy verse) (Szendre Ferenc). — 5. Farkas Jenő: siltörött az eüshangú tiltánkám — (Korányi Miklós verse) (Mindsey István). 6. Magyarai Imre: Baj van, nagy baj (Dalos Nagy Károly verse) (Kálmár Pál). 7. a) Radics Béla: Megállok a keresztútján (Farkas I. verse); — b) Teghize—Gerber: Kém a szemed (Cselényi József). 8. Sándor Jenő: Nem kell pénz a boldogsághoz (Orbán Sándor). 9. a) Háunk előtt megnak el a huszások: b) Sárga lovan, sárga csengő rajta; c) Ez illik, illik, illik — csárdások (Palló Imre dr.). 10. Murácz: Szent György rapján (Agyagfalvi—Hegyi verse) (Palló Imre). 11. Révity Lajos: hogyha ir majd édesanyám (László Imre). 12. Teghize—Gerber: Gyalogut, kocskat (Szondy verse) (Kálmár Pál). **0.05 (éjfel 12.05):** Hírek.

Különcködők, bogarasok, rigolyások

Irja: Ráth Végh István

Ez alkalommal elégtételt kell szolgáltatnom Toldi Miklós-nak. A falrafutás sportjának, amiről mult héten szölgöttam, ismerete nélkül ugyszólván érthetetlen a budai szépaszszonyán történt esete, amint azt Mosvai elmondja. Az özvegy megyecske megunt Miklós udvarlását és szabadulni akart tőle. Meghívta vacsorára. A szobákat pompásan felékesítette, az ablakokra művészi brokátokat akasztott.

*Az egyik ablakra, mely kárpitot
[vona,
Azon szép oroszlány arannyal írva
[vala.*

Vacsora végeztével, miután közben Miklós ingujjra vetkezett, következett az előre kiesztelt csel:

*Gyakorta hallottam, asszony néki
[monda,
Náladnál ugrásban nincs jobb ez
[világba.*

*Az én szerelmemért, amaz
[oroszlányra
Kérlek ugorjál fel, az én kívánsá-
[gomra.*

*Ottani Toldi Miklós hátra iramodék,
Az asszony kedvéért egyet-kettőt
[ugrék.*

*Fene oroszlányra hamar felugordék,
Buda piacára Toldi ezen közben
[ugrék.*

*Csak nyaka nem szegék. Igen bosz-
[szankodék:
Toldi egy imegben ott kiűn
[pironkodék.*

Akármielyen mámoros volt is Toldi bortól és szerelemtől, egy faliszönyeg himzett vagy festett oroszlányját semmiesetre sem nézhette szoborműnek, amelyre fel lehet ugrani. Az asszony sem tételezhette fel róla, hogy ilyen bolondot fog cselekedni; ha pedig mégis megteszi, nem lát-szott bizonyosnak, hogy az ugrásnak magasbatoró lendülete egyszersmind oldalvást is ki fogná vágni az ablakon. Egészen nyilvánvaló, hogy itt a falrafutás régi sportjáról volt szó. Toldi nekiiramodott és »egyet-kettőt ugrék«, vagyis két hosszu léppessel fel akart szaladni az oroszlán magasságáig; azonban nem fal volt az oroszlán mögött, hanem nyitott ablak. Az iram egyenesen kiszalajtottta az utcára.

Mint mondtam, a valódi különcre nem áll az, ami a bogaras emberre, hogy tudniillik »különbönb egész rendes esze van«. Nála a rendes ésszen csorba esett. Említettem Swift rendszeretét. Ami nála csak bogár volt, igazándi különbnél az egész életet magaalkotta szabályok közé zsugorító, embert géppé me-revítő életmódú fajul. Iskolai példa rá az öreg Nobs esete.

Ez az öreg Nobs a 18. században élt. Egy kenti városkában töltötte el az életét, óramutatónyi pontossággal. Konok rendszeretete legszembetűnőbb csökönnyösséggel a sétéiben mutatkozott meg. Minden áldott nap ugyanabban az időben felsétált egy dombra, ott a kék kék szí-ivott egy üveg saszétált.

Ezt az utat negyvenezereszer tetete meg,

ami nem lehetetlenség, miután a megátalkodott öregur egészségügyi kutyagolásainak segítségével 96 esztendőtt ért meg. Pontosan tudta, hány lépés az ut oda-vissza, ismerte legkisebb hajlását és lejtését. Képes volt behunyt szemmel megtenni az utat s mert azt is tudta, melyik helyen következik egy nagyobb darab kő, ilyenkor már előre megemelte a lábát és hiba nélkül keresztüllépett rajta. Ha olyan zivataros idő köszöntött be, hogy nem lehetett a házból kimenni,

odabenn a lakásban ment fel a hegyre.

Egyik szobából a másikba gyalogolva tette meg a szükséges számu lépéseket, amig csak fel nem ért a képzeletbeli korcsmaig; ekkor megitta a sörét, pihenőt tartott s megingint visszasétált. Ragaszkodott a napi séta egyéb részletéhez is. Tréfás kedvű ember volt, de a tréfáit is beleszorította a rend abroncsaiba. Mikor a szabóműhely előtt haladt el, bekiáltott az ablakon: »Gyertyát koppantani!« A tehenészetnél odaszólt a fejlányoknak: »Felgyürközni!« Az utbaeső majornál barátságosan ráhuzott botjával a kutyákra. Rög nagyahyák lettek a fejlányok, nagyapák a szabólégények, de a megrögzött öregember sohasem változtatott a módján. Otthoni sétáin sem feledkezett meg róluk. Valahányszor annyi lépést számolt meg, amennyivel a szabóműhely elé kellett érnie, elkiáltotta magát: »Gyertyát koppantani!« A képzeletbeli tehenészet előtt vidoran odaszólt: »Felgyürközni!« A képzeletbeli kutyáknál végigvágott a képzeletbeli kutyákon. A képzeletbeli mezőn teli tudóval szivta be a friss szénaitót s a maga elé varázsolt dombtörőről lelki szemével gyönyörűséggel élvezte a kilátást. Egy helyütt sölvény zárta el az utat, odahaza ezt két összetolt szék helyettesítette, amely mesterséges akadályon a megfelelő időpontban hűségesen keresztüllépett. Egyébként az öreg különbnél az egész város szerette és becsülte, mert jó ember volt, minden jótékony célra adakozott s aki hozzáfordult, nem ment el üres kézzel. Ime a tökéletes, hibátlan, szabály-szerű külön.

PARAGUAY

Általános területi és klimatikus helyzeténél fogva még nem rendezte be teljesen normális postaforgalmát. Mindenesetre 1937-től 1938-ig, ahogyan az évi jelentésből kitűnik állandóan javult a helyzet. 9 millió felül továbbították és 1937-ben 12 millió felül volt a 1937-1938-iki postai küldemények 1938-ban. Egy lakóra átlag 10 küldemény esik. Az országban 290 postahivatal van. Az újonnan bevezetett hivatal 1938-ban 59 990 külföldi levelet fogadott, az ország külföldre pedig 49 990 repülőpostaküldeményt.

ÉRDEKES ÉS A VILÁG Fürcsaságok és gyűjteménye

A legtöbb ember tévesen azt hiszi, hogy a töltőtollat alig néhány évtizeddel ezelőtt Amerikában találták fel. Az igaz, hogy a legtöbb töltőtollat jelenleg az Újvilágban használják és hogy ennek a hasznos szerzszámnak az elterjedése alig három évtizeddel ezelőtt kezdődött meg, de mint sok más találmány, ez is Európában, mégpedig több mint háromszáz évvel ezelőtt született meg. Az ecéltoll gyártását csak 1827-ben kezdték meg Angliában és addig ludtollszárból hegyezett-tollal írtak az emberek. 1638-ban a francia fővárosban egy föltaláló olyan ludtollat árusított, amelyet tintával töltöttek meg és amely sokáig nem száradt ki. A gazdag emberek megcsodálták a furcsa szerkezetet, de kevesen akadtak, akik vásároltak volna belőle, mert a feltaláló minden darabjért nagy összeget kért. Ez a toll volt a mai töltőtoll őse. Amikor a mai töltőtollakat kezdték gyártani, sokat mulattak azokon, akik ilyen tollakat vásároltak, mert ezek elég tökéletesen írókészségek voltak. A tinta mindig kifolyt belőlük, a legváratlanabb pillanatban tintafolt esett a papírra és az is elég gyakran megtörtént, hogy a töltőtoll tulajdonosa tintás ujjakkal vagy tintafoltos ruhában volt kénytelen járni.

A newarki adóhivatalba sok levél érkezik és egy ilyen levélben az egyik pontos adófizető három dollárt és három fejfájás elleni port küldött. A három dollárt az adóhivatal megtartotta, de a fejfájás elleni porokat visszaküldte a feladónak. Talán arra gondoltak, hogy az adófizető polgárnak nagyobb szüksége lehet a porokra.

Az oroszlánt az európai ember korán megismerte. Az a tény, hogy a görög hőskölteményekben gyakran esik róla szó, továbbá az is, hogy az ógörög művészetben meglehetősen élethűen ábrázolják, arra vall, hogy a görög félszigeten még a történelmi időkben is szabadon nelt ez az állat. Arról meg aztán ugyancsak bőséges adataink vannak, hogy a római cir-kuszi előadásoknak egyik főszereplője volt. Tudjuk például, hogy Pompeius egyetlenegy cirkuszi előadás keretében 600 oroszlánt vonultatott fel. Annak ellenére is, hogy ennyire kiadósan ismerték Európában ezt a vadállatot, meglehetősen hiányosak voltak róla való ismereteink. »Az állatok királyának«, a bátorság mintaképének hirdették századokon keresztül, amig végre a mult század végén hiteles Afrika-utazók, elsősorban Livingstone bizony alaposan ki-vetköztették az oroszlánt ebből a legendakörből. Okelme bizony meglehetősen sunyi állat, lehetőleg csak éjjel támad s akkor is csak veszélytelen vállalkozásokra kapható, ha csak nem az éhség hajszolja kétségbeesett kalandolba. Még tovább vezetett az oroszlán lelkének megismerésében a modern állatszeliidítési technika, amely már csak ritkán dolgozik éhezéttel, korbáccsal, ellenben inkább beleéli magát az állat gondolkodásmódjába, érzelemvilágába, s ezzel a módszerrel csakugyan csupán tud az oroszlán szeliidítését. Ezen a területen a mult évtizedben rendezett legutóbb egy berlini cirkuszból az állatszeliidítő, amikor

az egyik ketrecben asztal mellett mulatozó társaság körébe bevezetett egy hatalmas oroszlánt, szépen odatessékeltte az asztalhoz, s az oroszlán aztán jólnevelt vendégként maga is falatozott az elébe rakott tányérról.

A gejszir időszakos meleg forrás, amelynek vize forró gőzökkel keverve tör a magasba. Nevét a régen ismert Gejszir nevű izlandi forrástól kapta és ezt azután erre a tüneményre általánosították. Rendszeresen vulkánikus működésekkel kapcsolatos és különösen három nagy területen gyakori: az izlandi Haudakal-területen, az újzealandi Taupo-területen és az északamerikai Yellowstone National Parkban. Ezekről a híres gejszirekről még az iskolás-könyvek is megemlékeznek, de Európa legnagyobb meleg-szőköforrásáról kevesen beszélnek. Ez a forrás a Rajna Naredy nevű szigetén működik. Vize öt óránként emelkedik és husz-huszonöt méterre is felszőkik. Egy-egy ilyen melegvizefeltérés átlag tizenkét percig tart.

Az orchidea nálunk ritka és megbecsült virág és így érthető, hogy a nők nagyon megörülnek, ha néhány szálat kapnak belőle. Ezzel szemben Mexikóban valóságos sértés, ha valakinek orchideát ajándékoznak. Ez a virág ugyanis Észak-Amerika déli részén nagyon közönséges, annál ritkább a burgonya. Ha egy mexikói hölgynek krumplivirágot adnak, akkor igazán öszintén örül.

Anglia egyik csöndes kis falujában, Devley-ben, 90 éves korában meghalt Louise Harriett, aki több mint nyolcvan éven át őrizte az égyat. Még kislány volt, amikor mind a két lábára megbénult és azóta hozzátartozói s a szomszédok gondozták. A nő tudomást szerzett ugyan a technika csodálatos fejlődéséről, de sohasem látott autót, rádiót, irógépet vagy repülőgépet.

Egy minneapolis-i asszony éjszaka telefonon panaszt emelt egy férfi ellen, aki bekandikált az ablakon. Néhány perc mulva motorkerékpáross rendőr robotogt ki a megadott címre és a sötét udvaron tettenérte a bünnös férfit. Amikor szembesítették a panaszos nővel, az asszony nagy csodálkozással látta, hogy saját férjét fogták el.

A belmorei mosodai munkások sztrájkba léptek és ennek folyamán a rendőrök elcsiptek egy sztrájkolót, aki tojásokkal dobott meg egy mosodai kocsi. A tárgyálaton azzal védekezett, hogy nem zárt, hanem friss tojásokkal dobálta meg a kocsi szállitmányát. Ennek ellenére őrizetbe vették és megindították ellene az eljárást.

Robert Griffith munkás a Grand River gátjánál dolgozott. Munkaközben elvesztette egyensúlyát és társai römületére legurult a negyven méter magas töltésről. Utána eresztek, hogy legalább a holttestet megtalálják. Nagyon csodálkoztak, amikor negyedóra mulva megtalálták. Griffith a földön ült pipázott és az újságját olvasta.

Bélyeg

A NOVISZADI FILATELISTA EGYLET KÖZLEMÉNYEI

A görög posta 100 éves évfordulója

alkalmából (1830—1930) kiadott hivatalos jelentés sok bélyeggyűjtő szempontból érdekes adatot tartalmaz. 1830 körül felszabadított Görögország, mint királyság szerepelt kezdettől fogva; területe alig 10.000 km² tett ki. Az általános primitív viszonyokhoz képest, a posta is teljesen kezdetleges volt ebben az időben. Mint mindenütt, úgy itt is a küldönc, gyalog és lovas posta, később pedig a kocsijáratok lettek bevezetve. A tengeri forgalommal kapcsolatban a postai küldeményeket hajón továbbították. 1828-ból Jean Kapodistrias reformálta meg először a postát és a messze szétterjedő görög kereskedelemnek megfelelően Argos, Tripolis, Epidanos, Syra és több tengeri kikötőben is volt postai kirendeltségük. Lasanként az összes postai járatok az állam kezébe mentek át. 1835 óta ajánlott küldeményeket is továbbított a posta dupla tarifa mellett. 1901 óta a posta továbbítási eszközeül sok helyen a vasutat vezették be, a hajójáratok és postakocsik mellett. A vasuti-postai forgalom főleg Szalonikin át lesz lebonyolítva úgy Jugoszlávia, mint Thrácián át Bulgária és európai Törökország felé. Csaknem 3000 km. összvonal hosszúság mellett ez a postai közlekedési eszköz még mindig csekélynek bizonyult, úgy hogy 1925-től bevezették a repülő postai járatokat is. Olasz, görög, angol és fran-

cia járatok bonyolítják le ezt a forgalmat. 1936-ban 3428 kg; 1937-ben 3824 kg; 1938-ban 4725 kg. csomagot továbbítottak belföldön; külföldre a forgalom 1937-ben csaknem 15.000 kg.; 1938-ban 17.000 kg. volt. Ez érthető azért is, mert Athén jó fekvésénél fogva számtalan repülőjáratnak a központjában van. Így London—Délafrika; London—India—Ausztrália; Amszterdam—Ausztrália; Marseille—Hong-Kong; Varsó—Syrria; Berlin—Irak; Róma—Basrah. Ami az általános forgalmat illeti óriási haladást mutat fel a görög posta. 1840-ben a kül- és belföldi postaküldemények száma 580.000; 1880-ban a kül- és belföldi postá-1880-ban 6.500.000; 1901-ben 22 millió; 1925-ben 95 millió; 1930-ban 131 millió darab volt. Ezek a nagy számok mutatják a görög posta nagy munkáját, kereskedelmének felendülését és a bélyeggyűjtők érdeklődését a görög bélyegek után.

KÜLÖNFÉLE

Az 1850-ben kiadott osztrák bélyeg rajzát fába metsztették, majd ezután lett az ösdúc (Urstöckel) acélba vésvé és további galvanoplasztikai uton nyomó lemezzé átalakítva. Budán és Pesten 150 év előtt a levelet mindenki személyesen adta fel a postán. Aki külön díjat fizetett úgy az illető házában átvették a levelet továbbítás végett. Ezt az ügyet az akkori postahordó fakerepelővei (Klopper) adta tudtára a polgároknak. Innét van az u. n. »Klein« avagy »Klepper Post« elnevezés. Ugy a levélgyűjtés, mint a kihordás elég gyors volt. A levélhordók a postát mindennap elintézték, télen azonban csak a lehetőséghez képest.

A newyorki »Gyűjtők Klubja«, Amerika legnagyobb és leggazda-

rabb egyesülete. 3 emeletes palotája, nagy könyvtára és számtalan hires gyűjteménnyel rendelkező tagja van. Szerdán este van a Klub-napjuk, amikor a csere összejövetelen kívül, az egész családok is találkoznak a pazarul berendezett helyiségekben. A klubnak két folyóirata van. A közlöny és az általános értesítő. Tagokat csak ajánlásra vesznek fel helyből és vidékről. Tagsági díj 35 évig 12 és fél dollár; 35 éven túl 25 do llár egy évre.

Senf katalógus az ideai balkáni egyezmény bélyegeit így jelzi: 3 din. 1.50 m.; 4.— din. 3.— márka. A bélyegek értékelése tisztán és lebélyegezve úgy latin, mint cirill felirattal egyforma.

A »Cseh filatelista« júliusi számában egyes cseh bélyegek speciális és tipikus hibáival foglalkozik. Így pl. az 50 h. Smetana, az 50 h. Dworzák bélyegekről is. Érdekes a cseh átnyomós repülőbélyegekről szóló cikk, továbbá az új cseh-morva kiadásnál előforduló nyomdai hibák. Új cseh-morva postabélyegek vannak előkészületben, a már jelentett 4, 10 és 20 koronás értéken kívül. És pedig 80 h. Perstyn 2 k. cs. Pardubice képpel.

Ujabbban a csehszlovákiai német és svájci bélyegek gummozott felé néha recézett; hol pontokból, hol meg vonalakkal álló benyomások láthatók. Ez már ugyszólván kész és megszámlolt bélyeg iver gummozott felére külön gépezet segítségével be lesz nyomva azért, hogy az iv ne görbüljön. Tehát ennek a »vüjtöktől« észrevett jelenségnek technikai jelentősége van.

Angol és franciaországi, valamint ilyen gyarmati bélyegek eladása és cseréje (amennyiben a háboru kitérése után jelentek meg) Németországban tilos.

Belgium felirattal német, flaman és francia nyelvű levelek és levelező lap Belgium és Németország között a posta által továbbítva lesznek. A leveleket és lapokat személyesen kell feladni a postán.

A müncheni löversenyekre, július 20-ára a német posta egy új alkalmi bélyeget adott ki. 42+108 pf. értékkel, barna színben, 17,5x32,3 mm. nagyságban.

Bélyeglopás. Egyesületünk egyik ismert tagjától 15 füzetbe beragasztott különleges jugoszláv és néhány cseh bélyeget loptak el. A bélyegek »Drustvo novoszadzskih filatelista« és a »Jugoszlov. udruženje za razmenu maraka« füzetekben voltak. A bélyegek legnagyobb része a hátlapján egy »N« betű körben jelzéssel voltak ellátva, úgyhogy az értékesítésüknél bárkinek feltűnik. A bélyegek nagy része használatlan állapotban voltak. A jobbkat itt említjük: Jugoszláv árviz 1926-ból 25 parás négyes blokkban »vékony 5«-sel. Továbbá 15 és 30 din. dupla átnyomással tisztán. »Jugoszlavija« átnyomásu 8 din. használt »Vareždin« lepecsételéssel; 20 din. tiszta dupla átnyomással; 50 parás árviz u. n. »Blinddruck«. Gyászkeretes 1.50 din. tiszta 9 fogazással 2 darab. Különböző Sándor és Péter királyos postabélyegek kevert fogazással, ivszegély jelekkel, főleg használatlan állapotban. Balkáni egyezmény bélyegek dupla fogazással. Portó bélyeg II. kiadás 1 dináros, 10 és fél—11 és fél, tisztán; 50 p 10 és fél fogazással vékony papíron tiszta. Portó »Jugoszlavija« átnyomással 1 din. 11 és fél; 9 használatlanul. 4 füzet különböző tiszta I kiadású szlován bélyeg. Sok tiszta cseh és német bélyeg. A nyomravezető jutalomban részesül. Cim: E. Neupauer Novi Sád Vilsonov trg 2. Tel. 20—90. Dr. G.

Szép európai ruhákat vásárolt neki, amiknek Pricisprucus szerfölt megörült. Alig lehetett eltudni a tükkörtől, annyira gyönyörködött díszes ruháiban.

— Gyere édesem, a pap már vár bennünket, — mondotta Praczek s karjára fűzve a feleségét, a legközelebbi templomba ment vele.

Ott a pap megkeresztelte Pricisprucusot s az angol királynő öfelsége után Viktória nevet adott neki.

Most következett a második szertartás: a szentatya Isten oltára előtt is összeadta a házastársakat.

Az esketés után Praczek megöfelte és megcsókolta a feleségét.

— Most már, édes Viktóriám, az Isten színe előtt is hitvestársak vagyunk, szétbonthatatlanul, törvényes házasság köt össze bennünket s már csak az ásó meg kapa választhat el engem tőled!

Viktória boldogan simult ura karjaiba: ő már Praczek társaságában kicsiszolódoat annyira, hogy teljesen föl tudta fogni a keresztény erkölcsi eszméket is.

— No hála Isten, ha így van a dolog, — mosolygott az urára. — Akkor hát nem kell már féltenek figyelmeidet, ól a sok cifra, fehérkényű vászoncselédől!

Praczek most óriási gazdagsághozlansító módon rendezte el a aengerj utazást: külön gőzhajót bérelt s utközben ott állította meg a hajót, ahol fedve tartotta.

Igy azán tömérdek szép helyét megcsodálták a világnak, de bármennyire el voltak is ragadtatva a sok szépségtől, mégis, egyiket sem

Isgalmas történet a száz év előtti Budapest mélységeiből

(142) »A bűnösök meglakolnak, a jók elveszik jutalmukat.«

találták olyan gyönyörűnek, mint volt számukra az Ingomari-völgy. Még Fokvárosban két hatalmas termetű, derék kaffert fogadott föl szolgálójának Praczek, akik a négerfajták büszkeségével viselték libériájukat és sárgaszalagos cilinderüket.

VAN DER PRAACKE BOLDOG NAPJAI

Praczek Amszterdamba utazott, hogy a drágakőbörzén az agyar tartalmának egyrészét értékesítse.

Na de az ékszerkereskedésnek ezen a főhelyén még sohasem ütött ki akkora szenzáció, mint mikor Praczek a kőkufárok elé odaöntötte a sok tündöklő ékkövet, amelyek pedig még nem is estek át a finom csiszoláson! A gyémántkalmárok csak úgy hunyorgatták a szemüket ámulatukban s a licitáció végén olyan mérhetetlen summa jött ki, hogy azt nem is lehetett azonnál még bankóban sem fizetni.

Igy aztán Praczek csak egy kis részét vette föl jó angol meg hol-

land bankjegyekben, a többit csak úgy átutaltatta a Pesti Hazaihoz, Van der Praacke transzváli birto-

kos rendelkezésére.

Mert Fokváros óta így nevezte magát Praczek.

Amszterdamból aztán nagysietve Pestre jött Van der Praacke uraság, akinek az Angol királynőszállodába történt fényes bevonulásának már tanui voltunk.

Szertelenül égette már a vágy, hogy Rudit s gyermekeit színről-színre lássa.

Megerkezésük után pár óra múlva már bankigazgatók, ügynökök egész sora jelentkezett Praczek-nál, aki azzal üzent hozzájuk, hogy nagy földbirtokokat akar vásárolni Magyarországon.

Szépházy grófék, akiknél Mici szolgált, éppen abban az időben mentek tönkre, mert az öreg gróf vénségére megbolondult s kártyára, löversenyre, szépasszonyokra tuladott a vagyon nagyobbik részén, a kisebbik részét pedig elverte a fiatal gróf, aki versenyre kelt a tékozlásban az édesapjával:

ha már eluszik minden, legalább ő is kivegye részét a nagy pazarlásból.

Praczek aztán még aznap megvásárolta az adósságok alatt roskadozó Szépházy-uradalmat, vagy huszezer hold pompás televénya, várral, kastéllyal, vadászlakkkal, mindenféle élő és holt felszereléssel együtt. Az adósságot az utolsó polturáig kifizette s még valami életjáradékot is rendelt a két grófnak: ne kerüljenek egészen koldusbotra az istenadták, ha már olyan szép magyar történelmi nevet viselnek.

Aztán még ugyanaznap megvásárolt Praczek egy szép budai palotát, egész berendezésével együtt, még a parádéslovakat is megvette, amelyek az istállóban álltak. Vett egy nagy erdőséget vadászterületnek az erdélyi hegységekben; vett egy gyönyörű nagy villát a Balaton partján. Földváron, vett egy szép nagy szőlőt Tokajban, éppen a király szőleje mellett, hatalmas sziklapincével, sajtóházzal, régebbi aszutermékekkel egyetemben és mindezt az újon összecsoportosított, óriási vagyont Biró Rezső ur nevére vásárolta!

De még arról is rendelkezett, hogy a maradék pénz felét ott a Pesti Hazaiiban átvezessék szintén a Rudi nevére: még mindig volt az jó egypármillió.

Már mikor az utolsó okiratot is aláírta a hollandus ur, akiről abban az órában már az egész város beszélt, pontos értesülései voltak Rudi viszonyai feől, tudta, hogy magas polcra emelkedett, kegyel-

□ 194
D
Naptár
ró nyár
jutnak e
tünk lak
tunk az
szellő, v
után. S
nácstalan
ergandi
tudjuk
kat, me
fejzés
gyük fe
müdegy
igy vag
tudjuk
hogy de
beszélve
egész
Bécs,
gyunk a
már me
zsedő é
vásár i
rokkter
divatber
letházak
repelne
Az u
figyelh
nesvona
a »glo
hosszab
A ru
sok a
Az ő
rabja, i
köpeny
mes u
Marcs
van, r
fiu, m
Azt
hogy
villába
más j
Rudi
tártól
Hár
ból is
rende
kat a
lági é
és bo
urába
Fésze
egész
He
czek
okira
Élete
tulha
mód
egyik
lett.
a fe
dent
gyek
sam.
mag
nagy
fiam
én, l
mut
szer
El
kör
szél
dela
fekv

D I V A T

Jön az ősz!

Naptárunkban lapozgatva, a rekkező nyár, az augusztusi forró napok jutnak eszünkbe, mikor eltikkadva ültünk lakásunk ablakánál, vagy sétáltunk az utcán, vágyódva egy kis friss szellő, vagy jótékony esőt hozó felhő után. Szekrényünket nyitogatva tanácstalanok voltunk, melyik muszlin, ergandi vagy zsorzett (sajnos, nem tudjuk magyarosan kifejezni magunkat, mert még megfelelő magyar kifejezés ezekre nincs) ruhánkat vegyünk fel, mivel még ezek közül is mindegyik nagyon meleg volt. De nem így vagyunk ma, mikor reggel nem tudjuk melyik ruhánkat vegyünk fel, hogy délben meg ne fázzunk, nem is beszélve a hideg estéről. Bizony egész könnyű nyári ruháinkat még

mindig nem tudtuk bemutatni »jóakaratu« barátainknak és minden reggel egy nehéz kérdés van előttünk, mit is vegyünk fel ma? Kénytelenek vagyunk nem a naptárhoz, hanem az időhöz alkalmazkodni és ennek megfelelően ruháinkat is úgy csináltatni, hogy akár kánikulában, akár hűvös időben egyformán jól viselhessük. Legcélszerűbb ha nehezebb selyemből vagy imprimé anyagból kis kabátos ruhát varratunk, mert a kabátot meleg időben karunkra vetve hordhatjuk. Lassan elmúlik a nyár, kimondott nyári ruhát már nem érdemes készíttetni, ezért úgy oldjuk meg a ruhakérdést, hogy a ruhát az ősz hónapokban, sőt még a télen is használhatjuk

Három újítás az őszi divatban

Bécs, augusztus 15. Még benne vagyunk a nyárban, de a divat irányítói már megtették előkészületeiket a közeledő őszi divatbemutatókra. A bécsi vásár idején a Lobkovitz-palota barokktermeiben zajlik le a legfrissebb divatbemutató, amelyen a legelső üzletházak, nagyszalonok tervezői szerepelnek modelleikkel.

Az új őszi divatnál három újítást figyelhetünk meg: 1. a szoknyák egyenesvonalúak, 2. eltűnt a harangszabás, a »glokné« és 3. a kosztümkabátok hosszabbodtak.

A ruhák és bluzok közt feltűnően sok a japán szabású.

Az őszi divat legjellegzetesebb darabja, a puha, meleg anyagból készült köpeny most is megtartotta hódító fö-

lényét. Az új őszi köpenyek rendkívül csinosak, szinte geometriai egyenes vonalakkal. Nagy sikere van a bemutatott legszébb darabjának szánt halványzürke sima utikosztümnek, amely felett még egy sötétebb tónusú hosszú köpeny is viselhető. Az egyik rőtbar-na, puha gyapjúköpeny különösen érdekes háromsoros gombolásával, a gombolásnál sötétebb színű paszománydísz alkalmazott a tervezője.

Sok a szörmedisz a köpenyeken ép-ugy, mint a kosztümökön s ezeket a szörmediszeket ügyes, művészies feldolgozásban alkalmazzák a modellekre. Az ezüstróka, a pézma és a nyest a favorit.

A kosztümöknel a szürke és a bézs a divatszín, de sok barnát, zöldet és

kéket is látni. Kedvenc anyag maradt a jersey. A délutáni ruha az új őszi és téli idény divatos darabja. Bluzszerű, tunikás felsőrész japán szabásu ujjakkal jelenti az új formát, azonban érdekes, hogy a felsőrész lefelé megnyult, a szoknya mégis rövid maradt. Rendkívül derűsen hatnak a kétféle anyagból kombinált délutáni ruhák; a világosabb anyagból ezuttal nem a hosszanti, de harántesikózással kombinálják a szabást.

A nagy- és kiséstélyi ruhák már gyöngy- és selyemhímzésű mintákat is mutatnak és ugyanezeket a motívumokat ismétlik meg az estélyi ruhák egyenesszabásu kis kabátjai is.

OSCAR WILDE:

Le revellion

Vörös az égen a szegély,
Fut a köd és a párafátyol.
Mint fehér hölgy patyolatágyból,
A reg a vízből égre kél.

Borzonganak az ércnyilak
Az éjszakának kusza tollán
S a sárga hullám szertefolyván
A tornyon, a falon kihat

És árad-ömlik hangtalan
Egy bus madár száll félig-ébreden.
A gesztenyefa ing a fényben
És minden gallya sárarany.

FERTŐTLENÍTŐ FOLYADÉK

5 liter fővő vízben feloldunk 1 kg kénsavas cinket, ugyanannyi kénsavas alumíniumot, azután 2 1/2 gr haphított és 120 csepp tymianolajat adunk hozzá. Mig kihül, többször alaposan összerázzuk, kihülés után három napig pihentetjük, azután nedves ruhán átszűrjük.

Vidám sorok

PECH

— Hogy jött rá a feleséged, hogy megcsaltad, hiszen ő nem volt itt-hon.

— Igen, igen, de én mindig azt irtam neki, hogy a szobámban éjjelnappal állandóan dolgozom az új regényemen.

— Na és hogyan tudta meg, hogy ez nem volt igaz?

— Megjött a villanyszámla, 90 filléres végösszeggel.

NEM VETTE ÉSZRE

Rendőr: Hogy mert ebbe az utcába behajtani? Nem vette észre a tiloslat jelző táblát?

Vezető: De azt észrevettem, csak magát nem vettem észre, biztos ur!

ROKONSÁG

Samuka: Papa, mi az a felmenő, meg a lemenő rokon?

Papa: Az Izidor bátyád is ilyen, aki liftes a szállodában.

KÉTES BÓK

— Ne fáradjon a kikíséréssel.
— De kérem, én ezt nagyon boldogan teszem.

ÁTLÁTSZÓ DOLGOK

Tanító: Mondjál néhány átlátszó dolgot.

Móricka: Üveg, kályhacső, kulcslyuk és az én bátyám.

Tanító: Csupa számárság. Pláne, hogy a bátyád! Miért volna az átlátszó?

Móricka: Kérem tanító ur, a bátyám menyasszonya mondta tegnap, hogy már egészen keresztüllát rajta,

mes ur lett, hogy elvette Riskó Marcsát s két szép gyermekük van, már a serdülő korban: egy fiu, meg egy leány.

Azt is tudta már Praczek, hogy hogy a fasorban laknak egy szép villában, de csak bérlők benne s más jövedelmük nincsen, csak mit Rudi mint nyugdíjas huz a kincstártól.

Hát hiszen szépen megéltek abból is, mert Marcsa takarékos, rendes asszony volt, aki nem sokat adott cifrázkodásra, a nagyvilági életre, hanem minden örömet és boldogságát otthon kereste, az urában, meg a gyermekeiben. Fészeklakó természeté megmaradt egész életében.

Hej, hogy csillogott este a Praczek szeme, amikor a sok kész okiratot együtt látta az asztalon! Élete minden szép, színes vágyát tulhaladta a valóság. Fia nemcsak módos ember, hanem az ország egyik legvagyonosabb földesura is lett.

— Na, édes Viktóriám, — szólt a feleségéhez, amikor már mindent rendbe tett — én most elmegek, hogy a fiamat meglátogassam. Téged ezuttal nem viszlek magammal, mert az tulságosan nagy meglepetés találna lenni a fiamra, ha most tüstént nemcsak én, hanem egyszersmind te is megmutatkoznál előtte s látná, hogy szeresen asszonyt vettem feleségül.

Ebben az időpontban pénzügyi körökben már egyébről sem beszéltek, mint hogy egy nekilódult délafrikai nábob derűre-borura fekvőségeket vásárol össze az An-

gol királynőben s a legnagyobb összegeket a Pesti Hazaira intézett jó csekkokban azonnal fizeti.

Azt beszélték, hogy a Hazai az óriási kifizetésekre elészülendő, a saját pénzkészletének kiegészítése végett másnapra az Osztrák-Magyar Banknál tizmilliót igényt jelentett be, miután nem akart a felekkel szemben haladékot kérni.

A Van der Praacke név egyszerre ismertté és varázscsengésüvé vált Budapest bankvilágában.

De persze, a Nemzeti Színház közönsége, amelynek figyelmét egészen lefogalta a Mignon gyönyörű zenéje s a trónörökös pár jelenléte, ezen az estén még mitsem tudott a délafrikai milliomos feltűnéséről és viselt dolgairól.

Igy tehát Biró Rudi egész közbömbösen olvasta azt a levélkét, amelyet előadás közben Feriek páholyában kézbesítettek neki.

A levél tartalma ez volt:

»Kegyelmes Uram!

Fontos ügyben még ma este beszélni szeretnék Excellenciáddal. Pár percnyi kihallgatást kérek az előadás után. Ha megengedi, a lakásán teszem tiszteletemet.

Excellenciád szolgálja

Van der Praacke

— Ki hozta ezt a levelet? — kérdezte Rudi a páholyos asszonytól.

— Azt mondják, egy szerencsés ember, akit egy hotelszo'ga kísért, — felelte az.

Rudi névjegyét vett elő s a következő választ írta:

»Mélyen tisztelt Uram!

Szives készséggel állok rendelkezésére este 11 órakor, Fasor... szám alatt.

Biró Rezső

Rudi természetesen meg sem álmodta, hogy a levelet tizenöt esztendővel ezelőtt eltűnt nagybátyja, Praczek írta s hogy az készült most őt meglátogatni.

Praczek már az esti órákban szerette volna megtenni ezt a látogatást, de küldöttje, akivel be akarta jelenteni magát, azzal a hírrel tért vissza a Fasorból, hogy a kegyelmes urék a színházban vannak. Ezért kereste ott fel so-raival Rudit.

Tizenegy óra felé Praczek elbucszott Viktóriától s magához véve az okiratokat, elindult arra a találkozásra, amelyet régóta s oly szívszorogva várt.

Amint az ura eltávozott, az érzékenyszívű Viktóriának megint eltört a mécsese.

Azon pityergett: miért nem adott neki is a jó Isten, hacsak egy akkorka kisfiut is, mint egy babszem? Dehát nem adott.

Azzal vigasztalódott aztán, hogy a magáé helyett, ami nincs, Praczek fiát fogja majd szeretni, de legkivált az unokáit.

Csak azt nem volt képes megérteni, miért nem szabad tudnia Rudinak, hogy Praczek az apja s nem a nagybátyja neki? Mert hogy az embere nagyon a szívére kötötte neki, hogy el ne árulja még véletlenül se ezt a titkot,

amelybe őt beavatta.

Praczeket pedig gyorsan röpi-tette a kocsi a Fasor felé.

Elszorult a szíve, amikor a fiával történt utolsó alkalomra gondolt s azokra a keserű, kegyetlen szavakra, amelyeket akkor Rudi ejtett.

— De hát hol van már az az idő! — biztatta magát. — Hol vannak azok a körülmények s azok az emberek! Legfőként: Hol van Mal-lóry báró, aki mint Fekete Pista, a bűnre kényszerítette! Ó, mint ma értesültem, azután a borzasztó éj után eltűnt Budapestről örökre. Még híret se hallották azóta.

— Nagyot fordult azóta a világ kereké, — gondolta magában, amikor Rudi villalakása előtt a kocsiból kiszállott, — sok víz lefolyt a Dunán. Azóta szegény emberből én is afrikai nábob s Praczekből Van der Praacke lettem!

De mindez önbátorítás dacára majdnem olyan hangosan vert a szíve, ahogy Rudi küszöbét átlépte, mint mikor a cölöphöz kötözve állt, Csetevájó véstörvényszéke előtt.

Vajjon Rudi, a tekintélyes nagyur, nem fogja-e őt, a rablógyilkosok egykori bűnsegédjét elutasítani s gyalázatos módon elkergetni?

Az inas, aki a hallban elvette cilinderét és lesegítette prémes bundáját, a dolgozószobába vezet-te a messze országból jött idegen urat.

(Folytatjuk)

- Vizsintesi**
- Csillagász, aki a bolygók mozgásának törvényeit állapította meg (1571—1630).
 - Termométer.
 - Bejegyez.
 - Semmi.
 - Mássalhangzó kiejtve.
 - Szokásos kereskedelmi rövidítés.
 - A középső betűt megkettőzve francia papot, apátot jelent.
 - Zene kezdete.
 - Kötőszó.
 - Hosszunyaku vándormadár, de emelőgép is.
 - Hegykup, de távirati ügynökség is.
 - Nem egészen miatta.
 - Előkelő.
 - Két név: 1. férfi és 2. női név.
 - A szivar egyik fele.
 - Kötőszó.
 - Keresztény felekezet, amely a szentháromságról szóló tanokat elveti.
 - AAA.
 - Mozgásba hozott felfüggesztett test.
 - Szag keverve.
 - Ilyen asszonyok is vannak.
 - Sivatag Arábia félszigetén.
 - Borju becőzve.
 - Ütem id. nyelven.
 - Dorgál, megfedd, pirongat.
 - Versláb.
 - Rag.
 - Kárt tesz.
 - Kuglizó betűi keverve.
 - Világtalan.
 - A dalmát partokon és a Karszton dühöngő északi szél.
 - Nem magyar erő.
 - Hagymájáról híres magyar város.
 - Ige végződés.
 - Mássalhangzó kiejtve.
 - Névmás államnnyelven ék. nélkül.
 - Idegen névelő.
 - Vonat vége.
 - Burkolat suly.
 - Délamerikai tevéféle állat, de tibeti buddhista papot is jelent.
 - Az amerikai Egyesült Államok egyik állama.

KERESZTREJTVÉNY

Közl: Andaházy Gitta

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15					
16	17	18	19	20	21	22			
23	24	25	26	27	28				
29	30	31	32						
33	34	35	36						
37	38	39							
40	41	42	43	44	45	46			
47	48	49	50	51	52				
53	54	55	56	57	58	59	60		
61	62	63	64	65	66				
67	68	69	70	71	72				

- A Nagy-Antillák egyik szigetének fővárosa.
- Házi állat.
- Dél-Amerikai állam.
- Ürmérték rövidítve.
- Mássalhangzó kimondva.
- Félnék erdei állat.
- Nektár.
- Kitüntetés.
- Azonos a vizsz. 47-tel.
- Nomád arab nép.
- Közép-Amerikai és Nyugat-Indiai palma, melynek uborkaalaku édes és zamatos gyümölese óriási fürtökben nő (névelővel).
- Gyógyszertár.
- Bolygó.
- Fölszentel.
- Utóler, elnyer, megnyer, jut.
- Hon.
- Sir.
- Pilóta.
- Lengyel folyó, névelővel.
- Azonos a 33. vizsintessel.
- Vissza: erősen nevetni.
- Eliszi király, akinek 3000. ökörré épült istállóját egy nap alatt kellett Heraklesnek kitisztítani.

- Emelygés, csömör, utálat (keverve).
- Ilyen utazó is van.
- IIB
- Vissza: Szám.
- Ázsiai félsziget.
- Indiából származó nép, amely egész Európában elterjedt.
- Észak-Amerikai indiántörzs.
- Vissza: növény.
- Növendék ökör.
- Függő.
- Gyalogos közkaton.
- Vissza: mint a vizsz. 18.
- Rag.
- Vissza: Gyapot.
- Szülő.
- Korszak.
- Vétag.
- Személyes névmás.
- Jószivű teszt.
- Azonos a 65. vizsintessel.
- Kezdődő angolkör.

A múlt vasárnapi számban megjelent keresztrejtvényünk helyes megfejtése:

Vizsintesi sorok: Budapest — Arizona — Ujvilág — Ada — Időben — Eh — To — Gel — WD — Ne — Tur — AA — Aod — OA — Ob — Ani — RN — Olt — RL — SR — Ka — Ejt — Dio — Lu — Ai — Shaw — Ezl — Ez — Id — Cs — Ore — Smu — Ai — Rá — Lan — Ar — Sun — Na — Ek — Eva — Sp — Asd — Lt — Ss — Pik — Ei — Eke — Nyemen — San Paul — Balaton — Navarra.

Függőleges sorok: Buenos Ayres — Uj Hebridák — DV — Ai — Pl — FA — SG — Tatárjárás — Aa — Rigao — Idealizmus — Zöldtó — Ob — New Orleans — Andaluzia — Do — Tak — Una — Ri — Antwerpen — Odessa — Eho — Lund — Csepel — Savinya — Nak — Tula — Seb — Isn — Par — Ka — Et — Uo — An — Aa — NV — Pa — Ur.

A TUNDEORSZÁG NYEREMÉNYEI:

- Fűszer csomag**
MARTIN MIRKO
 (azelőtt Gausz Viktor)
 fűszer és csomago üzletéből
 RIBNYI TRG 5 — TELEFON 33—66
- Vilány zseblámpa**
IRSAJ JÓZSEF
 sport és vadászfelszerelési
 cikkek szaküzletéből
 KRÁLYA PETRA II UL. 21
- 3 drb. »Indanthren« szintartó zsebkendő, vagy egy gumilabda »Indanthren« áthuzattal
- HOLIK BÁCSI** »Indanthren« osztályától, Novisád, Kralya Alekszandra 12.
- Egy szép képkeretet ajándékoz
LERCH JOVÁN
 Blondel keretek, üveg és porcellán áruk legdusabb szaküzlete Novisád, Kr. Petra II. 21 — Telefon 30—74
- FOTO STUDIO ROYAL**
 Novisád legmodernebb fényképező műterme egy fényképfelvételt, Trg Oszlobodjenja 2, Matica-épület
- Egy olmas és szép játéktárcsá a
"GOLYA"
 bazar játékaru és jux cikkek üzletéből
 Kralya Petra II. 7

Egy pár gyermekharisnya vagy kesztyű az
"OLCSÓ PEREPATICS"
 kötött és szövött áru üzletéből
 Futoski put 37.

Öt adag finom fagyalót ad az ujonnan megnyitott és fagyalot specialitásairól már is közismert és kedvelt
"L I D O"
 fagyalotzal, Kralya Petra II. 2.

Változatosan szép ajándékosomagot ad a
"KONZUM"
 kávé és tea szaküzlet
 Novisád, Kr. Petra II. 3

Egy szájharmonika vagy okarina
Schade Adám
 hangszerüzletéből, Novisád, Kralya Petra II. 52 Nagy választék, olcsó árak szolid kiszolgálás.

Egy szép ajándékosomagot ad
KONSTANTINOVIC.
 Novisád legdusabban felszerelt fűszer- és csomago-üzlete
 KR ALEKSZANDRA U. 19

Hajnyírást, vagy kislány frizurát csinál egy kis anyának és kisfiúnak
 az »ELLA« SZALON,
 Kr. Petra II. 63. Külön pedikűr osztály

Ajándékkönyvet ad a
GLOBUS
 könyvesbolt
 Novi Sad, Kr. Petra II, 42

Egy doboz legkifinomultabb desszert cukorka a
WAHL-téle »CONFISERIE«
 üzletéből
 NOVISZÁD KRALJA PETRA II. 72

Fényképfelvételt
Studio Heringnél
 Apolló udvar! Amatőr képek kidolgozása

Ajándék-csomagot ad a
FLEISCHMANN I.
 csomagekereskedő, Kralya Petra II. 18
 Telefon 25—18.

Szép ajándékot ad a
NAGYFEJEŐ (»SZNEZSANA«)
 tulajdonos: Schön Márta, kézimunka-üzlet, Novisád, Bulvar, Matica épület.

Szép ajándékot ad
»PAPIRUS« — BUZA ERNŐ
 Petrovgrad és környéke legnagyobb könyv és papíráru üzlete.

Allandóan a legjobb minőségű friss csokoládé és keksz kapható
UNION bonboniérában
 Novisád, Trg Oszlobodjenja 3.
 Tulajdonos: Kelemen Gábor — A helyes megfejtőnek csokoládét ad

Truppel Béla

az ország legnagyobb hangszerüzlete, a »Hohner« harmonikák vezérképviselése és lerakata ajándékoz egy finom szájharmonikát. Novisád, Duna ucca.

Kétezer 8-8 darab mignon-sütemény a
MIGNON cukrászdából
 tulajdonos Horváth Károly, Kralya Petra II. 13. — Allandóan friss sütemény

Jó kidolgozású fényképet csak a 20 éven át dolgozó
OSZNOVITY MÜTERMÉBEN
 kap. Forduljon bizalommal hozzánk. Novisád, Zselezniczka ul. 5. Árvizkárosultaknak kedvezmény.

EGY SZÉP KÖNYVET AD
MENAHEM J.
 antikváriuma, — Novisád, Vesz- elad minden nyelvű használt könyvet.

Egy stíl rámt ajándékoz
SZÓTÉR J. faszobrász
 minden szakmába vágó munkák legjobb nevű szaküzlete. Novisád, Ustavsztka 1.

Egy negyed tucat finom pipereszappant ad a
PRVA JUGOSZLOVENSZKA KEMICSNA TVORNICA NOVISZÁD.
 gyártja a legjobb cipókrámet, az IDOL-t és a híres KLEIN ÉS FIA-féle pipereszappantokat

Egyesületi közlöny

MŰKEDVELES KÖZÖSSÉG NÉPNEVELÉS KÖNYVTÁRELET

A magyar irodalom története

Mindenki ismerje nemzetének irodalmát!

(Negyedik közlemény)

Később Tolnay Vilmos Riedl Fri-gyes ennek a gyűjteménynek számos darab-járól, főleg az elbeszélő énekekről, megállá-pította, hogy hamisítványok. Thaly Kálmán nagy buzgalmában egyes töredékek felhasználásával maga írta őket. Ma csak azokat a kuruc dalokat fogadják el, amelyeknek eredeti szövege megvan. De ami megmaradt, még így is csodálatosan gazdag kincse a magyar költészetnek. A legszebb, hogy a rongyosok és elnyomottak keserősége a törhetetlen hazafisággal együtt a legtermésze-tesebb emberi hangon szólal meg ezekben a kuruc versekben.

A nemzeti aléltság kora

(1711—1772)

A XVIII. század első háromnegyed ré-sze a teljes tespedés kora a magyar iroda-lomban s egyuttal a nemzeti aléltségé is. A törököt kiűzték. Az ország egységes területe kezdett kialakulni. De a nemzet belefáradt a török háborúba, s a függetlenségi harcok-ba. A főnemességet Bécsbe csalogatta az osztrák politika. A közép- és kismesség vidéki kuriáin deákos műveltségébe begubózva, nem törődött a magyar szellemi élettel. Nem is tud ez a kor semmi eredetit felmutatni. A szórványos irodalmi jelenségek inkább csak a magyar nyelv fejlődése szempontjából ér-dekelnek figyelmet.

Elsősorban Mikes Kelemen Törökországi levelei ilyenek. Mikes, zágoni székelyfiu, Rá-kóczi Ferenc fejedelem örödeákja volt. Ra-jongó szeretettel ragaszkodott urához. Elkij-érette őt bujdosásában. Hazájába soha nem tért vissza. Rodostóban halt meg. Innen írta leveleit egy képzelt nagynénjéhez. Mikes so-ha nem küldötte el ezeket a leveleket, egy-szerűen csak a XVIII. században igen diva-tos levélformát választotta mondanivalójának előadására. Ez a mondanivaló sem eredeti. Mikes külföldi műveket fordított. Még a rodostói népelet leírását is idegenből meri-tette. Legfeljebb csak a bujdosók életének le-írásában eredeti. De nagy értéket ad művé-nek a zamatos, tiszta, erdélyi szólásokkal ízesített nyelv, amelyet éppen olyan könnye-dén olvasunk, mintha ma írták volna.

Faludi Ferenc is a magyar nyelv fejlesz-tője volt. Igazi mestere a régi magyar pró-zának. Fordított műveiben: Nemes ember, Nemes asszony, Nemes urfi, Udvari ember, a magyar uriosztály szokásainak, viselkedésé-nek, erkölceinek pallérozására törekedett. De igazi művésze volt a nyelvnek. Visszament Pázmányhoz s tőle vette kölcsön a tiszta ma-gyar szólásokat. A beszéd népies erejét is fel-használta, a régi iroktól gyűjtötte a tőzsgyö-keres kifejezéseket. S ezeket megcsinosítot-ta, kiformalta s a magyar prózát kellemessé hajlékonyá, csengővé tette. Az ő nyelve át-ment Pázmány régi nyelvé és Kazinczy ko-menet Pázmány régi nyelvé és Kazinczy ko-menet prózája közt. Ő a kezdő határköve a magyar regény- és novellairás stílusának is. Téli Éjszakák címen külföldi novellagyűjte-ményt helyezett magyar keretbe. Ebben a novellagyűjteményben van Shakespeare Vi-harjának meséje is. De itt sem a könyv tar-talma érdekes, hanem könnyed folyásu, sok-szor költői lendületű előadása. Faludi verse-ket is írt. Bölcselkedő, oktatóhangu versek ezek. a szerencse forgandóságáról. az élet

okos felhasználásáról. De megcsillan már bennük a humor. Faludinál erősen fejlődik a magyar vers. Könnyed ütemeivel, csinos ri-meivel felülmuta kortársait, Amadé Lászlót, aki leginkább szerelmes verseket írt és Rá-dai Pált, akinek költeményeiben a vallásos érzés a tulnyomó.

Az elbeszélő költészet teljesen lehangyol-tott. A szinpad irodalom ebben a korban még mindig az iskoladrámáknál tart. Ezek közt van Illel János jezsuitának egy farsangi játéka: Tornos Péter, amely a magyar nép-színmű őse lehetne. Értékes két ránk maradt Pálos iskoladráma. Az Omnia vincit Amor és a Bacchus. Mind a kettőben népies alakok szerepelnek. Az Omnia vincit Amort a Nemzeti Színház fel is ujtotta s ma is élvezhető műsordarabja az ország első színházának.

A nemzeti ébredés irodalma

(1772—1820)

Mária Terézia sima politikája a maga zsibbasztotta a magyarságot, II. József néme-tesítő törekvése felrázta tespedéséből. A nemzeti lelkesedés szót emelt az elhangyolot ma-gyar nyelvért. A magyar nyelv ápolásának vágya utat tör az iskolákba is. Ekkor kez-dik alapítani az önképzőköröket s a fiatal-ság itt szívja magába a nyelv és irodalom szeretetét. Általában szokássá válik irodalmi és tudományos társaságok alapítása s meg-születik a Magyar Tudós Társaság, a mai Akadémia alapításának terve is. Megkezdő-dik az újságírás. Folyóiratokat indítanak és mint a magyar nyelv és művelődés legerő-sebb támasza, megszületik a magyar színját-szás. Az első rendes szintársulatot Kelemen László pesti ügyvéd szervezte. Az irodalom-ban két új műfaj jelenik meg: a regény és a dráma.

Az irodalmi fellendülés éppen onnan in-dult ki, ahol a nemzet lassu elernyesztésének munkája folyt: Mária Terézia udvarából. A királyi magyar testőrei a bécsi divat révén megismerkedtek a XVIII. század nagy francia íróival, elsősorban Voltair-rel. Leglelkesebb volt ezek közt a testőrfiak közt a szabolcsi származású Bessenyei György. Bessenyei a francia irodalom tanulmányozása közben lát-ta azt a nagy távolságot, amely a nyugati művelt nemzeteket a parlagias, elmaradt ma-gyarságtól elválasztotta. Az a vágy támadt benne, hogy az irodalom művelésével felemeli nemzetét. Írói kört alakított fiatal testőtár-sai közt. Csatlakozott ehhez a körhöz Orczy Lőrinc báró is, aki szintén francia hatás alatt írogatta verseit, amelyekben először jelent meg az Alföld költészete. Bessenyei Voltairre hatása alatt írta görög tárgyú verses szinda-rabját, az Agis tragédiáját. Sikerült vigjáté-ka a Philosophus, amelyben két tudós addig tiltakozik a házasság ellen, míg belekerül a szerelem hádjába. Írt magyar tárgyú drámá-kat is (Buda tragédiája és Hunyadi László tragédiája) és egy politikai regényt. Nagy ha-tással működött a testőrfi közt Báróczy Sándor, aki főleg a magyar nyelv jogait vé-delmezte és francia elbeszéléseket fordított. Barcsai Ábrahám irodalmi levelekkel és né-hány verssel örököltette meg a nevét.

Francia hatás alatt állott Anyos Pál, a fiatalon elhunyt pálos szerzetes, akinek köl-teményei tele vannak világfájdalommal. Pé-czeli József verses meséket írt Lafontaine

nyomán és Mindenes gyűjtemény címen fo-lyóiratot szerkesztett.

Más írók a latin költők hatása alatt kezdtek dolgozni, ezek a deákos költők. Legtehetségesebb volt köztük a puritán Vi-rág Benedek, aki Horatiust tartotta mesteré-nek. Lefordította a latin költők verseit és ma-ga is lelkes ódákkal buzdította a nemzetet. A Magyar Századokkal mint történetíró is érdemes nevet szerzett. Deákos költők voltak még Baróti Szabó Dávid, Révai Miklós és Rajnis József.

A franciás költők mellett voltak néme-tes költők is. Ezek közé tartozott: Ráday Gedeon, aki először írt nálunk rimes nyugati formájú verseket, Dayka Gábor a rejtelmes bánat és Szentjóni Szabó László a világfáj-dalmas érzélgősség költője. Erőteljesebb volt a hangja Bacsányi Jánosnak, aki a francia forradalomért lelkesedett és Ausztria ellen tü-zelte politikai verseiben a magyarságot. Mint Szentjóni Szabó, ő is a kufeteini börtönbe került s ekkor az ő költészetén is erőt vett a fájdalmas hang.

A németes iskolához számítják Kármán Józsefet is. Kármán fiatalon Pestre került ügyvédnek s arra törekedett, hogy Pestet az irodalom középpontjává tegye. Rendkívül jelentőségű munkája a Fanni hagyományai. Ez az első hosszabb lélegzetű magyar novel-la, amely Goethe híres Wertherjének hatása alatt készült. Egy fiatal lány érzelmes törté-nete, aki beleszeret egy fiatalemberbe, de apja ellenzi a házasságot és Fanni lassan halálba hervad. A novellát alakjainak biztos jellem-rajza és élvezetes stílusa teszi értékessé. Kár-mán alapította az Urania című folyóiratot is a művelt magyarság szórakoztatására.

A külföldi hatások mellett azonban vol-tak olyan írók, akik ragaszkodtak a magyar hagyományokhoz. Ezek a magyaros írók. Kí-váló köztük Dugonics András szegedi piarista. Ő írta az első magyar történelmi regényt, melynek olyan nagy sikere volt, hogy az első kiadását egy év alatt elkapták. Etelka volt a regény címe. Hősei, két fiatal szerel-mes, Etelka és Etelka sok viszontagságon men-tek át Árpád és Zsolt fejedelmek korában, míg végre egymáséi lehettek. Eleinte telje-sen eredeti munkának tartották Dugonics Etelkáját. De később kitudt, hogy mint min-den regényének, ennek a tárgyát is idegen-ből vette. Dugonics nem sokat gondolt re-gényében a korfestéssel, inkább saját korá-nak hibáit, németes divatját ostorozta. Ha-sonló célja volt másik két regényével: Az aranypercekekkel és a Jolánkával is. Még na-gyobb sikere volt gróf Gvadányi Józsefnek, aki Egy falusi nótárius budai utazása címen tréfás elbeszélő költeményt írt, amelyben ke-gyetlen gunnyal rontott neki a pesti és bu-dai német világ ostoba divatjának. Ő írta meg Rontó Pál kalandjait is, egy magyar hu-szár viszontagságait, aki gróf Benyovszky Móriccalt járta meg Szibériát. Dugonicsnak és Gvadányinak fő ereje a népies zamatu, tiszta magyar nyelv. A magyarok írók közé tarto-zik Pálóczi Horváth Ádám is, aki a Hunya-diakról írt egy teljesen elavult hőskölte-ményt, a Huniást. És ide sorozható a va-lamivel később fellépő Fazekas Mihály, hexa-meterekben írt népies költeménye, a Ludas Matyi, amelyben az agyafurt parasztleány alapos bosszút áll ez erőszakos földesura-n. Igen kedvelt olvasmány volt.

(Jövő vasárnap folytatjuk)

Mesél a nép

Magyar népmesék

Ortúny Gyula gyűjtése

FÉDICS MIHÁLY MÉSÉL

Az Ur Jézus Krisztus és a parasztyerkek

Ejnye, jányom, be kedvemre táncoltál, táncolj még aggyet, amit kérsz, azt adok. Még jobban hozzáfogott, a jánynak is megjött a terve. Az anyja meg a forcimmerbe hallgatta, örült. Táncolt osztán. Eltáncolta. Elment hozzá az atyához. »Na, atyám! hát az ígéretet!« Na, hát mit kérsz? Sugja: Szent Jánosnak fejét venni. Megszompojtott a kiráj, megosóvta a fejét, hogy nem jót szállott.

Azt lehetett érteni — mán csinájátok! Elment osztán a jány nagy örömmel, mán az anyja várta, eccer ti is halotta. Mán a hóhér elő is állította a bárdal. Ű megént a tálat elkészítette, mentek. Szent János a pincébe vót lezárva. Szent János megörült egy kicsit, hogy zörgött a kőcs. Mán szabadlábra fogok kapni! De mikor kinyitották az ajtót, kit látott? A hóhér ment elől a bárdal. Akkor oszt megszompojtott. Itt mán nem szabad lábra kapok, léletemtől fosztanak.

Akor megkapta a hóhér feje tetejét a haját, megmarkolta, félrehajította, a bárdal le is csapta. Fojt a vér, alá tartották a tálat, belefajtották a vért. Még osztán a kirájné kihuzta a szájából a nyelvét és tüvel szurkálta, hogy űket kivilágosította, hogy űk hogy élnek.

No, majd eljött az éjjel, micšinájának most mán evvel, nem tud senki felőle, legfejebb itt van az a nagy fojóvíz, majd az éccaka belelőkjük. Eljött az éccaka, éccaka oszt belevitték. Na, meglett osztán a nagy öröm a kirájnének. Na senki azt nem tuggya. Mikor belelőktek, felgyullatt a fojó, nagy világosság lett, nagy fényesség, nagy lett a félelem a városba, nagy riadás, hogy ég a város. Kapja magát a kirájné menekülni lányostul ladikba, majd elmenekül. Azokat eltemette a hullám, az ura meg megháborodott, bele is halt.

Itt oszt Szent Jánosnak hozták a koporsót nagy iénekzőval az anyalok a mennyekből. Kifogták Szent Jánost, beletették a koporsóba és űk azt el is szállították, azt mán űk tuggyák, hogy hova. Elmúlt a világosság, de se kiráj, se kirájné nem uralkodik tovább. Na, mostnán nyugottan lett a város.

Igy kell a kirájnak megtartani a szavát, ha mán a száján kieresztette.

Az inas is ihatott azóta vizet a kutba. Mindég várja idáig a kirájkisasszony. Erölteti apja, anyja. Áll a lakadalom, kiészüjjenek az esketőre. De a menyasszonynak mindég lett hiánnya. Mindég huzta-vonta, halasztotta. Majd valamerről az inas előkerül. A lovászmester nyugottan vót, mer mán sok ideje elmúlt. Mán ha eddig nem jött, ezután se fog jönni, mer mán a kutba el is saslódt. Ű csak mindég evel állott a maga esze szerint elő.

Majd osztán az Ur Jézus Krisztus arra utazott Szent Péterről. Jóelőre monta Szent Péter: »Na, hála Isten-

nek!« Mer mán akkor beszélgették, hogy szomjasak vótak. Péter oszt megsejtette a kutat. Mongya osztán: »Hála istennek, rendelt mán a Jó Atya, hogy kutat fogunk érni.« Hát ű még előbb iparkodott, mint az Ur Jézus Krisztus. A persze mindent előre tudott, ű meg előre iparkodott, hogy csak a vizet láthasa mán. Belenéz a kutba, látta, hogy egy hótt ember van benne. Feleli vissza az Ur Jézus Krisztusnak: »Mán nem iszunk vizet!« »Mijér Péter?« »Mer egy hótt van benne.« »Hótt? Hogy lehet a?«

Vót ott egy csepp gajforma kezébe vette Péter, megpiszkálta. Ahogy megpiszkálja, felfele fordult arccal. »Ó, mesterem, hász ez a mi szógánk vót!« »Ne mond mán! No ládd, — azt mongya, odaért, — ijen a csalfaság. Ugyi, hogy megmontam neki! Emlékezel már?« »Igen — azt mongya, — hogyne emlékeznék, mikor Pétfelé mentünk, hogy veres ember vagy megöl, vagy megcsal.« »Ládd, — azt mongya, — hogy csak megcsalta, itt pediglen, ládd a kutba ölte. Ijen a csalfaság. Meg is csalta, de ű ölte meg is. Na, hamar csak utána, vegyük ki belőle.«

Kivették osztán, megsimogatta az Ur Jézus Krisztus. Felugrott az ű móggya szerint. »Jaj, — azt monta, — de elaluttam!« Feleli az Ur Jézus Krisztus: »El bizony, fijam, de örökre. Mostmán jól jártál, hogy erre jöttünk, nyugodhattál vón itt mindörökké. Már most mondd nekéd egyet, azt ugy cselekedd meg. Oda-haza a kirájodnál áll a lakodalom. De az esküvő terád vár. Hát ha hazamész, a legyen az első. Szakácsok tálnak, az ételt horgyák felfele a vendégnek. De te fogd meg az első.

LISZT FERENC (1811—1886)

első zongorájáról a következő szájhagyomány fmaradt fenn:

Élt a mult század elején Lakompakon egy jó módú kereskedő, Hirschler Ruben, akinek nagyforgalmu gubacs- és gyapjuüzlete vót.

Hirschler gyermekei mellé, akiket nemcsak a gyakorlati ismeretekbe kívánt beavattatni, de akiknek zenei érzékét is megdecsülte — az iskolák akkoriban különben csak igen kezdetlegesek voltak —, oly házitánitót alkalmazott, aki zongorázni is tudott.

Liszt Ádám juhászszámadó létére sürü érintkezésben vót Hirschler Rubennel és gyakran fordult meg a házánál. Egy alkalommal az akkor négyéves kis Ferencsel jelent meg Hirschlernél és pedig éppen olyankor, amikor az ennél jóval idősebb Hirschler gyermekeknek zongoraórájuk vót. A kis Liszt, amint a neki fölöttébb érdekes szölamokat meghallotta, a fölészinten levő bolthelyiségből fölsofordált az emeletre, egyenesen a zongora mellé és oly áhitatos figyelemmel hallgatta és nézte a játékot, hogy a háziur, aki szintén feljött vendégével a fiu után, és megkérdezte tőle, lenne-e kedve neki is zongorát tanulni.

— Hogy lenne-e? — ujjongott a kis Ferenc.

Nem lehetett az másképp, miní hogy az apja két hétre otthagyta a fiut Hirschleréknél; ilyképp lett a család a lángész ébredésének első tanuja a négyéves fiucska a két hét alatt többet tudott a zongorán, mint a régóta tanuló új pajtások.

Ez az eset ihlette-e meg Hirschler Rubent, vagy más körülmény volt-e rá befolyással, elég az hozzá, hogy néhány nap mulva fehérőkrös, jól kipárnázott szekér vitte az ajándékzongorát a doborjáni majorba, ahol egy boldog fiucska várta hatalmas szívdobogással.

A zongora utóbb a helység kántoráé lett, ettől ennek utódja szerezte meg, akinél széthullott, elpusztult.

Köszöncsd fel a vendégnek. Utána osztán kérd fel a vendéget. Hercegek, bárók, kirájok! Egy kis figurát mutatnék!»

»Lehet, lehet! — ki hogy felelte. — Mink az ojat nagyon szerettyük látni s hallgatni.« Rágondolta magát az aranszarvasra. Tágasság vót az asztalok közt, sétatér. Hozzáfogott sétálni. Ott lett oszt a nagy dicséret. Azt monták: »Ijet nem láttunk soha! de gyönyörű állat! Nem lehet kitalálni, mi kincset ér ez. Igy se, de még ha szarva vóna! Még akkor mi vón belőle!« Elkiáltta magát a menyasszony: »Megvan a! Mingyán is előhozom.« Szalad a szobájába. Felkapta a két szarvat. Előpattant véle. Csak odaállította előbb az egyiket, azutt a másikat. Odaforrott. Na még akkor lett ott a nagyobb izé. Nem azután láttak, hogy egyék, hanem megvót a nagy csudálkozás, nagy bámulás, öröm. Minden előgyekezt a nép közt az egész palotán. Na, akkor rágondolta magát vissza inasnak. Öszecsapta a bokáját. »Hercegek, bárók, kirájok! megvótak-e elégedve a figurámmal?« Nem tulta a sok nép örömébe hogy ejcse ki a szót, vigságába.

Ű meg oszt kiugrott a konyhába, ott is nagyot néztek rajta a szakácsok. »Mégis maga valami egy ember! még a mocanása is figuráságbul áll.« Hozzáfogtak oszt ujbul tálni. Ismét vízri felfele a második ételt. Felköszöntötte ismét a vendégeknek, elmonta a magáét: »Jó étvágyat hozzá, de mégeccer felszóllalok hercegek, bárók, kirájok! Mit mondanának erre, ha egy figurát mutatok?« Ki hogy szólította. »Csak tessék! többet ér a figurája, mint az étkezése, inkább nekünk se kéne, ha mindég ijen forogna előttünk.«

Akkor rágondolta magát az arany vaddisztóra. Hozzáfogott az asztal közt sétálgatni. Nem győzték rajta csodálkozni, hogy mijen gyönyörű állat, hol vehette magát? Nem is lehetne kimondani az árát, hogyha kivált sertéje vón. Felsikottya magát a menyasszony: »Megvan a!« Elpatant a szobájába. »De mán elő is hozom.« Előpatant, végighuzta azon az üres hejen, minden serény hejre állott. »Na, — azt monták, — ennek fizethetetlen az ára, amennyi kincset ier ez, nem lehet kibeszélni.« Simon-gatták. Lefordult vissza az ajtó fe-

le, mikor odaért, rágondolta magát inasnak. Öszecsapta a bokáját. »Hercegek, bárók, kirájok! meg vannak elégedve a figurámmal!« »Ó, ó! mindég ijet szeretnék látni, többet ér az étkezésnél, ha ijet láthatunk, talán fél annyival is megérjük.«

Akkor kiugrott a konyhára megént. A szakácsok megint körülfogták: »Ó, — azt monták, — maga éppen csak egy figura köztünk, minden mocanása még méla« (tréfa). Tálnak ujbul. Mikor kész lett, beköszönt a vendégnek. »Csendességet kérek!« Elmonta a magáét, felköszöntötte, megén rámonta. »Hercegek, bárók, kirájok! még mutatok egy figurát, ha hajlamok lesz rá meglátni.« Nagy örömmel szállott vissza a kiáltás: »Miér ne vónunk, miér ne vónunk!«

Akkor rágondolta magát az arany sajómadárta. Elfütyentette magát. Felrepült abba a nagy palotába. Ott repkedik felül rajtok, ott fütyürésget, ott szállong fölöttük, hogy kézzel is érhetik. Simongattyák, nem tuggyák, micšinájának, ki nem tuggyák mondani, mi kincset érhet az. »Ojat látni földön élő ember közt! e csupán az égből szállott közénk, ez felejtethetlen lesz.« Na eccer osztán azt monták: »Ó, be szép állat, hátha még farka vóna.« Felsikottya magát a menyasszony: »Megvan a! De megyek is érte, elő is hozom!« Hamarosan vissza is tért. Odatartotta, odaforrott. Akkor felrepült megén repkedve farkával, meg-meg lezállott közéjük. »Na mostmán még-eccer annyit mutat, mint az előbb. A világon, az országokba, ha összeszednék is, de nincs annyi kincs, hogy ennek az árát kifizessék.«

Akkor közelébb ment a menyasszonyhoz rágondolta magát az inaslétre. »Hercegek, bárók, kirájok! meg vannak-e elégedve a sorsommal?« Nem tuggyák azok, hogy köszönnyek az ű jó sorsát. Akkor öszecsapta a bokáját. Kezdené agrani. Megkapta a menyasszony a derekát! Hercegek, bárók, kirájok! Mit érdemel az az ember, aki ijen egy párt elszakaszt egymástul?« Ott lett cszt a nagy itélet. Kire szállott, mint a lovászmesterre. Avvót hát meghülve.

Elmonták az itéletet. El is mult a lovásznak azonnal az életsorsa. Tovább nem uralkodott felül a földön. »Mars! gazember a föld alá, ha te ezt tetted! Eccer megcsaltad, más-szor megölted. Ijeneket tettél.«

Na oszt mentek az esketőre nagy örömmel. Nem vót mán hizza a menyasszonynak, hogy e nincsen, a nincsen, megesküttek hazamentek, jól lakodalmaztak. Nagy lakodalom is vót a kutyák elindultak távojrul, hogy maj jólaknak. Mire a hátujja odaért, az eleje megdöglött éhen. Összeszövöttek hánt-vetett cigánylegények, Felötöztek nagy cifrán, hajadonfűtt, meztitláb hogy mijen móggyok lesz nekijek a kiráji lakodalomba. Én is ott ugráltam, ott pattogtam, én vótam a nagy vőfii. Táncolunk, mulatunk, szalmasarkantyum zabtaréja, csak ugy pengetem esszefele, szól, mint a csengő. Egy nagy zsák ott az ajtónál sarokba oda van állitva. Egy vendégodal ruddal görcsre van kötve, egy porázzal meg van támasztva, hogy el ne dőjjön. Ott szökdösök, ott ugrálok, forgoló-dok, valahogy a sarkantyum a zsákot kihásította. Hőj! hozzáfogott onnet ömleni Tisza, Duna, hát éngem idehozott egy nagy gondra. Aki evett kását, mongyon ennek társát.

(Vége)